

Радослав Спасов Симеон Хинковски

СВЕТИ ДИМИТРИЙ (ДИМИТЪР) БАСАРБОВСКИ –
СВЕТЕЦ НА ДВА НАРОДА

SFÂNTUL DIMITRIE BASARBOV –
SFÂNTUL A DOUĂ POPOARE

SAINT DIMITRIJ (BASARBOVSKI) –
THE SAINT OF TWO PEOPLES

СБОРНИК С ДОКУМЕНТИ XV–XIX ВЕК

Center of Excellence
in the Humanities "Alma Mater"

Regional Studies Program

- © 2014 Радослав Спасов, Симеон Хинковски
  - © 2014 Вирджиния Славулете, преводач
  - © 2014 Александра Багашева, преводач
- ISBN 978-954-073775-5

СЪДЪРЖАНИЕ:

Свети Димитър Басарбовски – светец на два народа
Радослав Спасов, Симеон Хинковски

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ

„Съкратен регистър на хасове, зеамети и тимари
в Никополския санджак”, създаден в 1479/1480 г.

Данъчен регистър за 1525 г.

Данъчен регистър за 1542 г.

Списък на немюсюлманските домакинства в Русе
и русенско предвид облагането им с данък
джизие 1656–1657 г.

Нов списък на немюсюлманите в Русе и русенско
предвид облагането им с данък джизие 1656–1857 г.

Списък на селищата и брой на немюсюлманските домакинства
в русенско, обложени с джизие 21 март 1663 г.

Данни за св. Димитрий Басарбовски от
св. Паисий Хилендарски от 1762 г.

Доклад на католическия епископ Николо Пулиези
от 1764–1765 г.

Данните от първия русенски (Пантелеймонов) препис
на „История славянобългарска“ от 1809 г.

Сведения, дадени от полк. И. Липранди от 1829 г.

Пътепис от Найдено Геров от 1846 г.

Кратко сказание за Димитър Басарбовски от Натанаил
Охридски от 1858 г.

Румънски пътепис от 1895 г. от автор с инициали Д.К.П.

Части от книгата „Свети Димитър Басарбовски и светите му
мощи в Букурещ”, с. 109–120.

Провъзгласяване на култа към Свети Димитър Басарбовски
Единственият действащ български скален манастир „Св.
Димитрий Басарбовски“

Скалната църква на Басарбовския манастир

Икона с житийни сцени на светеца в скалната църква на
Басарбовския манастир (1803)

Патриаршеската катедрала „Св. св. Константин и Елена“ в
румънската столица Букурещ

Мощите на св. Димитрий Басарбовски, съхранявани в
Патриаршеската катедрала „Св. св. Константин и Елена“ в
румънската столица

CUPRINS:

Sfântul Dimitrie Basarabov – sfântul a două popoare – editorial
articolul

LISTA DE DOCUMENTE SI FOTOGRAFII

“Scurt registru al sangeacului Nicopole despre has-uri, ziameti și timarioți” întocmit în 1479/1480

Înregistrări fiscale pentru anul 1525

Înregistrări fiscale pentru anul 1542

Lista satelor și numărul gospodăriilor nemusulmane din Ruse, unde se aplica taxa jizie 1656–1657

Nou lista satelor și numărul gospodăriilor nemusulmane din Ruse, unde se aplica taxa jizie 1656–1657

Lista satelor și numărul gospodăriilor nemusulmane din Ruse, unde se aplica taxa jizie, 21 martie 1663

Datele Sfântului Dimitrie Basarbov de Sfântul Paisie Hilendarski anul 1762

Mărturie de la episcopul catolic Niccolo Pugliesi, care a vizitat Basarbovo în jurul anului 1764–1765

Date din prima transcriere din Ruse a Istoriei lui Paisi (1809)

Informații oferite de col. I. Liprandi în 1829

Jurnalul lui Naiden Gherov din 1846

Scurtă povestire despre Preacuviosul nostru părinte Dimitrie Basarbov ale cărui moaște odihnesc în Ungro-Vlahia, la București, în biserica mitropoliei. Ieromonahul Mănăstirii Aton-Zografu, Nathaniel Stoitianov

Un autor cu inițialele D.K. P. – “O săptămână în Târnovo” probabil e vorba de 1895

Fragmente din cartea „Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov. Cu sfintele moaște la București. Viața istoricului moaștelor Minunile Acatistul Paraclisul.” Ed. L. S. Desartovici. București, 2009, p. 109–120

Generalizarea cultului Sfântului Dimitrie Basarbov

Singura Mănăstire rupestră din Bulgaria care funcționează „Sfântul Dimitrie Basarbov”

Biserica rupestră a Mănăstirii Basarbov

Icoană cu scene din viața sfântului în biserica rupestră de la Mănăstirea Basarbov (1803)

Catedrala Patriarhală „Sfinții Constantin și Elena,, din București, capitala României

Moaștele Sfântului Dimitrie Basarbov se păstrează în Catedrala Patriarhală „Sfinții Constantin și Elena,, din București, capitala României.

Contents:

Saint Dimitrij Basarbovski – the saint of two peoples – Introductory article

LIST OF DOCUMENTS AND PHOTOS

“Shorter register of hases, ziamets and timars in the Nikopol sanjak”, recorded in 1479/1480

Tax Register from 1525

Tax Register from 1542

A list of the number of non-Muslim households in Rouse and the region of Rouse, on which jizya was levied for 1656–1657

A new list of the number of non-Muslim households in Rouse and the region of Rouse, on which jizya was levied for 1656–1657

A list of the villages and the number of non-Muslim households, on which jizya was levied on the region of Rouse 21 March 1663

Information from Saint Paisius of Hilendar (Paisiy Hilendàrski) for Saint Dimitrij Basarbovski (1762)

Information from Catholic bishop Nikolo Puliezi, who visited Basarbovo around the year 1764 or 1765

Information from the first transcript of Paisiy’s “Istoriya” (1809)

Information provided to colonel I. Liprandi in 1829

A travelogue by Naijden Gerov from 1846

A short saga of the life of our Reverend Saint Dimitar Basarbovski, whose relics are resting in an Ugro-Wallachian region, in Bucharest, in the bishopric church. From Natanail Stoyanov (1858)

„A week in Turnovo“, An author who can be recognized only with the initials D. K. P. (probably the year is 1895).

Parts of the book “St. Dimitrij Basarbovski and his holy relics in Bucharest”

Proclamation of the cult for Saint Dimitrij Basarbovski

The only operating cave monastery in Bulgaria, “St. Dimitar Basarbovski

The cave church of the Basarbovski monastery

Icon with scenes from the daily life of the Saint in the cave church of the Basarbovski Monastery (1803)

The Patriarchal cathedral “St. St. Konstantin and Elena” in the Romanian capital, Bucharest

The relics of Saint Dimitar Basarbovski, kept at the Patriarchal Cathedral “St. St. Konstantin and Elena” in the Romanian capital.

СВЕТИ ДИМИТРИЙ БАСАРБОВСКИ – СВЕТЕЦ НА ДВА НАРОДА

Свети Димитрий Басарбовски е малко известен български светец, който е покровител на румънската столица Букурещ, като по този начин се превръща в религиозен, културен и исторически обединител между двата балкански народа. Интересът към неговия живот започва още от епохата на Българското възраждане, а оттогава датират и споровете за времето, в което е живял, тъй като част от сведенията се отнасят към края на Средновековието. Целта на този сборник е да представи най-важните документи, които дават информация за живота на светеца, чудесата, извършени от мощите му, родното му място – Басарбово (дн. част от гр. Русе), и манастира край селото за периода XV–XIX в.

Едно от най-ранните исторически документирани свидетелства за манастира се открива в „Съкратен регистър на хасове, зеамети и тимари в Никополския санджак“, създаден през 1479/1480 г., където „Манастир Басараба“ е отбелязан с 14 домакинства [„приход 1556, испенч (поземлен данък, събиран ежегодно в размер от 25 акчета (дребни сребърни монети) от всеки работоспособен немюсюлманин) – 350, останалите (данъци) – 1206 (акчета)“] като „тимар на влашкия войвода“ (Басараб III Млади Цепелуш, 1477–1482)¹.

Тази информация на някои съвременни учени² може да бъде

---

¹ Извори за българската история, Т. XIII, Серия XV–XVI (Турски извори за българската история, Т. II). С., 1966, с. 193; При първото изнасяне на данни от този регистър Р. Стойков го датира погрешно от 1430 г. [Стойков, Р. Нови сведения за миналото на български селища през XV–XVI в. – В: *Исторически преглед*, XII, 1959, № 6, с. 77–78; оттук и грешката в статията за с. Басарбово от „Енциклопедия България“, Т. 1, С., 1978, с. 218], което налага предатерирането на документа към 1480 г. – вж. Димитров, Стр. За датировката на някои османски регистри от XV век. – В: *ИБИД*, 1968, кн. XXVI, с. 242–243; съображенията за оцеляване на манастира през XV в. – Гандев, Хр. Българската народност през XV век. С., 1972, с. 148.

² Моллов, Т. Материали за историята на култа към народния светец свети Димитър Басарбовски между XVI и XVIII век. <<http://liternet.bg/publish/tmollov/>

допълнена и обогатена от наскоро открити документи в турските архиви, в които ясно е определено, че през 1520 г. в с. Басараба живеят 170 домакинства, от които шест вдовишки, като приходите са 21 633 акчета. Обитаващите го не плащат харадж (едно от названията на поголовния данък джизие) и испенч. Обителта е посочена отделно от селището, като калугерите са освободени от авариз-и дивание (данък от категорията на извънредните, превърнат постепенно в ежегоден), а към манастира са посочени 18 домакинства, с приход 1600 акчета³.

Едва ли манастирът е бил дълго време владение на влашките воеводи, при положение, че през 1542 г. е отбелязан с името си „Св. Димитър“, който принадлежи към хасовете (най-голямо по размера на получаваните от него приходи ленно владение) на Мехмет паша и носи приход от 100 акчета. В документа от тази година ясно е обозначено, че манастирът не се нарича, както досега, Басараба. Калугерите съобщават, че са освободени от испенч и извънреден данък авариз. След като е направена проверка в стария дефтер (регистър, опис), е установено, че твърденията на монасите са истина и пререгистрацията в новия дефтер е извършена спрямо старата информация⁴. Селото е записано от-

dbasarbovski.htm>.

³ Ваşbakanlık osmanlı arşivi [BOA], TD 370, s. 566; Благодаря на колежата доц. д-р Румен Ковачев от НБ „Св. св. Кирил и Методий“ за помощта при превода на документите, които са на османо-турски език; Данните за 1520 г. сочат, че манастир Басараба в каазата (административно-териториална единица, подразделение на санджака) Чернови от ливата (санджака) Никболу, ханета (облагаема единица в Османската империя) – 18, които са освободени от хардж, испенч, авариз.

⁴ BOA, TD 439, s.11–15; Според информацията за 1542 г. – В хасовете на Мехмет паша, 3 ханета монаси, 118 неверници, 45 неженени, 6 вдовици, 2 души Йоваджа и Чакър (соколар), приход на селото и трите манастира 10 115 акчета;

Манастир Анаселик – едни калугер – Филотей, приход от шира, бостани и зърнени храни под формата на макту (такса) – 75 акчета, тези калугери са освободени от данък.

Басараба с друго име Св. Димитър – както при другите, калугерите са освободени от испенч и авариз (според стария регистър, както казват калугерите). Първият е Страти, другият се казва Пахомий, приход от 100 акчета (в това число и зърнени храни) на макту и десятък от зърнени храни.

делно от обителта, като християните са 119 домакинства, новите мюсюлмани – 3, пришълците – 4, а вдовиците – 6. Тук вече има достоверна информация как се казва манастирът и той е отразен не с името Басараба, а като Свети Димитър.

Особеният статут на Басарбово личи от данните на регистър от 1564–1565 г., в който като соколари се споменават трима християнски свещеници от с. Басараба, нахия Чернова (Червен); от тях действащ бил единият, а другите двама (негови синове) били резервни⁵. Броят им подсказва, че освен селището те вероятно са обслужвали и близкия манастир.

Румънската историография представя съществуването на манастира още през Средновековието и свързва събитията, които се отнасят до култа към светеца, още преди падането на българските земи под османска власт⁶.

В регистър от 1656 г. на населението в Русенска каза, съставен с оглед на облагането му с данък джизие, събиран само от немюсюлмани, става ясно, че Басарбово вече има 110 домакинства (по същото време за Русе са отбелязани 213); от друг източник научаваме, че на следващата година броят им не се е променил, докато други селища от региона забележимо намаляват (особено ясно това проличава в съпоставка с данни, извлечени от по-ранните регистри – 1652–1656 г.)⁷.

Според османски документ от 1686 г. в русенския шериятски

Следващият манастир [...] – калугер, син на поп Мартин, Дамян и Тасу, приход 100 акчета, пшеница 30 акчета, деветък за пчелни кошери 30 акчета и шира 20 ведра, деветък бостан – 35 акчета.

⁵ Цветкова, Б. Соколарството в Северна България през XV–XVI век. – В: *ГМСБ*, 1978, IV, с. 77; Цветкова, Б. Соколарството в Никополски и Видински санджак през XV–XVI в. – В: *ГСУ*, ИФ, Т. 73, 1979, с. 16.

⁶ Preaviasosul Parintele Nostru Dimitrie Cel Nou, ale carui sfinte moaste se afla in Bucuresti – <http://paginiortodoxe.tripod.com/vsoct/10-27-cv_dimitrie_cel_nou.html>; Pacurariu, M. Sfinti daco-romani si romani. Iasi, 1994 <<http://www.scribd.com/doc/32977/Pr-Prof-Dr-Pcurariu-Mircea-Sfini-dacoromani-i-romani>>.

⁷ Грозданова, Ел. Демографски промени в Русенско през втората половина на XVII в. – В: *Векове*, 1975, № 5, с. 63; Златев, Л., Димитров, Ив. Етнодемографско развитие на Русе и Русенско през османското иго (XV–XIX в.). – В: *ИПР.*, 1986, № 10, с. 62–63.

съд освен мюсюлмани присъствали и немюсюлмани от различни села, сред които се споменават и няколко души от с. Басарбово (поп Велчо, чобан Обретен, Илия, син на Нико, и Неделчо, син на Боне)⁸.

Тодор Моллов излага тезата, че народният светец е живял три века по-рано от обявената от Пайсий Хилендарски дата и го свързва с друг инок – Серафим. Въпреки че няма преки доказателства, че двамата са едно и също лице, то най-вероятно басарбовският светец е живял преди дадената от Пайсий дата – 1685 г. Моллов предполага, че Пайсий Хилендарски обръква местоположението на Басарбово и го локализира близо до Свищов, вместо до Червен (Русенско), използвайки информация от някой таксидиот или поклонник в Света гора.

Паисий Хилендарски първи дава сведения за Димитър Басарбовски в своята „История славянобългарска“.

Според св. Паисий преподобният Димитрий живеел просто, имал няколко овце, засадил си малко лозе до една река. Там си направил малка колиба, като прекарал целия си живот сам. Със светия си живот угодил на Бога и на същото място, където починал, бил погребан. По-късно Бог открил на някои човеци неговите мощи, които били пренесени в с. Басарбово, Русенско, и край тях започнали да стават изцеления. Така с простото си житие св. Димитрий просиял в сред българския народ и Бог го прославил посмъртно с много чудеса⁹.

По-различни данни могат да бъдат намерени в първия русенски (Пантелеймонов) препис на „История славянобългарска“, който е направен през 1809 г. от проигумен на Хилендарския манастир Пантелеймон, където се съобщава, че след като починал на мястото на своите духовни подвизи, бил погребан там. След което турци изровили тялото му мислейки, че там е заровено съкровище и го изхвърлили в р. Лом, където престояло 33 години.

---

⁸ Грозданова, Ел. Българската селска община през XV–XVIII век. С., 1979, с. 98.

⁹ Паисий Хилендарски. Славянобългарска история. Под ред. на Б. Райков. С.: Наука и изкуство, 1972, с. 123.

След това открили светите мощи и ги пренесли в Басарбово, където направили църква в негово име¹⁰.

Според друга версия, отнасяща се за живота на светеца и описана в румънски синаксар, той бил селски пастир с чувствителна съвест и имал страх Божи. Веднъж, като изкарвал животните на полето, от невнимание стъпнал едно птиче гнездо с птиченцата. Този случай така му подействал, че за наказание три години ни зиме, ни лете не обул виновния крак¹¹.

Друго предание говори, че бил женен, но без деца, като след смъртта на жена си постъпил в скалния манастир до родното си село, където бил подстриган за калугер, подвизавал се усърдно и възпитал в себе си всички възвишени добродетели на истински монах. Предвиждайки смъртта си, излязъл от манастира, легнал между два камъка на брега на близката река Лом и там предал на Господа душата си. След време паднал пороен дъжд и водата свлякла тия два камъка заедно със светите останки на преподобния в реката, а мощите лежали известно време във водата. Преподобни Димитрий се явил на една бесновата девица от с. Басарбово и ѝ казал, че ще я излекува от болестта ѝ, щом като извади мощите му от реката. По този начин мощите били изнесени от реката и положени в селската църква, а болната девица била излекувана. Такова благодатно изцеление получавали и много други страдащи от различни болести¹².

---

¹⁰ Благодаря на Изследователската библиотека „Хилендар“ при Щатския университет на Охайо (Hilandar Research Library at The Ohio State University) и на професор Предраг Матейч (Predrag Matejic) за предоставения екземпляр. Благодаря и на монасите от Хилендарския манастир.

¹¹ Моллов, Т. Материали за историята на култа към народния светец Свети Димитър Басарбовски между XVI и XVIII век. <<http://liternet.bg/publish/tmollov/dbasarbovski.htm>>.

¹² Стоянов, Н. Кратко сказание за Преподобного отца нашего Димитрия Басарбовскаго, коего мощи почивать въ Унгро-Влахискія, въ Букурещ, Митрополитская Църква. Цариград-Галата: Въ книгопечатницата на Д. Цанкова, 1858, с. 7; още данни за житието на св. Димитрий Басарбовски в: Жития на българските светии. Атон (Славянобългарски манастир „Св. Вмч. Георги Зограф“, Света Гора), 2002, с. 158–161; Паргений Левкийский. Жития на български светци. С., 1979, с. 121–123.

Две боголюбиви сестри от близкото с. Червена вода благоговейно почитали преподобния. Поискали тайно да си откраднат от мощите му частица за новопостроения от тях храм, но когато поискали да се прибират, колата им не могла да тръгне, докато не се разкажали и не върнали откраднатата частица¹³.

Търновският митрополит Никифор¹⁴ дошъл да се поклони на мощите с група духовници. В тая група бил и монах Лаврентий, който се опитал, като целува мощите, да си отхапе частица, но устата му останала отворена до момента, когато със сълзи на очи се покаял.

Следващото чудо с духовник е свързано с Преславския епископ Йоаникий¹⁵, който се разболял тежко и поискал да го занесат при преподобни Димитър. Положили го при ковчега му и след като била отслужена божествена литургия, той оздравял напълно.

Една нощ турчин решил да ограби църквата на преподобния, но при опита му да се докосне до сребърните кандила, краката му се схванали. На сутринта свещеникът, който служел в храма, го изнесъл на ръце от църквата, а този човек до края на живота си пълзял по улиците на гр. Русе и просел милостиня¹⁶.

Угро-влашки воевода пожелал да има мощите на преподобния Димитрий в своята домашна църква. С такава мисия изпратил в Басарбово боляри и свещеници, но светецът не разрешил да пренесат мощите му през Дунав. Удивени, пратениците решили да разберат волята на Божия угодник. Поставили мощите в кола с невпрягани дотогава юнци и оставили животните свободни. Юнците отишли с колата направо в Басарбово и спрели пред

---

¹³ Моллов, Т. Цит. съч. <<http://liternet.bg/publish/tmollov/dbasarbovski.htm>>.

¹⁴ Тютюнджиев, И. Търновската митрополия през XV–XIX в. Велико Търново: Ровита, 2007, с. 293–295; Митрополит Никифор управлява с прекъсвания от 1722 до 1741 г.

¹⁵ Тютюнджиев, И. Търновският епископат XII–XXI в. Велико Търново: Ровита, 2007, с. 210. Авторът посочва, че епископ Йоникий управлява между 1681 и 1686 г.

¹⁶ Стоянов, Н. Цит. съч., с. 11.

църквата¹⁷. Камъкът, където е спряла процесията с мощите на светеца, е запазен в гробището на Басарбово.

Съществува още едно много интересно сведение за св. Димитрий, което е дадено от католическия епископ Николо Пулиези, който посещава Басарбово около 1764–1765 г. Той представя просторно описание, в което казва, че по време на едно пътуване до Русе преминал през Басарбово, видял мощите на Димитър, които се съхранявали в една църква на името на светеца, и предава част от легендите за неговия живот и посвещаване. Според селяните те били почитани благоговейно вече три века, като в чест на светеца редовно се правели жертвоприношения (колели животни, ядали и пиели), на които присъствали още българи и арменци от гр. Русе¹⁸.

Католическият духовник споменава в своите записки, че видял тялото на светеца – обект на почитание от три или повече века, което отнася сведенията за св. Димитрий по време на първото регистрирано сведение за манастира от 1479–1480 г. Със сигурност през следващия XVI в. манастирът вече носи името „Св. Димитър“, а ако местният светец е починал през 1685 г., то това би означавало, че Пулиези би трябвало да е разговарял с хора, които помнят полагането на мощите в манастира, или поне с техни наследници. При подробното описание на празника около манастира католическият епископ не дава такава информация, а се придържа към тезата на местното население – мощите са на възраст над три столетия.

Оттук започва и дилемата, дали манастирът се назовава на солунския св. Димитър, или вече е получил името на местния нов светец. Бъдещите проучвания сигурно ще изяснят този проблем, защото данните, отнасящи се за живота на св. Димитрий Басарбовски, не са много, а информацията е твърде противоречива.

---

¹⁷ Мутафов, В. Преподобни Димитрий Басарбовски и неговият скален манастир до Русе. Русе, 2002, с. 20.

¹⁸ Милетич, Л., Нови документи по миналото на нашите павликяни. – В: *СБНУНК*, 21, 1905, с. 83; Благодаря на проф. Кр. Станчев за превода.

В румънската историография житието на басарбовския светец се отнася към Средновековието, по време на управлението на Калоян (1197–1207), но това не може да се докаже до този момент¹⁹.

През 1774 г., по време на Руско-турската война, руският генерал Иван Салтиков наредил мощите на преподобни Димитрий да бъдат отнесени в Русия²⁰. Букурещкият българин Димитър Хаджи (поклонник), който служел за преводач при генерала, го помолил да ги остави в Букурещ като обезщетение срещу загубите на румънския народ във войната. Това става по време на митрополит Григорий II²¹. Генералът се съгласил и оттогава тези свети мощи почиват в Букурещ, в църквата „Св. св. Константин и Елена“²².

Въпреки че противоречията за биографията на св. Димитрий Басарбовски са много – едно е сигурно – култът към светеца съ-

---

¹⁹ Стефанов, П. Румънската църква от XIV–XVIII век. <<http://www.pravoslavie.bg>>.

²⁰ Мутафов, В. Една поправка в житието на преподобни Димитрий Басарбовски. <<http://www.pravmladeji.org/node/675>>. Според архимандрит Виктор Мутафов в публикуваните жития на преп. Димитрий Басарбовски се преповтаря една неточна информация, която е свързана с един руски генерал с фамилия Салтиков и Руско-турската война от 1768–1774 г. В повечето изследвания за св. Димитрий Басарбовски е отбелязано, че ген. Петър Салтиков води военната кампания в региона на гр. Русе, но според съвременните проучвания това е неговият син ген. Иван Салтиков.

Благодаря на архимандрит Виктор Мутафов за направеното уточнение за това кой е извършил пренасянето на светите мощи на преподобния Димитрий в Букурещ, защото в почти всички жития на светеца е отбелязано, че това е извършено от руския генерал Петър (Петр) Салтиков, но граф Петър Семенович Салтиков умира през 1772 година, т.е. две години преди края на войната, и нещо повече, той не участва в тази Руско-турска война.

²¹ *Tiparituridi cara romaneasca in biblioteca Sfantyli sinod. București, 2009*, p. 116; *Slujba Cuviosului Dimitrie de la Basarabov, ediția a doua, București, 1801*, p. 40; *Viețile Sfinților, (27 octombrie), ediția Mănăstirii Neamț, 1809*.

²² Жития на светиите. Ред. † Левкийски епископ Паргений, архим. д-р Атанасий (Бончев). С., Синод. изд., 1991 г. <http://bg-patriarshia.bg/index.php?file=sv_dimitrii_besarbovski.xml>; <http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_18>.

ществува още от XVII в. Османските документи ясно показват, че обителта функционира още от петнадесетото столетие, а в края на седемнадесетото и началото на осемнадесетото култът към мощите на светеца на това място привлича стотици поклонници, които се стичат към манастира, за да засвидетелстват своята почит към св. Димитрий Басарбовски.

Дори да приемем, че светецът е живял по-рано от дадената от св. Паисий Хилендарски датировка 1685 г., това не намалява неговата известност, нито почитта към него. Напротив, славата му се разнася не само по българските земи, но и по целия Балкански полуостров, та дори и до Русия. Красноречиво доказателство е вземането на мощите му от руската армия, след като тя се оттегля, и настоятелната молба на жителите на Букурещ да останат при тях, защото ги спасяват от чумна епидемия.

През 1814 г. епидемия от болестта обхваща населението на Букурещ и духовенството решава да изнесе мощите на св. Димитрий, за да направи шествие по улиците на града. Жителите отправят молби към своя покровител, за да ги спаси от заразата, като това помага да се спре разпространението на чумата и болестта да не взема нови жертви²³.

Продължителна суша обхваща столицата на Влашко и нейната околност през 1827 г., което причинява широко разпространение на глад сред населението. Отново мощите на светеца са извадени от храма, за да се направи с тях шествие по улиците на Букурещ. Свидетелят полк. Папазоглу съобщава: „Бяха изминали няколко улици и щом стигнаха до края на моста Могошоая, заваля. И валя три дни с малки прекъсвания.“²⁴

През 1831 г. в града се разпространява чумна епидемия, която принуждава голяма част от жителите му да го напуснат. Управителят на дивана – руският генерал Павел Киселъв, решава отново да се потърси помощта на небесния патрон на столицата

---

²³ http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_18

²⁴ http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_18.

на Влашко. Св. Димитрий Басарбовски чува горещите молитви на духовниците и останалото малобройно население и от 15 септември до началото на октомври починалите вследствие на заболяването (около 160 човека дневно) значително намаляват, а заразата постепенно е овладяна²⁵.

На първи май 1870 г. се разпространява голяма епидемия от ангина в Букурещ, когато отново е организирано шествие с мощите на светеца и болестта спира разпространението си²⁶.

Има и още един интересен факт от историята, който свързва религиозно, политически и културно българския и румънския народ. През 1877 г. започва Руско-турска освободителна война (войната за независимост на Румъния), когато румънците се включват в бойните действия и отправят молби към св. Димитрий за помощ по време на сраженията²⁷.

И въпреки че св. Димитрий Басарбовски все още е малко известен български светец у нас, то той изиграва огромна роля в румънската история и култура.

Показателен факт е, че възрожденските автори св. Паисий Хилендарски и Натанаил Охридски отделят внимание на светеца от Басарбово, дори Натанаил Охридски пише специална книга, посветена на него, която е най-голямата агиографска творба на български език за светеца през епохата на Възраждането. И тъй като преподобният Димитрий Басарбовски се превръща в светия за двата съседни народа, то видният български възрожденец Натанаил Охридски превежда биографичен труд за св. Димитрий Басарбовски от румънски език. Натанаил живее във Влашко и разбира, че влиянието на българския светец в столицата Букурещ е голямо²⁸.

През 1950 г. Светият свинод на Румънската православна

---

²⁵ Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov cu sfințele moaște la București. *Viața istoricul moaștelor minunile acatistul paraclisul*. Ed. L. S. Desartovici, București: Editura Sofia, p.109–114.

²⁶ *Ibidem*, p. 116 <http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_9>.

²⁷ *Ibidem*, p. 116–120.

²⁸ Стоянов, Н. Краткое сказание ..., с. 3

църква взема решение той да бъде обявен за светец във всички храмове в страната, което се случва на 27 октомври 1955 г.

На 27 октомври 2005 г. по молба на българския патриарх Максим румънският патриарх Теоктист направи ценен дар на Басарбовския манастир – икона с образа на св. Димитрий, в която е вградена частица от светите му мощи.

Св. Димитрий Басарбовски свързва религиозно и културно българи и румънци още от епохата на Възраждането. Мощите му са запазени и до днес в църквата „Св. св. Константин и Елена“ в румънската столица, където той се почита като покровител и неин защитник.

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ

„Съкратен регистър на хасове, зеамети и тимари в Никополския санджак“, създаден в 1479/1480 г.

Тимар на влашкия воевода

„Манастир Басараба“; 14 домакинства; приход 1556, испенч – 350, останалите [данъци] – 1206 [акчета]“

Извори за българската история, Т. XIII, Серия XV–XVI (Турски извори за българската история, Т. II). С., 1966, с. 193

Данъчен регистър за 1525 г.

Данните за 1525 г. сочат, че манастир Басараба в каазата Чернови от ливата (санджака) Никболу, ханета (облагаема единица в Османската империя) 18, които са освободени от хардж, испенч, авариз.

Vaşbakanlık osmanlı arşivi [BOA], TD 370, s. 566;

Данъчен регистър за 1542 г.

Според информацията за 1542 г. – В хасовете на Мехмет паша, 3 ханета монаси, 118 неверници, 45 неженени, 6 вдовици, 2 души Йоваджа и Чакър (соколар), приход на селото и трите манастира 10 115 акчета;

Манастир Анаселик – едни калугер – Филотей, приход от шира, бостани и зърнени храни под формата на макту (такса) – 75 акчета, тези калугери са освободени от данък;

Басараба с друго име „Св. Димитър“ – както при другите, калугерите са освободени от испенч и авариз (според стария регистър, както казват калугерите). Първият е Страти, другият се казва Пахомий, приход от 100 акчета (в това число и зърнени храни) на макту и десятък от зърнени храни;

Следващият манастир [...] – калугер син на поп Мартин, Дамян и Тасу, приход 100 акчета, пшеница 30 акчета, десятък за

пчелни кошери 30 акчета и шира 20 ведра, деветък бостан – 35 акчета.

BOA, TD 439, s. 11–15;

Списък на немюсюлманските домакинства в Русе и русенско предвид облагането им с данък джизие 1656–1657 г.

...Джизие от Басараба – 110 ханета.

Архивите говорят: Турски извори за българската история.
Т. XIII, София, 2001, с. 256–267

Нов списък на немюсюлманите в Русе и русенско предвид облагането им с данък джизие 1656–1857 г.

...Село Басараба – 110 ханета.

Архивите говорят: Турски извори за българската история.
Т. XIII, София, 2001 с. 258–259

Списък на селищата и брой на немюсюлманските домакинства в русенско, обложени с джизие 21 март 1663 г.

...село Басараба, спадащо към споменатата кааза. Освободени, тъй като са на служба като мартолосои по река Дунав – 110 ханета. Сто и десет ханета са.

Архивите говорят: Турски извори за българската история.
Т. XIII, София, 2001 с. 308–309

Данни за св. Димитрий Басарбовски от св. Паисий Хилендарски от 1762 г.

Свети Димитър Нови от 1685 г.

Живял просто, бил човек мирянин, но „Божият дух, където иска, там диша и пребивава“. Този светец имал няколко овци и живял при една река и възвишение. Насадил си малко лозе, изкопал колиба в онова възвишение и така прекарал целия си живот

сам на това място. Но имал прост и свят живот и чрез този свой прост живот угодил на Бога. Починал в онова място и бил погребан там. По късно Бог открил мощите му на някои хора и ги пренесли в село Басарбово, близо до Свищов в Търновска епархия. И тук те дават голямо изцеление. Така в последно време просиял в българската земя този свети Димитър с простия си живот за простия български народ, но след смъртта му Бог го прославил с много чудеса.

Паисий Хилендарски, История славянобългарска, Ред. Б. Райков. София: Наука и изкуство, 1972, с. 123–124.

Доклад на католическия епископ Николо Пулиези от 1764–1765 г.

В края на тази бележка. В село Басарбово, което е населено с турци и схизматици и е отдалечено на три часа от Русе отидох да изследвам едно тяло на светец – схизматик, почитан в продължение на повече от три века. Името му е Димитър, пастир на волове. Намерих го наистина цяло, като се изключи това, че бе обърнато и без върха на носа и излъчващо една неприятна миризма. Попитах за светия му живот и неговите подвизи, и аз не можах да науча друго освен преданието, че той е пасял говедата безплатно и, че един ден, пасейки ги без да види е настъпил с единия крак и е убил едно птиченце. И за покаяние за такова голямо престъпление, той не искал никога повече (да обуе) този крак до края на живота си. Обаче един ден той пасейки говедата, поради неизвестно каква причина паднал в река Лом, и там се удавил. Казват, че във водата раците били изяли носа му и че когато го намерили чифт биволи не могли да го изтеглят. Прибавили към тях с още една двойка, но колкото и силно да теглили не могли даже да го помръднат. Удвоили отново биволите до четири чифта; но и това било безполезно. Довели и пети чифт, като че ли повече биволи не се намирали на това място. И тогава на тази група от толкова биволи тялото се предало и се оставило да бъде понесено от селяните на процесия. След което, решили

да го почитат като голям светец, и придошли в огромен брой както схизматици гърци, арменци еретици за почитането това едно тяло, толкова чудотворно, че са били необходимими не по-малко от 10 биволи, за да го направят достоен за почитане. Пази се това [тяло] в една църква, изградена в негова чест, където се правят непрекъснати жертвоприношения на животни със забележително ядене и пиене, за да получат [хората], съобразно техните нужди благодат и чудеса.

Милетич, Л. Нови документи по миналото на нашите павликяни. – В: *СбНУНК*, 21, 1905, с. 83 – Доклад на католическия епископ Николо Пулиези от 1764–1765 г.

Данните от първия русенски (Пантелеймонов) препис на „История славянобългарска“ от 1809 г.

Живял просто, бил човек мирянин, но „Божият дух, където иска, там диша и пребивава“. Този светец имал няколко овци и живял при една река и възвишение. Насадил си малко лозе, изкопал колиба в онова възвишение и така прекарал целия си живот сам на това място. Но имал прост и свят живот и чрез този свой прост живот угодил на Бога. Починал в онова място и там бил и погребан, но по дяволското внушение турците помислили, че там има заровено съкровище. Те отворили гроба, намерили неговите мощи нетленни, взели ги оттам и ги хвърлили в река Лом, където преседяли тридесет и три лета; после Бог ги открил на някакъв благоговеен човек и ги извадили от река Лом, и ги пренесли в село Басарбово, близо до Русчук в епархия Червеноводска и съградили там малка църква на негово име и положили светите мощи в нея и там много чудеса и изцеления ставали. Така също негово написано пространно житие, в месец октомври на 27 ден се извършва помен за него. Така просиял този свети Димитър, израстна в басарбовската и българската земя с простия си живот за простия български народ, но след смъртта му Бог го прославил с много чудеса.

Така в лето Господне [...] пренесоха московците неговите

свети мощи от Басарбово в Букурещ и го положиха в митрополитския храм „Св. св. Константин и Елена“. И до наши дни там пребивават цели и нетленни и много чудеса правят. С тези молитви Боже помилуй и спаси нас. Амин.

Данните от първия русенски (Пантелеймонов) препис на „История славянобългарска“ от 1809 г.

Сведения дадени от полк. И. Липранди от 1829 г.

Сведения дадени от полк. И. Липранди от 1829 г. „[...] мощите на св. Димитрий, намирали са се в Разград, по време на войната 1806–1812 г. са взети и се пазят в Букурещката митрополия“.

Въжарова, Ж. Н. Руските учени и българските старини: Изследване, материали и документи. С.: БАН, 1960, с. 57

Пътепис от Найден Геров от 1846 г.

Пътепис от Найден Геров от 1846 г., тук се споменава: Около часа от Русе към Търново, на пътя при река Черни Лом, едва се различава селище, някога доста голямо, село Басарбоу, разсипано в първата война между русите и турците. Това село е пренесено сега над пътя при реката.“

Възрожденски пътеписи. София: Бълг. писател, 1969, с. 74

Кратко сказание за Димитър Басарбовски от Натанаил Охридски от 1858 г.

Побългари, издаде и подари на българските книжици йеронах от Атон-Зографския манастир Натанаил Стоянов. Цариград-Галата: Книгопеч. на Др. Цанков и Б. Мирков, 1858.

Стр. 2 – Прегледана и одобена от царска цензура, за да се печата.

Стр. 3 – Писмо от Архимандрит Натанаил Стоянович, управител на Добровецкия манастир, в Молдавия, до Драган Цанков

за напечатването на Сказанието за Св. Димитрий Басарбовски

Драганчо,

... И така ето ти... грошове, за да се напечатат 5000 екземпляра от Кратко сказание за св. Димитрий Басарбовски, но при следните условия:

- а) Да се напечатат без всякакъв правопис всякакви поправки
- б) 1000 екземпляра да се изпратят в Света гора в Зографския манастир с писмо по моя поръчка – 100 екземпляра на съборния старец на Зограф Х. Виктор – 100 екземпляра на зографския деловодител монаха Алексей – 200 екземпляра в Скопското народно училище – 200 екземпляра във Велешкото общо училище – 200 екземпляра в Прилепското общо училище и 200 екземпляра да ми изпратите тука в Яш – които правят всичките екземпляри 2000. А останалите 3000 екземпляра оставам в полза на българската книжнина в Цариград

Твой доброжелател: Арх Натанаил 15 декември 1857 г.
– Яш

Стр. 4 – Кратко сказание за свети Димитрий Басарбовски

Бог избра да му служат не силните, нито мъдрите по плът, нито благородните от света, според Апостолските слова (1 Кор. 1,26), но слаби, прости, и долно родени (ст. 27): понеже Неговата сила се проявява най-съвършено чрез слабите. Така и във всичко свято, това житие, доколкото е възможно, ще покажем, преизобилващата Божия благодат, за която се говори в Апостола, където се казва: колкото някъде избилстват простотата и безлобието, толкова там Божията благодат избилства. Тя като намери неговото сърце чисто, душата непорочна, умът изпълнен с духовна премъдрост, посели се в него и направи това, което не може да направи никава човешка мъдрост, каквото ще ни даде следващото повествование.

Преподобният отец наш Димитрий Басарбовки, именуван Новий заради неотдавнашното негово откриване, чиято памет се слави на 27 октомври беше родом българин и процъфтя по

време на благочестивите български царе в едно българско село, което допреди беше малко известно, но после израстна като тая пръчка (ластар), стана това село преизвестно и препрочуто, то се именува Басарбово и се намира на река Лом в България, което се намира на окло два часа от Русе или Русчук. Преподобният е роден от родители по вяра православни християни, а по състояние сиромаси, като се вижда, обаче такива

Отдолу има бележка: а) град Рушук и сега от наоколо живеещите българи се казва Руси – един почетен старец – монах Зографски, родом от Рушук ми каза следното предание – Рушук се именува Русе, което не идва от руси, (на следващата стр.) тоест руски народ, а от една жена кръчмарка, която се казвала Руса. И така нейната кръчма станала средище на сегашния Рушук, а от чистото българско говорене „ще отида на Руке, ще ношувам на Русе“, тоест на кръчмата на Руса, и самото място и града получили името Русе. Даже и сега околните жители – българи го наричат Русе, а не Рушук

Стр. 4 – сиромаси, които нашият Господ Иисус Христос ублажава в Свялото Си Евангелие с думите: „Блажени бедните духом, защото тяхно е Царството небесно.“ (Мат. 5,3) От такива родители се роди такъв син, който със своя добродетелен живот прослави не само себе си, но и родителите си, които според словото Господне: „По плодовете им ще ги познаете“ (Мат 7,20). Прослави не само родителите си, но и своето племе българско, но и не само своето племе, но и племето влашко. Този преподобен Димитрий още от своето детство се приучи не към някоя свободна наука, нито на някое знаменито изкуство, нито на някоя търговия, които стават с много неправди и лъжи. Освен това той не се занимаваше с детски игри, нито обичаше да се упражнява с кон и конски упражнения, като онези юноши, които обичат света и всичко, което е от света, нито някога се е предавал на светски преходни дела. От всичко това преподобния Димитрий се бе отчуждил и го отбягваше, а възлюби точно едно изкуство, което е най-главното от всички изкуства, именно той усвои добродетелта Аврамова, Исакова и Яковава, чрез която човек успя-

ва да говори с Бога и чрез която става Божи другар. Той още от детството си беше възлюбил да пасе домашни животни и както патриарх Яков се грижеше и пасеше Лавановата стока, така и преподобният Димитрий се силеше да пасе добитъка на своето село Басарбово и с таково усърдие и такова внимание, така че не оставаше нито едно животно на своите съселаяни, за да не го докара вечер в дома му.

Стр. 5 – А ако се случеше някога да се заблуди и едно животно, то той го търсеше и не го оставяше да се скита напразно и така да го погубят зверовете, но според учението на Свещеното писание, Той го избавяше от погубване и го изпращаше на стопанина му в къщи. При това Преподобния Димитрий толкова беше милостив и жалостив към одушевлените Божии твари, така че това, което за другите беше маловажно или не беше важно да жалят и пазят, той съжеляваше и със сърдечно съкрушение се каеше, ако се случеше да съгреси някога против тях. Така например, веднъж когато ходеше след пазените животни и ги пасеше, се случи така по незнание и непредпазливост да настъпи с единия си крак едно птиче гнездо и така уби малките птичета. Той като видя това, толкова се окайваше и съжеляваше, защото си мислеше, че чрез това той е извършил човекоубийство. Поради това и с ревност, както и при Симеон Стълпник, побърза и даде наказание на своя крак, с който настъпи птичетата. Наказанието беше: три години да не обува този крак. И наистина той ходи три годи с него бос, лятото се мъчеше с чести наранявания и удари от камъни и тръни, а зимата премъзваше от студ и мраз. След това като се подвизава така добре и по този начин се труди и в доброто си дело своето пастирство и като патриарх Яков взе двете Лаванови дъщери за съпруги, така преподобния чрез своето пастирство придоби вече дейност и видение, от които като някои чеда му се родиха всички външни и вътрешни добри дела. Тогава той със този крак премина през плътските и душевни страсти и се възкачи на ломските възвишения като Яков на Галаадската планина с богатство от придобитите добродетели. Но тук го настига и оня мислен Лаван, който се нарича господар

на тъмнината – дявола, който за да може да го заблуди, така като че ли му е ограбил идола на неговите страсти. И Преподобният му даде свобода

Стр. 6 – да му иска от всичките му добродетели, които беше придобил със своя пастирски труд. Този мислен човешки враг, който потърси и преобърна всичко, но нищо свое не намери у Преподобния. Понеже Преподобният не само от една, или от две или от десет светски работи се беше отрекъл, но и от абсолютно всичко. Понеже този мислен враг – дяволът не намири нищо свое в подвизите и трудовете, които Преподобният беше претърпял толкова време приживе между хората, то преподобният започна да спори с него, като показва на този враг, че нищо негово не задържа в себе си, презрял го е и счита всичко светско за суета и гной. Остави света и всичко светско. Не го задържаха нито роднини, нито познатите, нито приятели и напълно се отдели от своето село. Но за да беседва с Бога в тишина и безметежност реши се Преподобния Димитрий да отиде в манастир и Бог му изпълни скоро неговото намерение и желание. Той щом излезе от селото нагоре по река Лом, намери една пещера, в която се намираше Манастир. Тук Преподобният даде монашески (иночески) обети и пострига своята коса, радостно изговорил думите на Псалмопевица: „Далеч бих се отстранил и бих останал в пустинята“ (Пс. 54,8). Но заедно с подстригването на своите коси, той напълно отсече в себе си всички светски чувства и светски потребности и според словата в Апостола: той се разпънал за света и света за него. Накратко да кажем: както мъртвецът няма никакво чувство към света и всичко светско, така също и преподобният Димитрий стана мъртъв към всички тукашни бързопреминаващи неща.

Но щом се освободи от всичко, което се каза по-нагоре, тогава като някой силен борец се устреми към по-големи и по-съвършени борби и се захвана с по-духовни необходими добродетели. Той се предаде на пост, бдения и всенощни молитви, на коленопреклонения, смиреномъдрие и страх от Бога, целомъдрие и запазване на сърцето

Стр. 7 – от където се ражда чистотата на мислите. И с една

дума да кажем: На Преподобният отец наш Димитрий се предадоха всички монашески добродетели. И кой може да изкаже неговото живо сърдечно умиление, което имаше той до самата му смърт? Кой може да изповяда вечния плач и сълзи, които се лееха от неговите очи, като воден порой и с които той потопа онзи мислен фараон – дявола с всичкото негово войнство? Кой може да изобрази неговите чистосърдечни молитви, неговото умно съединение с Бога, неговата всесъвършена сърдечна чистота? Кой може да опише неговата топла любов към Бога и пламенно желание, от което се ражда освещение и чрез което се вижда Бог, според думите на самия Господ Иисус Христос: „Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога (Мат. 5,8)“²⁹. У Преподобния Димитрий винаги имаше една най-голяма грижа за душата му. Той непрестанно умираше заради света, а живееше заради Бога и вечността; изсушаваше своята снага, за да може по-лесно да излети към горния небесен Йерусалим; покоряваше злото на доброто; простираше се към небесното и презираше земното; устремяваше целия свой поглед само върху духовни предмети и чрез това му се откриха неизказани Божествени тайни, колкото може естеството човешко да вмести в себе си и се просвети с онзи Божествен образ, за който сам Иисус Христос говори с думите: „Който ме люби, възлюбен ще бъде от Отца Ми; и Аз ще го възлюбя и ще му се явя Сам (Йоан. 14,21). И: Ако някой ме люби, ще спази словото Ми; и Моят Отец ще го възлюби, и ще дойдем при него и жилище у него ще направим (ст. 23) (а)²⁹. Накратко да кажем: Преподобният Димитрий се украси със всички добродетели, които осветиха неговите душа и тяло, така че тленното му тяло го направиха цяло и нетленно след смъртта му до ден днешен

Стр. 6 – каквото сами го виждаме. Макар да претърпя толкова различни промени за толкова векове, обаче то остана непроменено от всичките външни случки, цяло и непроменено, като одушевено. Така Божията благодат победи естествения чин, на който стана той храм и жилище в своя земен живот и се пригот-

---

²⁹ Йоан, гл.14.

ви и телесно да види Господ, когото от детството си възлюби и винаги желаше!

После когато се усъвършенства във всички добродетели и когато достигна до състояние на мъж съвършен, до пълната възраст на Христовото съвършенство (Ефес. 4,13), според Апостолските слова, той имаше още едно желание, тоест да излезе от това свое тяло и с Христа да бъде, открито да види славата на Господ и близо да застане до Господ. Той не презря неговото желание, заради когото толкова подвизи и трудове претърпя. И така Преподобният Димитрий понеже усети, че вече и с телесната възраст е готов да отиде при Господ, когото още от млада възраст беше възлюбил и винаги желаше и след когото през целия си живот бързо отиваше и понеже вече и старостта го беше застигнала и предвиди часът на своята кончина. Тогава излезе от своята пещера и легна между някакви два камъка, които бяха близо до тази пещера отгоре покрай река Лом, предаде там своята свята и пресвята душа в Божиите ръце, а многотруденото му свято тяло много време лежа непокътнато между тези два камъка. Но се случи да придойде река Лом толкова голяма и силна та подкопа и отнесе не само ниви и поляни, но и камъни и дървета. От това голямо наводнение бяха отнесени и тези два камъка, между които лежаха светите мощи и паднаха в реката. Това драгоценно съкровище много време лежа във водата скрито. На Господ Бог бе угодно да прослави своя раб и на земята както и на небето. Преди още да бъдат открити Бог дари на светите мощи дарът на чудотворството

Стр. 7 – също така, като ги съхрани цели и нетленни, което ще видим в следващото повествование. Един добър и благочестив християнин от тези места имаше едно момиче, което страдеше от нечист дух. На това момиче една нощ, когато спеше му се яви преподобния Димитрий³⁰ по време на сън и му каза,

---

³⁰ Във Влашкото повествование се казва, че ангел в образа на Преподобния се явил на момичето. Вижда се, че това авторът е сгрешил, защото ние православните вярваме и изповядваме, че светините заради човешкото добро сами се явяват и във всичко помагат на човечите или на сън или наяве, или открито

ако ме извадят от рекат твоите родители, то аз бих те излекувал. Като му каза това, указа му и самото място, откъдето трябваше да го извадят. На сутринта момичето щом стана от своята постеля разказа на своите родители своето съновидение. Така чудният сън скоро се разнесе между другите хора и стигна до тамошното свещеничество. Тогава бързо се събра много народ и свещеници и отидоха на онова място, което бе указано от момичето и където много пъти преди това се явяваше свещ, която всички, които я виждаха, мислеха, че там има съкровище (хазие). Но сега те търсиха внимателно и намериха мощите на светия и Преподобен Димитрий във водата, закопани с речен пясък, както им бе казал и самият свети Димитрий и те го извадиха цял и светъл като злато от руда. От там взеха тези свети мощи и с подobaваща чест ги докараха в село Басарбово, където се беше родил светията. Слухът за намирането на това многоценно съкровище (става въпрос за мощите на светеца) разнесе се не само по всички околни страни, но достигна и до Букурещ до ушите на Господаря на Угро-Влахия, който пожела да донесе нетленното тяло на Преподобния Димитрий в своето владение, тоест

Стр. 8 – във Влахия и да ги сложи в своята Господарска домашна църква. С това намерение и желание този благоверен Господар незабавно изпрати свещеници и боляри, за да осъществят това начинание. И наистина господарските посланици достигнаха до село Басарбово, с подobaваща чест и благоволение взеха светите мощи на Преподобния Димитрий и ги вдигнаха, за да ги занесат във Влахия, но когато с тях дойдоха близо до едно село, което се нарича Русе (сегашния Русчук) на един кладенец (бунар) застанаха светите мощи тъкмо така, защото не можеха да ги отместят по-надалеко и от това разбраха, че не е угодно на светеца да отделят неговите свети останки от неговото отечество в друга страна. Свещениците и болярите видяха това чудо, недоумяваха какво да сторят, накрая направиха съвещание и решиха да направят така, както в Старото време Аскалопците с Кивота на

познавателно, или под друго лице непознавателно, тъкмо на молещите се на нас сами идват по Божията воля.

Божия Завет (I Цар. 6,7) а)³¹. Говори се, че са хванали две млади юнци (волове), още ненаучени, нито някога впрягани, впрегнаха ги в кола със светите мощи на светеца и ги оставиха да тръгнат накъдето искат, чрез което да се покаже волята на светеца, къде му е угодно да бъдат неговите мощи. Юнците ги бяха обърнали с колата по пътя за Влашко, но щом ги пуснаха с това намерение, то те се върнаха с мощите на светеца назад право в селото му Басарбово и застанаха всред селото. Влашките свещеници и боляри се увериха чрез това събитие, че на светеца не му е угодно без време да остави това място, където се роди, израстна и се труди през целия свой живот заради Господа, върнаха се празни и разказаха на своя Господар всичко, което видяха. Боголюбивият Угро-Влашки Господар чувайки от пратениците за това чудо, чрез които се яви

Стр. 9 – волята на светеца изпрати няколко от своите боляри с много пенязи (пари) на това място, където застанаха юнците с колата и със светите мощи, съгради църквата в името на Преподобния Димитрий, в която от светите му мощи ставаха чудеса като река и подаваха изобилно благодатни изцеления на всеки, който тъкмо с вяра отиваше и се докосваше до тях. От много чудеса, които ставаха от светите мощи на Преподобния Димитрий, нека да споменем за някои по-известни, които живо са остнали в устното народно предание и за които разказват хора, на които може да се вярва, видели чудесата със своите очи.

Някои си две Боголюбиви жени, които бяха родни сестри, по име Аспра и Екатерина от град Червена вода, намиращо се недалечно от Русе, съзидаха в своя град Църква съединена с храм „Успение Пресвятия Богородици“. И си помислиха дали не могат някак си да вземат поне една честица от мощите на светията Димитрий и да я донесат в църквата си, защото да вземат цялото му тяло, може да не благоволи той, както и наистина не благоволеше да изостави избраното си място. С такава мисъл жените дойдоха с преголямо смирение и благоговение, и се поклониха на

---

³¹ Чети книга Съдии: в главите 4, 5 и 6.

святото тяло на Преподобния Димитър, взеха тайно една малка частица от мощите му и по този начин излязоха от църквата. Но когато всички седнаха в колата и заповядаха да тръгнат, то конете с колата от това място не можаха да се поместят, ако и много да ги биха коларите. Виждайки това жените, разбраха причините за това нещо и скоро слязоха от колата си, притичаха със сърдечно разкаяние и със сълзи към светеца, оставиха частицата на мястото ѝ, и му се помолиха да им прости греха. И наистина по този начин се избавиха от невидимото задържане и си отидоха с мир в своя град. Друг път

Стр. 10 – дойде Пресвещения митрополит Търновски по име Никифор със своите прислужници да се поколни на светите мощи на Преподобния Димитрий. Щом се поколни първо митрополита и целуна светите мощи, се отдалечи и седна на един стол, а след това след него подред вървяха подчинените му прислужници и целуваха светите мощи. В същото това време един от прислужниците му монах на име Лаврентий, целувайки светите мощи, опитал с уста да откъсне една мъничка частица от тях. Щом направил това, той останал с отворена уста и всички го гледаха и го видяха с разтворена уста, но недоумяваха от какво е пострадал той. Видя това и самият митрополит, заповяда му да отстъпи оттам, за да се поклонят и другите. Монахът ако и да беше ням и безгласен, обаче отстъпи от кивота, в който почиваха мощите на светията, а когато излязоха от там всички, той падна в сълзи и се помоли светеца да му прости. И наистина след сърдечното му разкаяние езикът му се развърза и започна да говори както преди. След това отиде заедно с Митрополита в дома, където бяха отседнали и му разказа всичко, от което пострада. Когато Митрополита чу това от този монах, започна да го обвинява и да му говори: „О, окаянико! Как не помисли ти, че ако се бяха делили тези мощи, и ако бяха давани на всички, които идват да му се поклонят, то досега не би останало нищо от тях. Но покаяй се от сега, защото си съгрешил пред Бога и светеца. А в друго време един боголюбив епископ Преславский на име Йоаникий, беше изпаднал в такава голяма болест, така че четирима го носеха и

толкова тежка беше болестта му, защото въобще не можеше да се излекува. Донесоха го в Басарбово в църквата на Преподобния Димитрий и го сложиха на постелката му вътре в църквата по време на светата и Божествена литургия. И този боголюбивия епископ

Стр. 11 – след три часа стана от постелката си здрав и започна да ходи на своите крака, хвалец и благодарящ на преподобния. Нека да кажем още едно чудо, което се е случило преди да се пренасат мощите му в Букурещ А)³². Един турчин беше решил непременно да ограби църквата на Преподобния Димитрий. С това намерение той една нощ влязъл в църквата и се устремил направо към богатите сребърни кандила, които висяха пред светите мощи на преподобния и непрестанно горяха. Но щом започна да изпълнява това намерение и да сваля кандилата, двата му крака започнаха да се вдървяват и падна пред кивота, в който почиват светите мощи, където и остана до сутрешното молитвословие. Когато рано сутринта дойде на служба, служещият в църквата свещеник, намери го там закован на земята, но без никакво разкаяние. Свещеникът узнавайки от турчина причините за това, извади го на двора, държейки го за краката и понеже за злото му намерение сърцето му остана съгласно и неразкаяно, то до самата му смърт той се влачеше и просеше милостиня в Русе или Русчук. Тия и много други чудеса разказват, както и казахме, които е правил Преподобният Димитрий, докато са били мощите му в село Басарбово, но понеже нямаше кой да ги записва точно, а от тамошните жители се разкзват различно, затова си остават и тука неписани. А освен това остава стига за всеки вярващ това едно чудо, че неговото свято тяло почива и до днес цяло, нетленно и невредимо като одушевено. По такъв чуден начин Божията Благодат запазва своя храм.

На Господ Бог беше угодно да прослави Своя раб, Преподобния Димитрий и във Влашкото Господарство, както се каза

---

³² За това чудо ми разказа споменатия в началото славен старец Зографски монах от Русчук, на когото баща му е бил свещеник при църквата на Преподобния Димитрий в Басарбово, служещ по това време. Издател.

и по-горе и да изпълни онова отдавнашно желание, което имаха Влашките господари и народ, според повествованието по-надолу

Стр. 12 – В 1769 и 1774 година започна война между Руската държава и Високата порта и Русите (Московците) завзеха Молдавия и Влахия. По това време руският генерал Петър Салтиков преминал Дунава и биейки се при Русе с турците, победи ги и настъпи в няколко придунавски села, които са под турско владение, а именно в град Червена вода и други, в числото на които беше и Басарбово, където се намираха мощите на Преподобния Димитрий. Така руският генерал след разорението на това село, когато видя светите мощи, взе ги и искаше да ги изпрати в Русия. Но един благочестив християнин на име Хаджи Димитър)³³ се случи по това време при генерала и му се помоли да не взема светите мощи, но да ги подари на влашката земя заради толкова грабителства и похищения, от които пострада тя във войната (дженкови) и да я зарадва с такъв драгоценен дар. Генералът склони на молбата му и ги подари на влашката земя. Целият живеещ във Влашко народ ги прие с голяма чест и благоговение и ги сложи в Съборната Митрополитска Църква в Букурещ в дните на Преосвещения Григорий, митрополит Угро-Влашки, където и до сега почиват. По този начин щом се явиха светите мощи на Преподобния Димитрий, всичкият народ почувства (усети) Неговото благодатно присъствие: защото не само войната между Русия и Турция прекрати той, но и страшната чумава болест пресече и така той беше умиротворител и избавител от видимо и невидимо убийство на хора. Както преди така и сега всички, които идват при Преподобния с вяра, придобиват много помощ и голяма полза; Благодарение на неговите молитви Бог да помилува и да спаси всички нас, сега, винаги и во веки веков. Амин.

---

³³ Този Хаджи Димитър, както ми разказа един достоверен старец, бил е родом българин, живеещ в Букурещ със своето домочадие и имаше почетно място в съдебната власт и тогава е бил на генерал Салтиков и като такъв близък съветник. Така ми казаха, а който го знае и види домочадието, то по-хубаво, това което искаме е да ни уведомят по-добре. Издател.

Кратко сказание за преподобния отец наш Димитър Басарбовски, чиито мощи почиват в Угро-Влахия, в Букурещ, в митрополитската църква.

Румънски пътепис от 1895 г. от автор с инициали Д. К. П.

Вероятно става въпрос за 1895 г. Автор останал с инициали Д. К. П. „Една седмица в Търново“: Село Басарбово е разположено на 20 км разстояние от Русе на склона на един хълм, в полите на който река Лом върти няколко воденици. Оттук е родом св. Димитър, чиито мощи се намират в Митрополията в Букурещ. Ето защо този светия, който докато си е живял на село, ще да се е наричал само Димитър, е бил наречен, веднага щом се е приютил в добрата и весела, но суетна румънска земя, с името Думитру Басарбов. На брега на реката, малко по-далеч от селото, ми показаха килиите, които си е издълбал светията във варовитата скала на планината. Килиите са три, на шест метра височина над земята. Те са широки и просторни и до тях се стига по издълбани в скалата стъпала, вече съвсем изтъркани. В полите на планината, точно срещу килиите, има каменен кладенец, чиито води имат свойството да лекуват неплодни жени. На празника на св. Димитър се събират от далече всички жени, засегнати от този недъг, и след като попът им чете, пият от чудотворната вода. След десет месеца мъжете им, щастливи и доволни, канят роднини и приятели на кръщение!

Румънски пътеписи от XIX век за българските земи. Съст. Марина Младенова, Н. Жечев. С.: ОФ, 1982, с. 215

Части от книгата „Свети Димитър Басарбовски и светите му мощи в Букурещ“, с. 109–120

Свети Димитър Басарбовски и светите му мощи в Букурещ.

В своя труд *История на основаването на град Букурещ* полковник Димитър Папазоглу описва тогавашните обстоятелства така: „През 1762 г., вследствие отстраняването от шестото цару-

ване на Константин Маврокордат, отишъл е тогавашният митрополит Григоре заедно с Михаил Кантакузин и Николае Брънковяну до Петербург при императрица Екатерина, за да я молят да защити страната, защото са я унищожили турците и честата смяна на владетелите от Фанар. Пак при този митрополит, който бил на престола, когато пристигнали руските войски на 13 юли 1777 година, се поставили в митрополията мощите на Свети Димитър, донесени от село Басарбово, близо до Русчук. Те били открити преди много време от жителите на онова село, на брега на река Лом, която тече край селото. Взел ги руски генерал на име Салтиков и като му ги поискал депутатът болярин Манту [Хаджи Димитър], който бил край него, той му ги подарил, за да ги изпрати във Влашко.“

* * *

„Оттогава и до наши дни при бедствията и епидемиите, които се стоваряха над страната, са правени най-големите процесии с носене из столицата на светите мощи, с молитвени песни, отпавени към светеца.

Моят баща и аз, както и всичките ми съвременници, можем да свидетелстваме в страх от Бога, че видяхме със собствените си очи чудесата, извършени от този светец.

Баща ми разказва, че по време на ужасната чумна епидемия през 1815 г. изкарали светеца и след като обиколили с него столицата, го поставили в центъра на града, където направили водосвет и прочели молитви. От този ден епидемията започнала постепенно да отслабва и столицата се отървала от тази напаст, а Йоан Караджа се завърнал в своя дворец от село Домнеш на река Сабър, където живеел усамотен.“

„Второто чудо видяха всички жители на Букурещ заедно с мене, когато бях 16-годишен. И ето как се случи. През 1827 година под владичество на Григоре Вода Гика имаше тежка суша. Три месеца не беше валило, точно онези три месеца, когато всички хора се нуждаеха най-много от дъжд. Всички се тревожеха, че ще гладуваме през зимата и че ще бъдем принудени да ядем

жълди и дъбови кори, печени във фурна и пратени в мелницата да се прави брашно от тях. Тази храна румънският народ е ял и друг път, когато селските ниви побелявали от костите на мъртвия добитък заради липса на фураж. Светият митрополит Григорие [Даскала] извикал стария отец Григоре Гика Предобни да изкара мощите на Св. Димитър в продължителна процесия. Казал му, че и той заедно с всичките боляри ще придружат процесията на коне. На следващата сутрин, 15 май, тръгнаха всички начело с владетеля и болярите, и митрополитът в своята колесница с двама дякони до кочияша. Всичките бяха облечени в празнични одежди.

Сред множеството бях и аз, авторът на тази брошура. Раклата на Св. Димитър се носеше върху раменете на свещениците, на смени. Тръгнахме от митрополията през моста на Калица (Каля Раховей) и оттам обиколихме към Дялул Спирей в Котрочени, а след това, като минахме през моста, от Грозавещ отидохме на север, където днес е Гара де Норд. И – о, чудо! Когато си тръгнахме оттам, видяхме голям облак, който идваше от север, а когато пристигнахме в края на моста Могошоая (Каля Викториеи), заваля проливен дъжд. Владетелят и болярите, и всички останали бяхме намокрени до кости. Бяхме като потопени в кофи с вода, но никой не бързаше. Процесията вървеше все така бавно. Негово Величество беше начело на кон заедно с болярите и пак ни държеше на дистанция. Пристигайки до църквата на светата митрополия, владетелят и болярите слязоха от конете и влязоха вътре мокри до кости. Митрополитът отправи благодарствените молитви с отворен ковчег, всички почнаха да правят метани и да целуват светеца – от владетеля до най-последния присъстващ. Владетелят и болярите после се качиха в своите колесници и се прибраха по домовете си. Този дъжд с някои прекъсвания продължи три дни.“

* * *

Легнали насред улицата

През 1870 година, считано от деня 1 май, се разпространи

в Букурещ тежка епидемия от ангина, която причини смъртта на много жители на предградията Фоишор в столицата. Според доктор Якоб Феликс тази епидемия се дължеше на блатото в полите на хълма, разпростиращо се от ателиетата Лемаитре до кладницата на Хаджи Моску от Витан.

Въпреки че склоновете на хълма бяха превърнати от българите в зеленчукови градини, те не представляваха пречка за комарите. По онова време поради високите разходи и дума не можеше да става да се пресуши блатото.

В края на онази пролет над блатото започна да се задържа тежка мъгла, която миришеше лошо, беше задушаваша. Положението се усложняваше от безбройните рояци комари. Тежката воня и комарите направиха живота на хората в околността неносим.

Очевидци свидетелстват, че към края на юли месец хората се влачели, а не ходели. Най-безсилните от тях умирали, убити от зловещи бодежи. В тези убийствени условия жителите на Фоишор чрез техния свещеник се помолили в митрополията да бъде донесена раклата със светите мощи на Преподобния Димитър Басарбов.

В началото на юли раклата на светеца била донесена в църквата Фойшор – основавана от Смаранда Маврокордат. Заедно с нея пристигнал и Пресвещеният епископ и викарий на светата митрополия Йероним, който приел молитвата на народа да осъществи религиозна процесия с мощите на светеца. С тях той крачел над множеството болни деца, налягали по улиците, за да се изцелят. По време на процесията майките им ги оставяли там, за да може раклата на светеца да мине над тях. Към децата се присъединили и други страдащи, така че много били тези, които оздравели или били избавени от заразата. Светите мощи останали в църквата Фойшор до следващия ден, а Свети Димитър „с божествената си сила направи така, че да се измие задушаваният въздух от онези покрайнини“. Мъглата и вълните от комари по чудо изчезнали, а много болни хора намерили изцеление. Процесията със светите мощи била изобразена в литография, направена

на от Г. Венрих и публикувана от Димитър Папазоглу. Литографията е озаглавена *Шествието на Свети Димитър Басарбов, покровител на столицата на Румъния и е посветена на „Негово Преосвещенство Епископа Йероним, викарият на Неговото Високопреосвещенство Предстоятелството на Румъния“*.

Бързо ни чуваш и намирайки ни във всички напасти, Свети Димитре, молим те в този живот да ни закриляш с твоята милостиния, и през новия век, който ще дойде, за да ни избавиш от вечното зловоние.

Седем имена, написани върху хартия

От времето на войната за независимост (Руско-турската освободителна война 1877–1878 – бел. Р. С и С. Х.) през 1877 година са ни останали сведения за помощта, получена от румънския народ по волята на Свети Димитър Басарбов. В своята хроника Петре Изпиреску записва това, което се случило тогава.

„Владетелят заповяда да се направят всички приготовления за преминаване на Дунава. За тази цел румънските офицери построиха мост над река Дунав между Корабия и Излаз. Беше велика, благочестива и трогателна гледка в деня на тръгването.

Велика поради самото ѝ значение. Обширно е полето на Корабия, но очите не можели да обхванат цялата армия. Стенела земята от множеството румънски войници, строени всеки в своята дружина. 40 000 човека били там, с тежко въоръжение, с муници, обоз и всичко за нуждите на войската.

Благочестива, защото отецът епископ на Ръмник пред владетеля и всички военачалници отправил молитва на всеослушание за победа на християнските войски.

Трогателна, защото много родители, жени и деца, братя и сестри на войниците страдали и не били готови за раздяла и смърт.

Млада жена с бебе в ръцете, кърмаче на три месеца, се приближила и подала детето на мъжа си. Той го целунал, целунал и нея и ѝ казал:

– Остани си със здраве, жено. Ако Господ иска, пак ще се видим, ако ли не, кажи на това дете, като стане голямо, че баща му е погинал за защита на страната. Аз отивам там, където дългът ме зове. Господ да ви пази!

Само това казал и влязъл обратно в строя, сред войниците. Жената покрила лицето си с ръка, понеже сълзи бликнали от очите ѝ. Кой може да каже колко сълзи изплакаха този ден майките и бащите, жените и децата, близките на войниците, които заминаваха на война...

Владетелят първи стъпил на моста, а след него всеки бързал да мине по-скоро, за да се сражава с враговете на Кръста – с отмерена стъпка, в строг ред, истински смели бойци. Правнуците на войниците от 1396 година от Никопол и на тези от 1444 година от Варна преминавали Дунава със развято знаме и музика, отивали да се изправят пред туската напаст и да се отърсят от игото, мачкащо от векове румънския народ...

Митрополитът-първостоятел от Букурещ заповядал да изкарат мощите на Свети Димитър от митрополията в столицата, да се обиколи града с тях, да се правят молебени и бдения във всички църкви в страната, за да се смили Господ и да победят християните. Тези бдения се правили до падането на Плевен.“

От тази война ни е останало още едно свидетелство за помощта на Преподобния Димитър. По онова време живеел в Букурещ стар полковник, който дълги години служил в румънската армия. Той имал седем сина и всичките били на фронта.

Горкият баща се страхувал, че синовете му ще загинат на бойното поле, но старецът силно вярвал в Бог и вложил цялата си надежда в помощта на Свети Димитър Новий. Ходел в църквата на хълма на митрополията и със сълзи на очи се молел пред ковчега със светите мощи на Свети Димитър да се върнат синовете му живи. Записал на лист хартия имената на седемте си деца и в миг, когато никой не го виждал, поставил хартията в раклата под главата на Преподобния. Свършила войната, а с молитвите на великия чудотворец всичките седем синове на полковника се върнали живи и здрави у дома. Кой може да опише радостта на

стария баща и думите на благодарност, които той отправил към Преподобния?! Наистина там, където има вяра, всичко е възможно.

Чиста и светла е благословията на твоите дарове, Свети Димитре, затова те молим да закриляш с твоята доброта нашите семейства, като потайно идваш между нас и ни показваш пътя, който води в Царството Небесно.

Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov cu sfințele moaște la București. Viața istoricul moaștelor minunile acatistul paraclisul. Ed. L. S. Desartovici. București, 2009, p. 109–120

Провъзгласяване на култа към Свети Димитър Басарбовски

Румънска православна църква. Официален бюлетин на Румънската патриаршия.

Провъзгласяване на култа към Свети Димитър Басарбовски – Службата за провъзгласяване на култа към Св. Димитър Басарбовски започна вечерта на 25 октомври, когато изкараха от църквата раклата с мощите на светеца и с процесия я поставиха под балдахин в двора на светата патриаршия.

През целия ден на 26 октомври вярващите се поклоняха пред светите мощи.

Близо до раклата при стълбата от параклиса изгоряха много свещи, запалени от вярващите.

В 18 часа със звън на камбани започна бдението, отслужено от група свещеници и дякони начело с Неговото Високопреосвещенство митрополит Ефрем. Църквата на светата патриаршия беше препълнена с вярващи, които изпълняваха много от песните на вечерните служби. Бдението завърши към 22 часа.

В този час много вярващи изчакаха своя ред, за да се поклонят пред мощите на Свети Димитър Басарбовски. Те образуваша двуредова колона, която се низеше от главното стълбище на патриаршеския дворец почти до кръста на Брънковяну в полите

на хълма. И всички носеха запалени свещи в ръцете си, и всичко изглеждаше сякаш светлинна огърлица опасва хълма на светата патриаршия. Вярващите се покланяха пред светеца до късно след полунощ.

На следващата сутрин, 27 октомври, дворът на светата патриаршия отново беше пълен с вярващи, които очакваха реда си да целунат светите мощи.

В ранни зори пристигнаха членовете на чуждестранните делегации, които бяха заминали за Крайова. В 9.30 часа със звън на камбани високите йерарси начело с Техните Блаженства патриарсите Юстиниан и Кирил и Негово Високопреосвещенство архиепископ Атенагора Тиафилор излязоха от двореца и се отправиха към църквата. В процесията се включиха Техни Високопреосвещенства митрополитите Григорий Ленинградски и Новгородски, Хрисостом Филипилор, Софроний Търновски, Якоб Атика и Мелегари, Тит Симедреа, Ефрем Еначеску; Техни Високопреосвещенства епископи Якоб от Малта, Паладий Волинейски, Антим Търговищяну, Теоктист Ботошаняну, Венямин Нищор; духовниците от чуждестранните делегации; патриаршески и митрополитски съветници; професори от Богословския институт начело с ректора професор Йоан Г. Коман, протойереи от столицата, духовници и монаси.

От министерството на културата присъстваше директорът Марин Сулика.

След като високите йерарси слязоха от стълбището, се поклониха пред мощите на светеца, които Неговото блаженство патриарх Кирил пръскаше с розово масло.

Стр. 1204 – [...] След поклонението започна светата литургия, която бе изпълнена от Техни Блаженства патриарсите Юстиниан и Кирил, Неговото Високопреосвещенство архиепископ Атенагора Тиафилор, Техни Високопреосвещенства митрополитите Григорий Ленинградски и Новгородски и Хрисостом Филипилор, Преподобния отец Конст. Нечаев, Преподобния архимандрит Бенедикт Гиуш и от дякони.

След «Единия светец...» Негово Преосвещенство епископ Антим Търговищяну, патриаршески викарий прочете «Енцикликата на Светия синод за провъзгласяване култа към някои светци от нашата страна», сред които и Св. Димитър Басарбовски.

След края на светата литургия със звън на камбани високите йерарси излязоха от църквата и тръгнаха към мястото, където се намира раклата с мощите на Свети Димитър.

Biserica Ortodoxă Română. Buletinul Oficial al Patriarhiei Române. Anul LXXIII, 11–12, 1955, p. 1203

SFÂNTUL DIMITRIE BASARBOV – SFÂNTUL A DOUĂ POPOARE

Sfântul Dimitrie Basarbov este un sfânt bulgar puțin cunoscut, ocrotitorul capitalei române București, transformat în acest mod în unificatorul religios, cultural și istoric al celor două popoare balcanice. Interesul față de viața acestuia a început încă din perioada Renașterii bulgare și de atunci datează și disputele legate de perioada în care a trăit, deoarece, o parte dintre datele existente se referă la sfârșitul Evului Mediu. Scopul acestei lucrări este acela de a prezenta cele mai importante documente care oferă informații despre viața sfântului, a minunilor săvârșite prin moaștele sale, despre locul său de naștere – Basarbovo (astăzi parte din Ruse) și mănăstirea din apropierea localității în intervalul sec. XV–XIX.

Una dintre cele mai vechi dovezi documentate istoric despre mănăstire a fost descoperită în “Scurt registru al sangeacului Nicopole despre has-uri, ziameți și timarioți” întocmit în 1479/1480, unde “Mănăstirea Basaraba” este menționată cu 14 gospodării (Venituri 1556, ispench (impozit pe teren perceput anual în valoare de 25 aspri (monede mici de argint) de la toți nemusulmanii apti de muncă) – 350, celelalte (taxe) – 1206 (aspri) “[...] ca “Timar al voievodului valah” (Basarab III cel Tânăr Țepeluș 1477–1482)¹.

Această informație a unor oameni de știință contemporani² ar

---

¹ Izvoare din istoria Bulgariei, T. XIII Seria XV–XVI (izvoare turcești pentru istoria Bulgariei, T. II). S., 1966, p. 193.; La prima prezentare a datelor din registru, R. Stoikov le datează greșit în 1430 [Stoikov R. “Noi informații despre trecutul satelor bulgare din secolul al XV–XVI” – O perspectivă istorică, an 12, 1959, N. 6, p. 77–78.; de aici și eroarea din articolul referitor la Basarbovo din “Enciclopedia Bulgaria”, T. 1 S., 1978, p. 218], care impune ca documentul să fie redatat la 1480 – vezi. Dimitrov, Str., Despre datarea unor registre otomane din secolul al XV-lea. – Ibidem, vol. XXVI, S., 1968, p. 242–243.; Considerente privind supraviețuirea mănăstirii în secolul al XV-lea –. Gandev, Ch, Naționalitatea bulgară în secolul al XV-lea. S., 1972, p. 148

² Mollov, T. Materiale privind istoria cultului față de Sfântul Dimitrie Basarbov între sec. XVI și XVIII-lea. On: <http://liternet.bg/publish/tmollov/dbasarbovski.htm>

putea fi completată și îmbogățită de documente descoperite recent în arhivele turcești, în care s-a stabilit clar că în 1525, în satul Basaraba locuiau 170 de familii, dintre care 6 de văduve, veniturile lor ridicându-se la 21 633 aspri. Localnicii nu plătesc haraciul (una dintre denumirile taxei per capita “jyziah” percepută de la cetățenii nemusulmani, supuși ai sultanului și nici ispench. Mănăstirea este menționată separat de localitate, iar călugării sunt scutiți de plata avarız-i divaniye (o taxă din categoria celor speciale transformată treptat într-o taxă anuală, la aceasta contribuind în mare parte și declinul militar și economic al Imperiului Otoman spre sfârșitul sec. XVI), iar în cadrul mănăstirii sunt menționate 18 gospodării cu venituri de 1600 de aspri.³

Este puțin probabil ca mănăstirea să se fi aflat petru mult timp în stăpânirea voievozilor valahi, în condițiile în care în 1952 este menționată cu numele Sfântul Dimitrie care aparține de has-uri (cei mai mari demnitari otomani după volumul feudelor încasate în timpul serviciului. În Imperiul Otoman există și un mare număr de has-uri ai sultanului. Veniturile anuale de la has-uri depășesc 100.000 de aspri) ai lui Mehmet Pașa și aduc un venit de 100 de aspri.

În documentul din acest an se evidențiază clar că mănăstirea nu se mai numea ca și până atunci, Basaraba. Călugării susțineau că erau scutiți de plata taxelor ispench și avarız.

După verificarea vechiului defter (registru, catastif) s-a stabilit că declarațiile călugărilor erau reale, iar reînregistrarea în noul defter a fost făcută în baza informațiilor vechi.⁴ Satul a fost înregistrat separat

---

³ Başbakanlık osmanlı arşivi [BOA], TD 370, s.566; Mulțumesc colegului conf. dr. Rumén Kovachev de la Biblioteca Națională “Sveti Sveti Chiril și Metodiu” pentru ajutor în traducerea documentelor din limba turcă otomană; Datele din 1525 arată că mănăstirea Basaraba din kaza (unitate administrativ-teritorială, o divizie a sangeacului. După dimensiuni, corespunde noțiunii de județ). Schițe din sangeacul Nikbolu, hane (gospodării, unitate impozabilă în Imperiul Otoman) 18, care sunt scutite de haraci, ispench, avarız.

⁴ BOA, TD 439, s.11–15; Conform informațiilor despre 1542 – In has-urile lui Mehmet Pașa, trei gospodării de călugări, 118 necredincioși, 45 necăsătoriți, sase văduve și două persoane Yovadja și Cekîr (șoimari) veniturile satului și ale celor trei mănăstiri 10115 aspri;

Manastirea Anaselik – un călugăr – Filotei, venituri din must, pepeni și cereale sub formă de taxă – 75 aspri. Acești călugări sunt scutiți de taxe.

de mănăstire, cu 119 familii de creștini, musulmani noi – 3, veniți din alte locuri – 4, văduve – 6. Aici există informații veridice, iar mănăstirea nu mai este consemnată cu numele Basaraba, ci Sfântul Dimitrie.

Statutul special al Basarbovo rezultă și din datele unui registru din 1564–1565 unde sunt menționați drept șoimari trei preoți creștini de la Basaraba, Nahia Cernova (Cerven), dintre aceștia doar unul era în serviciu, ceilalți doi, fiii săi, erau în rezervă.⁵ Numărul lor ne duce cu gândul că în afară de sat, au slujit și la mănăstirea din apropiere.

Istoriografia românească prezintă existența mănăstirii încă din Evul Mediu și asociază evenimentele care se referă la cultul față de sfânt încă înainte ca teritoriile bulgare să cadă sub stăpânire otomană.⁶

Într-un registru din 1656 al populației din Kaza Ruse, întocmit în vederea impozitării cu taxa jizie, colectată de la cetățeni nemuslmani, reiese că Basarbovo a crescut și numără 110 gospodării (în acea perioadă la Ruse sunt menționate 213). Dintr-o altă sursă aflăm că un an mai târziu numărul acestora nu s-a modificat, în timp ce în cazul altor sate din zonă s-au redus vizibil (acest lucru este evident comparând cu datele din registrele mai vechi 1652–1656).⁷

Basaraba cu un alt nume – Sf. Dimitrie – ca și ceilalți călugări și aceștia sunt exceptați de la avariz și ispench și (în funcție de registrul vechi după cum au declarat călugării). Primul este Starti, celălalt Pahomie, venituri de 100 de aspri și zeciuiala din cereale.

Următoarea Mănăstire [...] – un călugăr fiul preotului Martin, Damian și Tasu, venituri de 100 aspri, cereale 30 aspri, zeciuiala din miere, must și pepeni.

⁵ Tzvetcova B., *Șoimăritul în nordul Bulgariei, on sec. XV–XVI. – GMSB, IV*, 1978, p 77.; Id., *Șoimărit în sangeacurile Nikopol și Vidin on sec. XV–XVI – GСУ*, IF, T. 73, 1979, S. 1982, p 16.

⁶ Preaviacosul Parintele Nostru Dimitrie Cel Nou, ale carui sfinte moaste se afla în București In: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsoct/10–27-cv_dimitrie_cel_nou.html, Pacurariu, M. Sfinti daco-romani și romani. Iasiq 1994 In: <http://www.scribd.com/doc/32977/Pr-Prof-Dr-Pcurariu-Mircea-Sfini-dacoromani-i-romani>

⁷ Grozdanova, El., *Schimbări demografice în Ruse în a doua jumătate a secolului al XVII-lea*, 1975, N. 5, p 63.; Zlatev, L., Iv. Dimitrov, *Dezvoltare etnică și demografică în orașul și regiunea Ruse sub jugul otoman (sec. XV–XIX c.)*. –. IPr., 1986, N. 10, p 62–63

Potrivit unui document otoman din 1686, la tribunalul sharia din Ruse, în afară de musulmani se aflau și cetățeni nemusulmani din diverse sate, printre care se amintesc și câteva persoane din satul Basarbovo (preotul Velcio, păstorul Obreten, Ilia, fiul lui Niko și Nedelcio, fiul lui Bone)⁸.

Paisi Hilendarski este primul autor bulgar care oferă mărturia despre Dimitrie Basarbovski în Istoria slavobulgară din 1762.

Potrivit lui Paisi, sfântul Dimitrie avea un trai simplu, deținea câteva oi, și plantase o viță de vie în apropierea unui râu. Și-a ridicat o mică colibă și acolo și-a petrecut întreaga viață. Viața lui sfântă a fost plăcută în ochii lui Dumnezeu și acolo unde a murit a fost și îngropat. Mai târziu, Dumnezeu a arătat unor creștini unde se află moaștele sale care au fost mutate la Basarbovo, Ruse și în preajma acestora au avut loc tămăduiri. În acest fel, prin viața sa simplă, Sf. Dimitrie a strălucit printre oameni, iar Dumnezeu l-a blagoslovit după moarte cu multe minuni.⁹

Date diferite pot fi găsite în prima transcriere de la Ruse (făcută de Panteleimonov) a Istoriei slavobulgare, realizată în 1809 de starețul mănăstirii Hilendarski, Panteleimonov, unde se precizează că, după ce a murit pe locul faptelor sale duhovnicești a fost îngropat acolo. După aceea turcii i-au dezgropat trupul, crezând că acolo se ascunde o comoară, și l-au aruncat în râul Lom, unde a rămas timp de 33 de ani. Moaștele sale au fost ulterior descoperite și mutate la Basarbovo unde au dat unei biserici numele său.¹⁰

Potrivit unei alte versiuni, referitoare la viața sfântului descrise într-un sinaxar românesc, Dimitrie a fost păstor într-un sat, având o fire sensibilă și frică de Dumnezeu. Odată, când mâna animalele pe câmp, a călcat din greșeală pe un cuib de pasări. Această întâmplare l-a marcat atât de mult încât, timp de trei ani, și vara și iarna, drept

---

⁸ Grozdanova, El., **Satele bulgărești în sec. XV–XVIII S.**, 1979, c. 98

⁹ Paisi Hilendarski *Istoria slavobulgară*.S., 1972, sub red. lui B. Raikov, p 123

¹⁰ HM_SMS_294 – Mulțumesc **The Hilandar Research Library in The Ohio State University** și Prof. **Predrag Matejic** pentru exemplarul pus la dispoziție. Mulțumesc călugărilor de la mănăstirea Hilendarski.

pedeapsă nu a purtat încălțăminte în piciorul vinovat.¹¹

O altă legendă relatează că era căsătorit, dar nu avea copii, iar după moartea soției a plecat la mănăstirea din satul său natal, unde a fost hirotonit călugăr și s-a străduit din greu și a cultivat toate virtuțile unui călugăr adevărat. Deoarece și-a prevăzut moartea, a plecat de la mănăstire, s-a așezat singur pe două lespezi, pe malul râului Lom și acolo și-a încredințat sufletul lui Dumnezeu. Din cauza ploilor, lespezile și trupul sfântului au ajuns în râu, iar moaștele au rămas în apă o bucată de vreme.¹²

Sfântul Dimitrie s-a arătat unei copile care pătimea de duh necurat din satul Basarbovo și i-a spus că o va vindeca de boala ei dacă va scoate moaștele din râu. În acest fel, moaștele au fost scoase din râu și mutate în biserica satului, iar copila cea bolnavă a fost vindecată. Asemenea tămăduiri pline de har au permis și alte persoane cu diferite boli.¹³

Două surori iubitoare de Dumnezeu din satul din apropiere, Cervena Voda, se închinau cu evlavie sfântului. Acestea au dorit în secret să fure o parte din moaștele sale pentru biserica nou-construită, dar atunci când au vrut să meargă acasă, nu au putut pleca până când nu s-au pocăit și au dus moaștele furate înapoi.¹⁴

Mitropolitul Nikifor din Târnovo¹⁵ a mers să se închine la moaște

---

¹¹ Mollov, T. *Materiale despre istoria cultului față de sfântul Dimitar Basarbovski în sec. XVI și sec. XVIII век.* – On: <http://liternet.bg/publish/tmollov/dbasarbovski.htm>

¹² Mollov, T. *Materiale cu privire la această întâmplare.* În: <http://liternet.bg/publish/tmollov/dbasarbovski.htm>

¹³ Stoianov, N. *Краткое сказание за Преподобнаго отца нашего Димитрия Басарбовскаго, коего мощи почивать въ Унгро-Влахискія, въ Букурещ, Митрополитская Църква. Цариград-Галата. Въ книгопечатницата на Д. Цанкова. 1858., с. 7. Alte date despre viața lui Dimitrie Basarbovski în Viețile sfinților bulgari, Mănăstirea slavobulgară “Sf. Muc. Gheorghe Zograf”. Muntele Athos. Athos, 2002, p 158–161.; Episcopul Parteniei Levkiski., *Viețile sfinților bulgari, S., 1979, p. 121–123**

¹⁴ Mollov, T, Op. cit. On: <http://liternet.bg/publish/tmollov/dbasarbovski.htm>

¹⁵ Tiutiundjiev I., *Mitropolia din Târnovo în sec. XV–XIX, Veliko Târnovo: Rovel, 2007, p. 293–295, Mitropolitul Nikofor a ocupat postul cu întreruperi între 1722–1741.*

cu un grup de preoți în mijlocul cărora se afla și părintele Lavrenti, care a dorit să înghită o bucățică din moaște atunci când le-a sărutat, dar gura i-a rămas deschisă până ce nu s-a pocăit cu lacrimi în ochi.

O altă minune cu un preot este legată de episcopul Ioaniki din Preslav¹⁶, care s-a îmbolnăvit grav și a dorit să fie dus la sfântul Dimitrie. Acesta a fost lăsat lângă sicriul cu moaște și după Sfânta liturghie s-a vindecat complet.

Într-o noapte, un turc a vrut să jefuiască biserica în care se aflau moaștele sfântului, dar când a încercat să atingă cădelnițele de argint, picioarele i-au înțepenit. Dimineța, preotul care slujea în biserică l-a scos pe mâini din biserică, iar acea persoană și-a petrecut tot restul vieții cerșind pe străzile din Ruse.¹⁷

Un voievod ugro-valah a vrut să aibă moaștele sfântului Dimitrie la biserica sa. Cu o astfel de misiune a trimis la Basarbovo nobili și preoți, dar sfântul nu a permis ca moaștele sale să treacă râul. Uimiți, trimișii voievodului au înțeles voia sfântului. Aceștia au pus moaștele într-o căruță cu boi neînjuțați și apoi au lăsat animalele libere. Boii au mers direct la Basarbovo și s-au oprit în fața bisericii.¹⁸ Piatra, unde s-a oprit carul cu moaștele sfântului, se păstrează în cimitirul din Basarbovo.

Există încă o relatare foarte interesantă despre Dimitrie, oferită de episcopul catolic Niccolo Pugliesi care a vizitat Basarbovo în 1764–1765 și oferă o descriere amănunțită în care precizează că în timpul unei călătorii la Ruse a trecut prin Basarbovo, a văzut moaștele lui Dimitrie care erau păstrate într-o biserică care purta numele sfântului și transmite o parte din legendele cu privire la viața sa și devotamentul său. Potrivit localnicilor, ei se închinau cu evlavie de trei secole, iar în cinstea sfântului sacrificau animale, mâncau și beau, iar la aceasta luau parte bulgari și armeni din Ruse.¹⁹

---

¹⁶ Tiutundjiev I., *Episcopia din Târnovo, sec. XII–XXI, Veliko Târnovo: Rove-la, 2007*, p. 210. Autorul precizează că Ioaniki a fost episcop între anii 1681–1686.

¹⁷ Stoianov N., *Op. cit.*, p. 11

¹⁸ Mutafov, V. *Preasfințitul Dimitrie Basarbovski și mănăstirea sa în stâncă din apropiere de Ruse, Ruse, 2002*, p. 20

¹⁹ Miletic, L., *Noi documente despre trecutul locuitorilor noștri din Pavlikeni. – SbnUNK, 21, S., 1905*, p. 83

Preotul catolic menționează în scrierile sale că a văzut trupul sfântului, care era obiect de cult de trei sau mai multe secole, ceea ce aduce informațiile despre Sfântul Dimitrie la prima referință documentată despre mănăstire din 1479–1480. Cu siguranță în secolul următor, al XVI-lea, mănăstirea s-a numit Sfântul Dimitrie, iar dacă sfântul a murit în 1685, aceasta ar însemna că Pugliese ar fi vorbit cu oameni care își aduceau aminte de aducerea moaștelor la mănăstire, sau cel puțin cu urmașii acestora. În descrierea detaliată a hramului mănăstirii, episcopul catolic nu oferă astfel de informații, ci susține teza localnicilor – că moaștele sunt acolo de peste trei secole.

De aici începe și dilema dacă mănăstirea este numită după Sfântul Dimitrie din Salonic sau a primit numele noului sfânt local. Viitoarele cercetări vor clarifica cu siguranță această problemă deoarece referințele la viața sfântului Dimitrie Basarbovski nu sunt multe, iar datele sunt extrem de controversate.

În istoriografia românească datele cu privire la viața sfântului încep din Evul Mediu din perioada stăpânirii lui Kaloian (1197–1207), iar aceste studii se fac după mutarea moaștelor la București, dar datele nu pot fi probate până la acest moment.²⁰

În 1774, în timpul Războiului Ruso-Turc, generalul rus Ivan Saltikov a dispus ca moaștele sfântului să fie duse în Rusia.²¹

Un bulgar din București, Dimităr Hadji (credincios), care a fost traducător al generalului, l-a rugat pe acesta să lase moaștele în

---

²⁰ Stefanov, P. Biserica românească sec. XIV–XVIII. On: <http://www.pravoslavie.bg>

²¹ Mutafov, V. **O modificare la viața și faptele sfântului Dimitrie Basarbovski.** In: <http://www.pravmladeji.org/node/675> Potrivit Arhimadrit Victor Mutafov în biografiile publicate despre sfântul Dimitrie Basarbovski se repetă o informație inexactă referitoare la un general rus numit Saltikov și Războiul ruso-turc din 1768–1774. În cele mai multe studii despre Dimitri Basarbovski se menționează faptul că generalul Peter Saltikov a condus campania militară în regiunea Ruse, dar studiile contemporane au arătat că este vorba de fiul acestuia – generalul Ivan Saltikov.

Îi mulțumesc Arhimandritului Victor Mutafov pentru clarificarea cu privire la cel care a mutat moaștele sfântului Dimitrie la București, pentru că aproape toate materialele susțin că aceasta a fost săvârșită de către generalul rus Peter (Petr) Saltikov, dar contele Peter Semenovici Saltikov a murit în 1772, cu doi ani înainte de sfârșitul războiului și, în plus, acest general nu este implicat în războiul ruso-turc..

București ca o compensație pentru pierderile suferite de poporul român în timpul războiului. Acest lucru se întâmpla pe vremea Episcopului Grigorie al II-lea.²² Generalul a fost de acord și de atunci aceste sfinte moaște odihnesc în București, în biserica “Sf. Constantin și Elena”.²³

În ciuda faptului că există multe controverse cu privire la biografia sfântului Dimitrie Basarbovski, un lucru este cert – cultul față de sfânt există încă din sec. XVII. Documentele otomane demonstrează clar că mănăstirea funcționează încă din sec. XV, iar la sfârșitul sec. XVII și începutul sec. XVIII cultul față de sfânt atrage la moaște foarte mulți credincioși care vin la mănăstire să îl cinstească pe sfântul Dimitrie Basarbovski.

Chiar dacă admitem că sfântul a trăit mai devreme de data stabilită de Paisi Hilendarski, 1685, acest lucru nu îi reduce din renume, nici din cultul față de persoana sa.

Dimpotrivă, faima lui se răspândește nu numai pe teritoriul Bulgariei, ci în toată regiunea Balcanilor și chiar în Rusia. O dovadă elocventă este faptul că moaștele sale au fost luate de armata rusă, după retragere, și rugămintea insistentă a locuitorilor din București să rămână la ei pentru că îi salvează de la ciuma.

În anul 1814 o epidemie de ciumă a afectat populația din București, iar clerul a decis să scoată moaștele Sfântului Dimitrie pentru a organiza o procesiune pe străzile din oraș. Localnicii îl roagă pe patronul lor să îi salveze, iar acest lucru a ajutat la stoparea răspândirii epidemiei și ciuma nu a mai făcut noi victime.²⁴

Seceta prelungită a afectat capitala Țării Românești și vecinătățile acesteia în anul 1827, provocând foamete pe scară largă în rândul populației. Moaștele sfântului au fost scoase din nou din biserică

Tipărituri din Țara Românească în biblioteca Sfântului sinod, București 2009., p. 116; Slujba Cuviosului Dimitrie de la Basarbov, ediția a doua, București, 1801, p.40; Viețile Sfinților, (27 octombrie), ediția Mănăstirii Neamț, 1809

²³ Viețile sfinților. Red. † Episcopul Parteniei din Levka, arhimandrit dr. Atanasii (Boncev). Editura Sinodală, Sofia, 1991 În: http://bg-patriarshia.bg/index.php?file=sv_dimitrii_besarbovski.xml; http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_18

²⁴ http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_18

pentru a fi plimbate pe străzile din București. Un martor, colonelul Papazoglou a menționat: “Au parcurs doar câteva străzi și când au ajuns la capătul podului Mogoșoia a început ploaia. Și a plouat trei zile cu mici întreruperi.”²⁵

În 1831, o epidemie de ciumă se răspândește în oraș, și mulți locuitori sunt forțați să plece. Trimisul Divanului – general rus Pavel Kisseleff – decide din nou să ceară ajutorul patronului ceresc al capitalei Țării Românești. Sfântul Dimitrie Basarbovski a auzit rugăciunile fierbinți ale preoților și ale populației rămase, iar de la 15 septembrie până la începutul lunii octombrie, numărul celor morți (160 de persoane) se reduce treptat, iar epidemia este treptat ținută sub control²⁶.

La 1 mai 1870, la București se răspândește o mare epidemie de angina pectorala, când este organizată o nouă procesiune cu moaștele sfântului, iar boala își oprește răspândirea²⁷.

Există și un alt fapt interesant din istorie care leagă poporul bulgar și român din punct de vedere religios, politic și cultural. În 1877 începe Războiul de eliberare ruso-turc (Războiul de Independență din România), atunci când românii intră în război și cer ajutorul sfântului Dimitrie în timpul luptelor.²⁸

Și, cu toate că Sfântul Dimitrie Basarbovski este un sfânt bulgar puțin cunoscut la noi, el a jucat un rol imens în istoria și cultura românească.

Semnificativ este faptul că autorii din perioada Renașterii, Sfântul Paisi Hilendarski și Natanail Ohridski acordă o atenție deosebită sfântului de la Basarbovo, iar Natanail Ohridski a scris o carte specială dedicată acestuia, care este cea mai mare lucrare de hagiografie în limba bulgară despre sfânt în timpul Renașterii bulgare.

---

²⁵ http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_18

²⁶ Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov. Cu sfințele moaște la București. Viața istoricului moaștelor minunile acatistul paraclisul. Ediție îngrijită de L. S. Desartovici. București. 2009, p.109–114

²⁷ Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov..., p. 116 http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_9

²⁸ Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov..., p. 116–120

Și, întrucât Dimitrie Basarbovski devine sfânt pentru ambele popoare, proeminentul autor bulgar Nathaniel Ohridski traduce din limba română o lucrare biografică despre Sfântul Dimitrie Basarbovski. Nathaniel a trăit în Țara Românească și a înțeles că influența sfântului bulgar la București este mare.²⁹

În 1950 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât să fie declarat sfânt în toate bisericile din țară, lucru care se întâmplă la 27 octombrie 1955.

La 27 octombrie 2005, la cererea Patriarhului bulgar Maxim, patriarhul român Teoctist face un cadou valoros Mănăstirii Basarbovo – o icoană a Sfântului Dimitrie, în care este încorporată o bucată din moaștele sale sfinte.

Sfântul Dimitrie Basarbovski îi leagă pe bulgari și români din punct de vedere religios și cultural încă din perioada Renașterii bulgare. Moaștele sale sunt păstrate în biserica “Sf Constantin și Elena”, în capitala română, unde este cinstit ca patron și protector.

---

²⁹ Stoianov N., Op. cit, p. 3

LISTA DE DOCUMENTE SI FOTOGRAFII

“Scurt registru al sangeacului Nicopole despre has-uri, ziameti și timarioți” întocmit în 1479/1480

Una dintre cele mai vechi dovezi documentate istoric despre mănăstire a fost descoperită în “Scurt registru al sangeacului Nicopole despre has-uri, ziameti și timarioți” întocmit în 1479/1480, unde “Mănăstirea Basaraba” este menționată cu 14 gospodării (Venituri 1556, ispench (impozit pe teren perceput anual în valoare de 25 aspri (monede mici de argint) de la toți nemusulmanii apti de muncă) – 350, celelalte (taxe) – 1206 (aspri) “[ca “Timar al voievodului valah “

Izvoare din istoria Bulgariei, T. XIII Seria XV–XVI (izvoare turcești pentru istoria Bulgariei, V. II). S., 1966, p. 193.

Înregistrări fiscale pentru anul 1525

Datele din 1525 arată că mănăstire Basaraba din kaza (unitate administrativ-teritorială, o divizie a sangeacului. După dimensiuni corespunde noțiunii de județ). Schițe din sangeacul Nikbolu, hane (gospodării, unitate impozabilă în Imperiul Otoman) 18, care sunt scutite de haraci, ispench, avarız.

Başbakanlık Osmanli arşivi [BOA], TD 370, p. 566;

Înregistrări fiscale pentru anul 1542

Conform informațiilor despre 1542 – In has-urile lui Mehmet Paşa, trei gospodării de călugări, 118 necredincioși, 45 necăsătoriți, sase văduve și două persoane Yovadja și Cekîr (șoimari) veniturile satului și ale celor trei mănăstiri 10115 aspri;

Manastirea Anaselik – un călugăr – Filotei, venituri din must, pepeni și cereale sub formă de taxă – 75 aspri. Acești călugări sunt scutiți de taxe.

Basaraba cu un alt nume – Sf. Dimitrie – ca și ceilalți călugări și

aceștia sunt exceptați de la avariz ioi ispench și (în funcție de registrul vechi după cum au declarat călugării). Primul este Starti, celălalt Pahomie, venituri de 100 de aspri și zeciuala din cereale.

Următoarea Mănăstire [nu se citește] – un călugăr fiul preotului Martin, Damian și Tasu, venituri de 100 aspri, cereale 30 aspri, zeciuala din miere (30 aspri), must (20 aspri) și pepeni (35 aspri).

BOA, TD 439, p.11–15;

Lista satelor și numărul gospodăriilor nemusulmane din Ruse, unde se aplica taxa jizie 1656–1657

Lista satelor și numărul gospodăriilor nemusulmane din Ruse, unde se aplica taxa jizie 1656–1657

... taxa jizie din Basaraba – 110 gospodării.

Arhivele vorbesc. Izvoare turcești pentru istoria Bulgariei, V. XIII. Sofia, 2001, p.256–267

Nou lista satelor și numărul gospodăriilor nemusulmane din Ruse, unde se aplica taxa jizie 1656–1657

Nou lista satelor și numărul gospodăriilor nemusulmane din Ruse, unde se aplica taxa jizie 1656–1657

... sat Basaraba – 110 gospodării.

Arhivele vorbesc. Izvoare turcești pentru istoria Bulgariei, V. XIII. Sofia, 2001, p. 258–259

Lista satelor și numărul gospodăriilor nemusulmane din Ruse, unde se aplica taxa jizie, 21 martie 1663

Lista satelor și numărul gospodăriilor nemusulmane din Ruse, unde se aplica taxa jizie, 21 martie 1663.... Satul Basaraba, aparține de kaza menționată mai sus. Eliberați deoarece slujesc ca martolosi pe fluviul Dunărea – 110 gospodării. O sută și zece gospodării sunt.

Arhivele vorbesc. Izvoare turcești pentru istoria Bulgariei, V. XIII. Sofia, p.308–309.

Datele Sfântului Dimitrie Basarbov de Sfântul Paisie Hilendarski anul 1762

Sfântul Dimitrie cel nou din 1685

Acesta trăia simplu, era un mirean, dar ‘Duhul Sfânt acolo unde vrea, acolo se pogoară și rămâne’. Acest sfânt avea câteva oi și trăia în apropierea unui râu și a unui deal. Și-a plantat o viță de vie și a săpat un bordei în dealul acela și așa a trăit toată viața în acel loc. A avut o viață simplă și sfântă, dar prin intermediul acesti existențe simple a fost pe placul lui Dumnezeu. În acel loc a murit și acolo a fost înmormântat. Mai târziu, Dumnezeu a arătat unor oameni moaștele sale, care au fost duse apoi la Basarbovo, în apropiere de Sviștov și Episcopia din Târnovo. Și aici au avut loc mari tămăduiri. În acest mod a strălucit în țara bulgară acest sfânt Dimitrie cu viața sa simplă pentru poporul bulgar cel simplu, dar după moarte Dumnezeu l-a slăvit cu multe minuni.

Paisi Hilendarski – Istoria slavo-bulgară, Ed. B. Raikov, Sofia. 1972, p. 123–14

Mărturie de la episcopul catolic Niccolo Pugliesi, care a vizitat Basarbovo în jurul anului 1764–1765

Mărturie de la episcopul catolic Niccolo Pugliesi, care a vizitat Basarbovo în jurul anului 1764–1765:

La sfârșitul acestei note. „În satul Basarbovo, care este locuit de turci și de schismatici și care se află la depărtare de 3 ceasuri de Ruse, m-am dus să cercetez un corp de sfânt – schismatic – cinstit de-a lungul a mai mult de trei veacuri. Numele lui este Dimitrie, păstor de boi. Lăsând deoparte că era întors și fără de vârful nasului și din el se răspândea un miros neplăcut, l-am găsit într-adevăr întreg. Am întreat despre viața lui de sfânt și despre isprăvile sale, însa nu am reușit să aflu mai mult decât spune legenda cum că acesta păștea vitele fără plată și ca, într-o zi, păscând el aceste vite, fără să vadă, a călcat cu un picior peste un cuib de păsări și a ucis un puișor. Pentru a se pedeapsi pentru un așa mare păcat el nu a mai vrut (să încalțe) niciodată acest picior până la sfârșitul vieții. Într-o zi păscând el vitele, din pricina a

nu se știe ce, a căzut în râul Lom și s-a înecat. Se spune că în apă îi mâncaseră racii nasul și că atunci când l-au găsit nici măcar o pereche de boi nu l-a putut scoate. Au mai adus încă o pereche, dar oricât de mult ar fi tras nici măcar nu au putut sa-l miște. Au dublat din nou bivoliile la patru perechi, dar și această lucruri s-a dovedit a fi zadarnic. Au adus și a cincea pereche și atunci corpul s-a lăsat dus de săteni la procesiune. După ce au hotărât sa-l cinstească ca pe un mare Sfânt au și început să vină în număr mare schismatici, greci, armeni, eretici pentru a cinsti acest corp atât de miraculos, că a fost nevoie de nu mai puțin de 10 bivoli pentru a-l face demn de cinstit. Acest corp se păstrează într-o bierică ridicată în cinstea lui unde se fac neîntrerupte sacrificii de animale cu multă mâncare și băutură pentru a primi oamenii binecuvântare și minuni, în funcție de nevoile lor.

Miletic, L., Noi documente despre trecutul locuitorilor noștri din Pavlikeni. – SbNUNK, 21, S., 1905, p. 83

Date din prima transcriere din Ruse a Istoriei lui Paisi (1809)

Date din prima transcriere din Ruse a Istoriei lui Paisi (1809)

– Acesta trăia simplu, era un mirean, dar ‘Duhul Sfânt acolo unde vrea, acolo se pogoară și rămâne’. Acest sfânt avea câteva oi și trăia în apropierea unui râu și a unui deal. Și-a plantat o viță de vie și a săpat un bordei în dealul acela și așa a trăit toată viața în acel loc. A avut o viață simplă și sfântă, dar prin intermediul acestei existențe simple a fost pe placul lui Dumnezeu. În acel loc a murit și acolo a fost înmormântat. Acolo a fost și înmormântat, dar, mânași de diavol, turcii au crezut că acolo e îngropată o comoară. Au deschis mormântul și au găsit moaștele pe care le-au luat și le-au aruncat în râul Lom, unde au rămas timp de 33 de ani. După aceea Dumnezeu le-a arătat unui credincios care le-a scos din râul Lom și le-a dus în satul Basarbovo, în apropiere de Rusciuk, în eparhia Cervenovodska. Au construit acolo o mică biserică cu numele său, iar moaștele au făcut multe tămăduiri și miracole.

De asemenea, în biografia sa extinsă, în 27 octombrie este pomenit

numele său. Astfel a strălucit acest sfânt Dimitrie în Basarbovo, ppe tărâmurii bulgărești, cu viața lui simplă pentru poporul bulgar cel simplu, dar după moarte Dumnezeu l-a slăvit cu multe minuni.

Astfel, în anul Domnului [...] au adus moscoviții (ruși) relicvele sale sfinte din Basarbovo în București și l-au dus în biserica mitropolitană “Sfinții Constantin și Elena “. Chiar și astăzi ele există acolo intacte și nesupuse putrezirii și continuă să facă multe minuni. Cu aceste rugăciuni, Dumnezeu să aibă milă și să ne salveze. Amin.

Prima transcriere din Ruse a Istoriei lui Paisi (1809)

Informații oferite de col. I. Liprandi în 1829

Informații oferite de col. I. Liprandi în 1829 “moaștele Sfântului Dimitrie, care se aflau la Razgrad, în timpul războiului din 1806–1812, au fost luate și se păstrează în eparhia de la București. “

Văjarova, J. N., Oamenii de știință ruși și antichități bulgare. Studiu, materiale și documente. S., 1960, p. 57

Jurnalul lui Naiden Gherov din 1846

Jurnalul lui Naiden Gherov din 1846, aici se menționează: “La aproximativ o oră de Ruse, pe drumul spre râul Cerni Lom de abia se desluște un sat care a fost cândva destul de mare, satul Basarbov, distrus în primul război dintre ruși și turci. Acest sat a fost strămutat acum pe drumul de peste râu.”

Jurnale de călătorie din perioada Renașterii bulgare, Sofia, 1969

Scurtă povestire despre Preacuviosul nostru părinte Dimitrie Basarbov ale cărui moaște odihnesc în Ungro-Vlahia, la București, în biserica mitropoliei. Ieromonahul Mănăstirii Aton-Zografu, Nathaniel Stoianov

A bulgarizat, publicat și dăruit cărturarilor bulgari, Ieromonahul Mănăstirii Aton-Zografu, Nathaniel Stoianov,

Țarigrad-Galata, în tiparnița de cărți a lui Dragan Țancov și B. Mircov, 1858

Revizuită și aprobată de cenzura regală spre tipărire

Scrisoare de la Arhimandritul Nathanail Stoianovici, egumenul Mănăstirii Dobrovăț din Moldova, către Dragan Țancov cu privire la Povestirea despre Sf. Dimitrie Basarabov

Drăgane, ia de aici... parale, pentru tipărirea a 5000 de exemplare din „Scurtă Povestire despre Sf. Dimitrie Basarbovski“, dar cu următoarele condițiuni:

a) a se tipări fără niciun fel de ortografie și fără niciun fel de corectură

b) 1000 de exemplare să se trimită la Sveta Gora la Mănăstirea Zografu cu scrisoare la recomandarea mea – 100 exemplare starețului soborului Mănăstirii Zografu, H. Victor – 100 exemplare paracliserului mănăstirii monahul Alexiu – 200 exemplare Școlii Naționale din Skopije – 200 de exemplare Scolii Generale din Veleş – 200 de exemplare Școlii Generale din Prilep și 200 de exemplare sa-mi trimiteți aici, la Iași, – ceea ce face ca toate exemplarele să fie 2000, iar cele 3000 de exemplare rămase le las în folosul literaturii în Țarigrad.

Al tău binefăcător: Arh. Nathaniel, 15 decembrie, anul 1857 – Iași

Scurtă povestire despre Sfântul Dimitrie Basarabov

După spusele Apostolului (1 Cor. 1,26) Dumnezeu a ales să-i slujească nu cei puternici, nici cei înțelepți din fire, sau nobili, ci cei slabi, simpli și de neam prost (pg.27), întrucât puterea Sa se manifestă cel mai mult prin cei slabi. Astfel, în această povestire, pe cât este posibil, vom arăta bogăția binecuvântării divine despre care ne vorbește Apostolul și unde se spune: cu cât într-un loc abundă simplitatea și blândețea cu atât acolo abundă binecuvântarea lui Dumnezeu. Găsind inima lui curată, sufletul neprihănit și mintea plină de înțelepciune spirituală Binecuvântarea lui Dumnezeu s-a sădit în el și a făcut ceea ce nu poate face nicio înțelepciune omenească, ceea ce ne va arăta

urmatoarea povestire.

Preacuviosul nostru părinte Dimitrie Basarbov, numit Cel Nou datorită redescoperirii sale recente și a cărui memorie este cinstită la 27 octombrie, era de neam bulgăresc și a trăit în timpul evlavioșilor împărați bulgari într-un sat bulgăresc, pe nume Basarbovo, la răul Lom și la depărtare de două ceasuri de Ruse sau Rusciuc, care mai înainte era puțin cunoscut, dar după aceea a devenit vestit. Preacuviosul este născut din părinți creștini ortodocși, iar după stare săraci, după cum se vede, dar dintre cei săraci pe care Domnul nostru Iisus Hristos îi laudă în Sfânta Sa Evanghelie prin cuvintele: „Fericiți cei săraci cu duhul căci a lor este Împărăția Cerurilor.“(Mat. 5,3) Din asemenea părinți s-a născut un astfel de fiu care, prin viața sa virtuoasă, s-a proslăvit nu doar pe sine, ci și pe părinții săi, care potrivit cuvântului Domnului:

„După roadele lor îi veți cunoaște“ (Mat. 7,20). A proslăvit nu doar pe părinții săi, ci și pe neamul său bulgăresc, dar nu numai pe neamul său, ci și pe neamul vlah. Preacuviosul Dimitrie încă din copilăria sa nu s-a deprins cu vreo știință liberă, nici cu vreun meșteșug vestit, nici cu vreun comerț care se face prin multe nedreptăți și minciuni. În afară de aceasta el nu se îndeletnicea cu jocuri copilărești, nici nu-i plăcea să încalcece calul de dragul călăriei precum acei tineri care iubesc lumea și tot ce face parte din aceasta, nici nu s-a datat la fapte lumești trecătoare. Preacuviosul Dimitrie s-a înstrăinat de toate acestea și s-a ferit de ele, dar a preaiubit tocmai un meșteșug care este cel mai mare dintre toate meșteșugurile, adică el și-a însușit virtuțile lui Avraam, Isaac și Iacob prin care omul poate vorbi cu Dumnezeu și prin care devine tovarășul lui Dumnezeu. Încă din fragedă pruncie îi plăcea să pască animalele domestice și precum patriarhul Iacov se îngrijea și păștea turmele lui Laban, așa și preacuviosul Dimitrie își dadea silința să pască vitele satului său, Basarbovo, cu atâta râvnă și grijă încât nu lăsa nici măcar o vită de-a consătenilor săi fără să o mâne seara până acasă.

Iar dacă se întâmpla vreodată sa se piardă vreo vită el o căuta și nu o lăsa să rătăcească în zadar ca s-o prăpădească fiarele, dar, potrivit învățăturilor Sfintei Scripturi, el o izbăvea de la prăpădire și o mâna până la stăpân acasă. Mai mult decât atât, Preacuviosul Dimitrie era

atât de milostiv și îndurător cu creaturile lui Dumnezeu, încât de ceea ce pentru ceilalți era lipsit de importanță sau nu era important să apere și să cruțe lui îi era milă și cu inima grea se căia dacă se întâmpla câteodată să greșească față de ele. De pildă, el arăta atata milostenie către toate făpturile lui Dumnezeu cele însuflețite, încât, odată, umblând el după vite și păscându-le, i s-a întâmplat din neglijență și nevedere de a calca cu un picior pe un cuib de păsări, și a omorât puișorii cei mici. Ei bine, de aceasta atâta s-a căit și s-a jelit, încât socotea că ucidere de om a făcut. Pentru aceasta și cu râvnă poruncind, precum Simeon Stâlpnicul, a canonisit piciorul acela cu care a călcat puii și l-a pedepsit ca să nu-l încălțe trei ani. Și așa trei ani a umblat cu dânsul desculț, vara lovindu-se și rănindu-se de pietre și de spini, iar iarna de ger și de înghețare degerându-i. Apoi ostenindu-se așa de mult în buna lui lucrare, păstoria sa, precum patriarhul Iacov le-a luat pe cele două fiice ale lui Laban de soții, așa și Preacuviosul, prin păstoria sa, a primit ardoare și viziune din care, ca niște vlăstari, i s-au născut toate bunele fapte, pe dinăuntru și pe dinafară. Atunci el cu acest picior trecu prin patimile trupești și sufletești și urcă pe culmile Lomului precum Iacov pe muntele Galaad cu bogăția din virtuțile primite. Dar aici îl ajunse acel Laban, care se numește stăpânul întunericului – diavolul. Și Preacuviosul îi dădu libertatea de a-i cere din toate vituțile sale, pe care le obținuse prin truda sa păstorească. Acest vrăjmaș al omului căută și răscoli totul, dar nu găsi nimic de-al său la Preacuvios, întrucât Preacuviosul se lepădase nu doar de una sau două, sau de 10 treburi lumești, ci de absolut toate. Dar pentru că acest vrăjmaș – diavolul – nu găsi nimic de-al său în faptele și ostenele prin care Preacuviosul trecuse cât viețuise printre oameni, atunci Preacuviosul începu să se certe cu el, arătându-i acestui vrăjmaș că nu are nimic din al său în sine, că îl disprețuiește și socotește totul deșertăciune lumească și puroi. S-a lepădat de lume și de tot ce este lumesc. Nu l-au ținut nici rudele, nici cunoscuții, nici prietenii și s-a îndepărtat de satul său de tot. Dar pentru a putea vorbi cu Dumnezeu în liniște și pace Preacuviosul Dimitrie a hotărât să meargă la mănăstire, iar Dumnezeu i-a îndeplinit curând acest gând și dorință. Imediat ce a ieșit din sat în susul râului Lom a găsit o peșteră în care sălășluia

o Mănăstire. Aici Preacuviosul și-a depus jurămintele monahale și și-a tuns părul, rostind cu bucurie cuvintele Psalmistului: “Iată m-aș îndepărta fugind și m-aș sălășlui în pustiu“ (Ps.54,8). Dar laolaltă cu tunderea pletelor sale, el a respins complet în sine toate simțămintele și nevoile sale lumești, după spusele Apostolului: el a murit pentru lume și lumea pentru el. Pe scurt spus: așa cum mortul nu are niciun simțământ față de lume și de tot ce e lumesc, așa și Preacuviosul a devenit mort față de toate lucrurile trecătoare de aici.

Dar imediat ce s-a eliberat de tot ceea ce s-a spus mai sus, atunci la fel ca un luptător puternic, a început să tindă spre lupte și mai mari și mai desăvârșite și s-a apucat de virtuți mai duhovnicești. El s-a încredințat postului, priveghiului și rugăciunii de toată noaptea, smeritelor închinăciuni în genunchi, umilințelor și fricii de Dumnezeu, simplității și păzirii inimii, de unde se naște curățenia gandurilor. Într-un singur cuvânt: Preacuviosului nostru parinte Dimitrie i s-au transmis toate virtutile monahale. Și cine poate spune despre duioșia vie a inimii sale, pe care a avut-o până la moarte? Cine poate mărturisi plânsul veșnic și lacrimile care s-au revărsat din ochii lui ca un șuvoi de apă și prin care el a scufundat pe acel faraon, diavolul, cu toată oștirea lui? Cine poate înfățișa rugăciunile sale curate, legătura sa profundă cu Dumnezeu, curățenia desăvârșită a inimii sale? Cine poate zugrăvi în cuvinte dragostea lui fierbinte pentru Dumnezeu și dorința lui arzătoare din care se naște sfințirea și prin care îl poți vedea pe Dumnezeu, după spusele lui însuși Domnul nostru Iisus Hristos: „Fericți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. (Mat. 5,8)“ Cea mai mare grijă care a sălășluit mereu în Preacuviosul Dimitrie a fost grija pentru sufletul său. El murea neîntrerupt pentru lume, dar traia pentru Dumnezeu și pentru veșnicie; își usca trupul pentru a putea să se înalțe mai ușor la Ierusalimul ceresc; a supus răul cu binele; tindea spre ceresc și disprețuia ce este pământesc; toată privirea lui stătea ațintită doar spre lucruri duhovnicești și prin aceasta i s-au arătat nepătrunse taine Dumnezeiești, câte poate cuprinde în sine firea omenească și s-a luminat cu acel chip Dumnezeiesc de care Iisus Hristos a spus: „Cel ce Mă iubește va fi iubit de Tatăl Meu, iar Eu îl voi iubi și Mă voi arăta lui (Ioan14,21). Și: Dacă Mă iubește

cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și noi vom veni la el și vom locui împreună (pg.23).(a)³⁰. Pe scurt spus: Preacuviosul Dimitrie s-a împodobit cu toate virtuțile ce i-au luminat trupul și sufletul, așa că trupul său muritor l-au făcut întreg și nemuritor după moartea lui până în ziua de azi, cum și noi îl putem vedea. Cu toate că a suferit atâtea felurite schimbări de-a lungul atâtor veacuri, trupul lui a rămas întreg și neschimbat, ca și când ar fi însuflețit. Astfel, Binecuvântarea lui Dumnezeu a biruit rangul firesc la care a devenit el hram și lăcaș în viața sa pământească și s-a pregătit și trupește să-L vadă pe Domnul, pe care înca din pruncia sa L-a iubit și L-a dorit!

Apoi după ce s-a desăvârșit în toate virtuțile și când a ajuns la starea de om mare, la înălțimea staturii plinătății lui Hristos (Efeseni 4,13), după spusele Apostolului, el mai avea încă o dorință, adică aceea de a ieși din acest trup al său ca să fie cu Hristos și să vada slava lui Dumnezeu și sa se așeze aproape de El. El nu și-a disprețuit dorința din cauza căreia suferise atâtea osteneli și strădanii. Și pentru că Preacuviosul Dimitrie a simțit că este pregătit deja și cu vârsta trupească să meargă la Dumnezeu, pe care încă de la vârstă tânără L-a iubit și mereu L-a dorit și pe care toată viața lui grabnic L-a urmat și întrucât îl ajunsese și bătrânețea și-a cunoscut și ceasul morții. Atunci a ieșit din peștera sa și s-a culcat în mijlocul a două lespezi care se aflau în apropierea peșterii de deasupra râului Lom, și și-a dat acolo prealuminatul său suflet în mîna lui Dumnezeu. După multă vreme apa Lomului a venit mare încât a luat și lemnele și pietrele dimprejurul ei și atunci au căzut în apă și cele două lespezi, care erau în apropierea peșterii, împreună cu moaștele sfântului, și multă vreme au rămas acolo. Încă înainte de a fi descoperite Dumnezeu a dăruit sfintelor moaște darul facerii de minuni la fel cum le-a păzit întregi și neputrezite, cum vom vedea din următoarea istorisire. Așadar, vrând ca să fie descoperit, Preacuviosul Dimitrie i s-a arătat în vis unei fete, fiica unui om drept-credincios, fată care pătimea de duh necurat, și i-a zis: “Dacă părinții tăi mă vor scoate din apă – și i-a arătat locul – eu te voi tămădui pe tine”. Sculându-se dimineață fata, a spus părinților

---

³⁰ Ioan, cap.14

săi visul pe care l-a avut. Curând despre acest vis au aflat și de ceilalți oameni și vestea ajuns până la preoția de acolo. Adunându-se mulți oameni și preoți, s-au dus toți împreună la locul cel arătat de copilă, unde de multe ori se arăta o lumină și cei care o vedeau credeau că acolo este ascunsă o comoară. Căutând cu atenție au găsit moaștele Sântului și Preacuviosului Dimitrie în apă, îngropate în mărul râului, așa cum le spusese și însuși Sfântul Dimitrie, și ei le-au scos întregi, strălucind ca aurul. Luându-le de acolo le-au dus cu cinstea cuvenită în satul Basarbovo, unde s-a născut Sfântul. Vestea aflării acestei neprețuite comori (este vorba de moaștele Sfântului) s-a răspândit nu numai prin toate părțile dimprejur, dar a ajuns și la urechile domnului Ugro-Vlahiei, care îndată a trimis preoți și boieri ca să aducă moaștele neputrezite ale Sfântului Dimitrie în Valahia și să le așeze în biserica sa domnească. Deci, mergând trimișii Domnului în satul Basarbov, au luat moaștele sfântului și au purces cu ele ca să le aducă în Valahia. Ajungând cu dânsese pînă aproape de un sat care se cheamă Ruși, au stat sfintele moaște la o fântână și de acolo sfântul n-a mai vrut a merge mai departe. Văzând preoții și boierii acea minune și nedumerindu-se ce să fie, s-au sfătuit să facă ceea ce au făcut cei de altă seminție cu sicriul mărturiei Domnului (I Sam. 6,7) a).³¹ Se spune că au înjugat doi juncani tineri neînvățați la carul cu moaștele sfântului și i-au lăsat să meargă unde vor voi ei, căci din aceasta se va ști și voia sfântului, unde va vrea el să-i fie moaștele. Preoții și boierii întorseseră carul cu moaștele pe drumul spre Valahia, dar de îndată ce i-au lăsat slobozi pe juncani, aceștia s-au întors spre Basarbovo și s-au oprit în mijlocul satului și, astfel, boierii și preoții valahi s-au încredințat prin aceasta ca Sfântul nu vrea să lase înaintea de vreme acest loc unde s-a născut, a crescut și s-a trudit toată viața sa întru Domnul. Așadar s-au întors cu mâna goală și au spus Domnului lor despre tot ce au văzut. Auzind despre această minune prin care s-a arătat voia Sfântului, iubitorul de Dumnezeu Domn al Ugro-Vlahiei a trimis cu mulți bani pe câțiva dintre boieri săi, la locul unde au stat juncanii cu sfintele moaște, pentru a ridica o biserică cu numele cuviosului Dimitrie în satul

---

³¹ Citește cartea Juzii: în capitolele 4,5 și 6

Basarbov, în care au așezat moaștele sfântului. Multe minuni au făcut acele moaște și au dat din abundență tămăduiri binecuvântate oricui ce cu credință se ducea și se atingea de ele. Dintre multele minuni pe care le-au făcut sfintele moaște ale Preacuviosului Dimitrie vom aminti de câteva mai cunoscute, care au rămas vii în legendele orale ale poporului și despre care povestesc oameni vrednici de credință, care au văzut minunile cu ochii lor.

Două femei surori, Aspra și Ecaterina, din satul care se numește Cervena voda, au făcut o preafrumoasă biserică, punându-i hramul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, și s-au sfătuit între ele cum ar putea face ca să poată lua o părticică din moaștele Sfântului Dimitrie și s-o aducă în biserica lor, căci a le lua cu totul socoteau că nu va voi sfântul, precum a și fost. Deci, venind cu smerenie și cu evlavie și închinându-se sfântului, au luat în taină o mică părticică din moaștele lui și vrînd să plece cu căruțele lor, caii nicidecum nu s-au putut mișca din locul acela, cu toate că vizitii îi băteau mereu. Femeile văzând aceasta și cunoscând pricina s-au coborât din căruță și cu lacrimi au alergat și punând părticica la locul ei s-au rugat sfântului să le ierte greșeala. Astfel, izbăvindu-se de nevăzuta oprire, s-au întors cu pace în satul lor. Altădată a venit prea sfințitul mitropolit Nichifor al Târnovului, împreună cu sinodul lui, ca să se închine sfintelor moaște ale cuviosului Dimitrie. Închinându-se mai întâi mitropolitul și sărutând sfintele moaște, s-a depărtat puțin și s-a așezat pe un scaun. După aceea, mergând pe rând toți ceilalți din sinodul său și sărutînd sfintele moaște, un oarecare monah Lavrentie, în vreme ce săruta moaștele, s-a ispitit ca să rupă cu gura o mică parte din moaștele sfântului. De îndată ce a făcut aceasta el a rămas cu gura căscată și văzându-l toți cu gura căscată nu pricepeau ce a pățit. A văzut aceasta și mitropolitul, dar i-a poruncit ca să se dea la o parte ca să se poată închina și ceilalți. Dar monahul fiind fără glas abia s-a depărtat puțin de la sicriul sfântului, cerîndu-și iertare, și astfel i s-a dezlegat limba și a grăit ca mai înainte. După aceea au mers cu mitropolitul la casa ce-i găzduia și atunci i-a povestit toate cele ce a pățit. Când a auzit mitropolitul aceasta de la monah, a început sa-l învinuiască și să-i spună: “O, păcătoșule, cum de n-ai socotit că de-ar fi fost să se

împartă sfintele moaște la toți cei care vin să se închine, pînă acum n-ar mai fi rămas nimic? Deci de acum pocăiește-te, că ai greșit lui Dumnezeu și sfintului”³². Altădată un episcop iubitor de Dumnezeu pe nume Ioanichie al Preslaviei căzînd într-o boală foarte grea și neputîndu-se vindeca, l-au purtat patru oameni la biserica Sfântului Dimitrie din Basarabovo. Acolo l-au pus cu așternutul în biserică și, slujindu-se Sfînta Liturghie, după trei ceasuri s-a sculat sănătos și umbla pe picioarele sale, mulțumind lui Dumnezeu și laudându-l pe cuvios. O altă minune ce s-a întîmplat înainte de a fi moaștele sfîntului duse la București A)³² un turc hotărâse ca trebuie neapărat sa jefuiască biserica Preacuviosului Dimitrie. Cu acest gând el a intrat într-o noapte în biserică și s-a dus glonț spre bogatele cădelnițe de argint care atârnav în fața sfintelor moaște ale Preacuviosului și ardeau neîncetat. Dar de îndata ce a început sa-și împlinească ce avea de gând și să dea jos cădelnițele, cele două picioare ale sale au început să înlemnească și astfel a căzut în fața raclei în care odihnesc sfintele moaște, unde a și rămas pînă la slujba de dimineață. Când a venit preotul la slujba l-a gasit acolo înțepenit, dar fără niciun fel de pocăință. Aflînd preotul de la turc pricinele pentru aceasta, l-a scos în curte ținîndu-l de picioare, și, pentru gândul său rău și inima sa care îi rămăsese nepocăită, acel turc s-a târât și a cerșit pîna la moarte prin Ruse sau Rusciuc. S-a povestit de acestea și de alte minuni pe care le-a înfăptuit Preacuviosul Dimitrie cînt a fost în satul Basarabovo, dar pentru că nu avea cine sa le consemneze întocmai, iar locuitorii de acolo povestesc felurit, de aceea rămân și aici nescrise. În afară de aceasta rămîne pentru fiecare credincios o singură minune – aceea ca trupul său odihnește și astăzi întreg, neputrezit și nevătămat ca și cînd ar fi însuflețit. Într-un astfel de mod miraculos Binecuvîntarea lui Dumnezeu își păzește hramul.

Așa cum se spune mai sus, Dumnezeu a iubit sa-l proslăvească pe slujitorul Său Preacuviosul Dimitrie în Vlahia și să îndeplinească acea dorință de mai demult pe care au avut-o voievozii și poporul

---

³² De minunea aceasta mi-a povestit vestitul bătrîn monah din Rusciuc al mănăstirii Zografu, pomenit la început, căruia tatăl său a fost preot în biserica Preacuviosului Dimitrie în Basarabovo, care slujea la acea vreme. Editorul.

vlah, potrivit istorisirii de mai jos.

În anii 1769 și 1774 a început războiul între statul Rus și Înalta Poartă, iar Rușii (Moscoviții) au pus stăpânire pe Moldova și Vlahia.

La acea vreme generalul rus Peter Saltikov a trecut Dunărea și luptându-se la Ruse cu turcii i-a învins și a intrat în câteva sate dunărene care erau sub stăpânire turcă și anume în satul Cervena voda și în altele printre care și Basarbovo unde se aflau moaștele Preacuviosului Dimitrie. Astfel, generalul rus, după pustiirea acestui sat, când a văzut sfintele moaște le-a luat și a vrut să le trimită în Rusia. Dar un creștin pios pe nume Hadji Dimitar a)³³ s-a întâmpilat să fie în acest timp la general și s-a rugat de acesta să nu ia sfintele moaște, ci să le dăruiască pamântului vlah din pricina celor multe jefuiri și răpiri de care a suferit acesta în război (ДЖЕНКОВИ) și să-l bucure cu un așa dar neprețuit. Generalul a ascultat rugăminta lui și le-a dăruit pământului vlah. Tot poporul care trăia în Vlahia le-a primit cu o mare cinste și plecăciune și le-a așezat în Biserica Soborului Mitropoliei din București în zilele Preasfințitului Grigorie, mitropolit al Ugro-Vlahiei, unde odihnesc și acum. În acest fel, imediat după venirea sfintelor moaște ale Preacuviosului Dimitrie, tot poporul a simțit prezența sa binecuvântată: pentru că nu a pus capăt doar războiului dintre Rusia și Turcia, ci și groaznicei ciume și astfel el a fost împăciuitorul și izbăvitorul de la uciderea văzută și nevăzută a oamenilor. Așa cum a fost mai înainte așa și acum, toți cei care vin la Preacuviosul în credință, primesc mult ajutor și mare folos; Mulțumită rugăciunilor sale, Dumnezeu să aibă milă de noi toți acum, întotdeauna și în vecii vecilor. Amin.

Scurtă povestire despre Preacuviosul nostru părinte Dimitrie Basarbov ale cărui moaște odihnesc în Ungro-Vlahia, la București, în biserica mitropoliei.

---

³³ Acest Hadji Dimitar, după cum mi-a povestit un bătrân demn de încredere, ar fi fost de neam bulgăresc, dar locuia în București cu rudele sale și avea un loc de cinste în sistemul judiciar și atunci a fost la generalul Saltikov și ca sfătuitor apropiat. Așa mi s-a spus, iar cine știe și a văzut, ar fi mai bine și ne-am dori să ne înștiințeze mai bine. Editorul

Un autor cu inițialele D.K. P. – “O săptămână în Târnovo” probabil e vorba de 1895

Un autor cu inițialele DK P. “O săptămână în Târnovo”, p., Satul Basarobovo este situat la o distanță de 20 km de Ruse, pe panta unui deal, la poalele râului Lom. De aici este originar Sfântul Dimitrie ale cărui moaște se află la Patriarhia din București. Iată de ce acest sfânt, care cât timp a trăit la sat s-a numit simplu Dimitrie, de îndată ce s-a mutat pe pământul românesc, cel bun și vesel, dar nestatornic s-a numit Dimitrie Basarbov. Pe malul râului, un pic mai departe de sat, mi-au arătat chiliile pe care sfântul le-a săpat în stâncă, pe munte. Sunt trei chilii, la șase metri deasupra solului. Ele sunt largi și spațioase și până la ele se ajunge pe scări săpate în stâncă, deja destul de tocite. La poalele muntelui, vis a vis de chilii, e un puț din piatră ale cărui ape au proprietatea de a trata femeile infertile. De sărbătoarea Sf. Dimitrie vin de departe toate femeile afectate de această boală, și, după ce le citește preotul, beau din apa aceasta miraculoasă. După zece luni, soții lor, fericiți și mulțumiți, își invită rudele și prietenii botez! “

Jurnale de călătorie românești din sec. XIX despre teritoriile bulgare. Marina Mladenova, Nikolai Jecev, Sofia: OF, 1982, probabil e vorba de 1895 p. 215

Fragmente din cartea „Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov. Cu sfințele moaște la București. Viața istoricului moaștelor Minunile Acatistul Paraclisul.” Ed. L. S. Desartovici. București, 2009, p. 109–120

În lucrarea sa *Istoria fondării orașului București*, colonelul Dimitrie Papazoglu descrie astfel împrejurările de atunci: „La 1762, în urma scoaterii din a șasea domnie a lui Constantin Mavrocordat, s-a dus mitropolitul de atunci, Grigore, dimpreună cu Mihail Cantacuzino și Nicolae Brâncoveanu la Petersburg, la împărăteasa Ecaterina, de au rugat-o să protejeze țara, că au prăpădit-o turcii și deasa schimbare a domnilor din Fanar. Tot sub acest mitropolit, ce se afla pe tron la venirea oștirilor rusești, la anul 1777, iulie 13, s-au așezat în Mitropolie moaștele Sfântului Dimitrie, aduse din satul Basarabov de lângă

Rusciuc; ele fuseseră găsite de mai multă vreme de către locuitorii aceluia sat pe apa Lomului ce curge pe lângă acel sat; le-au luat un general rusesc pe nume Saltikov și, cerându-le deputatul boier Mantu [Hagi Dimitrie], ce era pe lângă el, i le-a dăruit ca să le trimită în Țara Românească”.

„De atunci până în zilele noastre s-au făcut procesiunile cele mai mari, purtându-se prin Capitală aceste sfinte moaște cu cântări de rugăciuni, la diferite calamități și epidemii ce cădeau peste țară.

Părintele meu și eu, precum și toți contemporanii mei, putem mărturisii în frica lui Dumnezeu că am văzut cu ochii noștri minunile săvârșite de acest Sfânt. Tata spune că în vremea ciumii lui Ioan Caragea, la 1815, fiind foarte întinsă această teribilă epidemie în Capitală, au scos pe Sfântul și după ce au ocolit cu el Capitala, l-au poprit [l-au așezat] în mijlocul târgului, unde s-a făcut sfințirea apei și s-au citit rugăciuni către Sfânt; din acea zi, epidemia a început a scădea treptat și Capitala a scăpat de acel flagel, iar Caragea s-a întors în palatul lui din satul său Domnești, de pe Sabăr, unde stă retras”.

„A doua minune au văzut-o toți bucureștenii dimpreună cu mine care eram în etate de 16 ani; și iată cum s-a petrecut. La 1827, în domnia lui Grigore Vodă Ghica, era o secetă teribilă; trei luni nu plouase, tocmai acele trei luni când se reclama de toată lumea ploaie; toți erau îngrijorați că vom rămânea de iarnă să flămânzim și vom fi siliți să mâncăm ghindă și coji de stejar coapte în cuptor și apoi trimise la moară să se facă făină; hrana asta o mai avuseseră românii și altă dată când stăteau câmpiile satelor albite de oasele vitelor moarte, din lipsa nutrețului. A chemat bătrânul și bunul părinte al țării Grigore Ghica pe Cuviosul și Sfântul Mitropolit Grigorie [Dascălul] și l-a poftit ca să scoată pe Sfântul [Dimitrie] într-o întinsă și îndelungată procesiune. I-a spus că și dânsul cu toți boierii călări vor însoți procesiunea. A doua zi de dimineață, în ziua de 15 mai porniră toți, Vodă cu boierii în frunte, iar mitropolitul în butca sa cu doi diaconi pe capră, lângă vizitiu, îmbrăcați toți în odăjdii; în mulțime mă aflam și eu, autorul acestei broșuri. Coșciugul Sfântului [Dimitrie] era purtat de preoți pe

umeri, cu schimbul. Pornirăm din Mitropolie pe Podul Caliței (Calea Rahovei) și de acolo ocolirăm spre Dealul Spirei la Cotroceni, apoi trecând podul de la Grozăvești, meraserăm spre miazănoapte unde astăzi e Gara de Nord și, o minune! când plecarăm de acolo, văzurăm lin nor măricel care venea dinspre nord, iar când sosirăm în capul Podului Mogoșoaiei (Calea “Victoriei), începu o ploaie torențială; Vodă și boierii și toți ceilalți furăm udați până la piele; eram ca muiți în găleți de apă, însă nimeni nu se grăbea. Cortegiul merse tot încet. Măria sa fiind în frunte călare cu boierii, ne ținea tot la pas. Astfel sosind la biserica sfinte Mitropolii din deal (locașul Sfântului), au descălecat Vodă și boierii și au intrat în biserică learcă de apa ploii. Mitropolitul a făcut atunci moliftele de mulțumire, cu coșciugul deschis; toți au început a face mătăanii și a săruta pe Sfânt, de la domn până la cel de pe urmă asistent. Vodă și boierii s-au urcat apoi în caleștile lor și s-au întors acasă. Această ploaie, cu oarecare întreruperi, a ținut trei zile”.

Culcați în mijlocul străzii

În anul 1870, începând cu ziua de 1 mai, s-a declanșat în București o gravă epidemie de angină, care a adus moartea multor locuitori din suburbia Foișor a Capitalei. După părerea doctorului Iacob Felix, din acea vreme, această epidemie se datora mlaștinei de la poalele dealului, care se întindea de la Atelierele Lemaître până la Abatorul lui Hagi Moscu din Vitan.

Cu toate că povârnișurile dealului fuseseră preschimbate de bulgari în grădini de zarzavat, acestea nu erau nicidecum o piedică în calea țăntarilor. Pe atunci nu putea fi vorba de realizarea unei asanări a acestei mlaștini din pricină că era mult prea costisitoare.

La sfârșitul acelei primăveri, de-a lungul mlaștinii a început să persiste o pâclă grea de ceață care mirosea atât de urât, încât era înăbușitoare. Această situație era agravată și mai mult de nenumăratele roiuri de țăntari. Din pricina duhului grele și a mulțimii țăntarilor, în scurtă vreme traiul oamenilor care locuiau în acele împrejurimi a devenit de nesuportat. Martorii oculari au mărturisit că spre sfârșitul

lunii iunie, oamenii de acolo mai mult se târau decât mergeau pe picioare, iar cei mai slăbiți dintre aceștia mureau răpuși de junghiuri înfiorătoare.

În aceste grele împrejurări, locuitorii din Foișor, prin preotul lor, au cerut la Mitropolie să fie adusă racla cu sfințele moaște ale Cuviosului Dimitrie Basarbov. La începutul lunii iulie, racla Sfântului a fost dusă în biserica Foișor – ctitoria Smarandei Mavrocordat, dimpreună venind și „Preasfințitul Arhiepiscop și vicar al sfintei Mitropolii, Ieronim, care primi rugăciunea poporului a face acest religios cortegi cu Sfântul, cu care pășea peste mulțimea bolnavilor prunci care erau culcați pe strade [străzi] pentru tămăduire”. În vremea acestei procesiuni, mamele copiilor bolnavi i-au așezat pe străzi, astfel încât racla cu moaștele Sfântului să treacă pe deasupra lor. Copiii li s-au alăturat și alți suferinzi, încât mulți au fost cei care fie că s-au însănătoșit, fie că au fost izbăviți de molimă. Sfințele moaște au rămas în biserica Foișor până a doua zi, iar în urma puternicelor ploii torențiale de peste noapte, Sfântul Dimitrie „cu puterea sa divină, făcu a se spăla aerul ce era asfixiat al acelor suburbii”. Astfel, ceața înăbușitoare și valurile de fânțari au dispărut în chip minunat, iar mulți bolnavi și-au aflat tămăduirea. Această procesiune cu sfințele moaște a fost surprinsă și într-o litografie realizată de desenatorul G. Venrich și editată de Dimitrie Papazoglu. Litografia a fost intitulată *Cortegiul Sfântului Dimitrie Basarbov, Patronul Capitalei României* și a fost dedicată „Preasfinției Sale Arhiepiscopului Ieronim, vicarul Eminenței sale Primatul României”.

Grabnic ascultător al nostru te aflăm întru toate năpastele, Sfinte Dimitrie, de aceea te rugăm ca în această viață să ne acoperi cu miostivirile ocrotirilor tale, iar în veacul ce va să fie să ne izbăvești de duhoarea cea veșnică.

Șapte nume scrise pe o hârtie

Din vremea Războiului de Independență din anul 1877, ne-au rămas câteva mărturii despre ajutorul primit de români prin mijlocirile Sfântului Dimitrie Basarbov. În filele sale de cronică, Petre Ispirescu consemnează astfel cele petrecute atunci:

„Domnitorul porunci să se facă toate pregătirile pentru trecerea Dunării. Spre aceasta ofițerii români așezară un pod pe Dunăre între Corabia și Islaz. Era o priveliște măreață, religioasă și jalnică în ziua pornirii.

Măreață prin însăși însemnătatea ei. Cât era câmpul de mare acolo la Corabia, ochii nu puteau cuprinde oastea toată. Gemea câmpia de mulțimea ostașilor români așezați pâlcuri, pâlcuri, fiecare cu rânduiala lui. Mă rog, 40.000 de oameni erau aceia, nu glumă, apoi o sumedenie de tunuri, cu calabălăcuri, cu de-ale mâncării și câte și mai câte, tot de treaba oștilor.

Religioasă, fiindcă acolo în mijloc, Părintele Episcop al Râmnicului, de față cu domnitorul și cu toate căpeteniile oștirii, făcu o rugăciune în auzul tuturor pentru izbânda armatelor creștine.

Jalnică, fiindcă o mulțime de părinți de-ai flăcăilor noștri, o mulțime de soții de ale bărbaților lor căciulari, o mulțime de surori și copii, frați cu voinicii războinici ce erau gata de plecare, veniseră să-și ia ziua bună și a-și cere iertare unul de la altul, ca și cum ar fi fost gata de moarte.

O femeie tânără, ca și multe altele, venise cu copilașul în brațe, un prunc ca de trei luni. Ea se apropie și îi dădu soțului copilașul în brațe. El îl sărută și, înapoindu-l nevestei și sărutând-o și pe dânsa, îi zise:

– Rămâi sănătoasă, femeie. De va vrea Dumnezeu, ne vom mai vedea, de nu, apoi spune acestui prunc când s-o face mare ca tată-său a pierit apărându-și țara. Eu mă duc unde mă cheamă datoria. Dumnezeu să vă aibă în grijă!

Atâta zise și intră în rândul soldaților, la locul lui. Femeia puse mâna la ochi, căci o podidiră lacrimile. Dară cine poate să povestească câte lacrimi picară în aceeași zi din ochii bătrânilor, femeilor, tinerilor și copiilor, rude de ale militarilor ce plecau la război? [...]

Domnitorul puse piciorul întâi pe pod și după dânsul se grăbea, care de care, să treacă podul mai curând, ca să dea piept cu păgânul, vrăjmașul Crucii, însă cu pas măsurat și cu bună rânduială, ca niște adevărați ostași. Strănepoții voinicilor din 1396 de la Nicopole și cei din 1444 de la Varna treceau Dunărea cu steagul Țării întins și în

sunetul muzicii, mergând să înfrunte cerbicia turcească și să scuture jugul ce de veacuri îi apăsa pe români. [...]

Mitropolitul-primat din București porunci să se scoată moaștele Sfântului Dimitrie din Mitropolia din București, să facă litanie, să ocolească orașul cu ele, și denii prin toate bisericile din țară să se facă, să se îndure Mult-milostivul Dumnezeu spre izbânda creștinilor. Aceste denii se făcură până la căderea Plevnei”.

Din timpul acestui război ne-a rămas încă o mărturie despre ajutorul dat de Cuviosul Dimitrie. În acea vreme trăia în București un bătrân colonel, care slujise multă vreme în armata română. El avea șapte fii care cu toții fuseseră duși pe front. Limpede și luminoasă este binecuvântarea darurilor tale, Sfinte Părinte Dimitrie, de aceea te rugăm să acoperi cu bunătatea ta familiile noastre, venind în chip tainic între noi și povățuindu-ne pe cărarea cea strâmtă ce duce întru împărăția Cerurilor.

Sărmanul tată se temea ca nu cumva să-i moară toți feciorii pe câmpul de bătălie, însă fiind credincios, bătrânul și-a pus nădejdea în ajutorul Sfântului Dimitrie cel Nou. A venit în biserică de pe Dealul Mitropoliei și cu lacrimi în ochi s-a rugat înaintea raclei cu sfintele moaște și i-a cerut Sfântului Dimitrie să-i scape feciorii cu viață din război. Apoi a scris pe o hârtie numele celor șapte băieți și într-un moment în care nu l-a văzut nimeni a așezat-o în taină sub capul Cuviosului, în lăuntru raclei. După isprăvirea războiului, cu rugăciunile marelui făcător de minuni, toți cei șapte fii ai săi s-au întors sănătoși la casele lor. Cine ar putea povesti bucuria bătrânului tată și rugăciunile de mulțumire pe care el le-a îndreptat către Cuviosul, atunci când a văzut că toți cei șapte feciori ai săi au venit întregi și nevătămați din război? Cu adevărat, nimic nu este cu neputință acolo unde este credință.

Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov cu sfintele moaște la București. Viața Istoricul moaștelor Minunile Acatistul Paraclisul. Ed. L. S. Desartovici. București, 2009, p. 109–120

Generalizarea cultului Sfântului Dimitrie Basarbov

Slujba proclamării generalizării cultului Sf. Dimitrie Basarbov a început din seara zilei de 25 octombrie, când racla cu moaștele Sfântului s-a scos din biserică și în procesiune s-au adus sub baldachin, în curtea Sfintei Patriarhii.

În tot cursul zilei de 26 octombrie, credincioșii s-au închinat Sfintelor Moaște. În apropierea sicriului, spre scara de la paraclis, pe două vetre, au ars din abundență lumânări aprinse de credincioși.

La orele 18, în sunetul clopotelor a început slujba privegherii, fiind săvârșită de un sobor de preoți și diaconi în frunte cu I.P.S. Mitropolit Efrem. Biserica Sf. Patriarhii era ticsită de credincioși, care au luat parte la multe din cântările slujbelor de seară Privegherea s-a terminat către orele 22.

La această oră, mulți credincioși așteptau, în perfectă ordine, să se închine moaștelor Sfântului Dimitrie Basarbov. Ei alcătuiau un șir pe două rânduri, care se întindea de la scara principală a palatului patriarhal și până către crucea lui Brâncoveanu de la poalele Dealului. Cum aproape toți purtau lumânări aprinse în mâini, se părea că o salbă de lumină brăzdează dealul St. Patriarhii. Credincioșii au continuat să se închine Sfântului pînă târziu după miezul nopții.

A doua zi dimineața, 27 octombrie, curtea Sf. Patriarhii era iarăși plină de credincioși, care își așteptau rîndul să poată săruta Sfintele Moaște.

În zori sosiseră membrii delegațiilor străine, plecați la Craiova. La orele **9.30**, în sunetul clopotelor, înalții Ierarhi, în frunte cu Prea Fericiții Patriarhi Justinian și Chirii, și I. P. S. Arhiepiscop Athenagora al Thyati- relor ies din palat și se îndreaptă spre biserică. Erau încolonați în procesiune: înalt Prea Sfințiii Mitropoliți Grigorie al Leningradului și Novgoro-dului, Hrisostom al Filippilor, Sofronie al Tîrnovei, Iacob al Atticei și Me- garei, Tit Simedrea, Efrem Enăcescu; Prea Sfințiii Episcopi Iacob de Malta, Palladie al Volîniei, Antim Tîrgovișteanu, Theoctist Botoșăneanu, Veniamin Niștor; clericii din delegațiile străine; consilieri patriarhali și mitropolitani; profesori de la Institutul Teologic în frunte cu P.C. Rector Pr. Ioan G. Coman.,

protoierei din Capitală, clerici și călugări.

Din partea Ministerului Cultelor a fost de față dl. director Marin Sulica.

După ce înalții Ierarhi au coborât scara s-au închinat moaștelor Sfântului, pe care Prea Fericitul Patriarh Chirii le-a stropit cu ulei de roze.

După ce se fac rânduitele închinăciuni, începe Sf. Liturghie, care e săvârșită de Prea Fericirii Patriarhi Justinian și Chirii. Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Athenagora al Thyafirelor, înalt Prea Sfințitul Mitropoliți Grigorie al Leningradului și Novgorodului și Hrisostom al Filippilor, P.C. Pr. Const. Neceaev, P.C. Arhim. Benedict Ghius și out diaconi.

După «Unul sfânt...», P. S. Episcop Antim Târgovișteanu, Vicar Patriarhal. citește «EncicEca Sfântului Sinod pentru proclamarea generalizării cultului unor Sfinți din țara noastră», între care și Sf. Dimitrie Basarbov.

După sfârșitul Sf. Liturghii, în sunetul clopotelor, înalții Ierarhi ies din biserică spre locul unde se află racla cu moaștele Sfântului Dimitrie și după aceea urcă pe treptele palatului patriarhal.

Biserica Ortodoxă Română. Buletinul Oficial al Patriarhiei Române. Anul LXXIII, 11–12, 1955, p. 1203–1204

SAINT DIMITRIJ (DIMITAR) BASARBOVSKI – THE SAINT OF TWO PEOPLES

Saint Dimitrij (Dimitar) Basarbovski is a little known Bulgarian saint who is considered a patron of the Romanian capital Bucharest. He appears as a religious, cultural, and historic unifier of these two Balkan peoples. The interest towards his life dates back to the time of the Bulgarian National Revival, as do the altercations concerning the time of his existence as some evidence points to the end of the Middle Ages. The aim of the present volume is to present the most important documents which provide information on the life of the Saint, the miracles that his relics performed, his birth place – Basarbovo (now part of Rouse) and the monastery near the village for the period from the XV to the XIX century.

One of the earliest historically documented pieces of evidence recording the existence of the monastery is to be found in “Shorter register of hases, ziamets and timars in the Nikopol sanjak”, recorded in 1479/1480, where the “Monastery Basarba” is described as comprising 14 households [“income 1556, ispenč (land tax), collected annually to the amount of 25 akçes (silver coins) from every able-bodied non-Muslim – 350, the remaining (taxes) – 1206 (akçes)”] as “a timar to the Wallachian voivode” (Basarb III the Young Cepeluš, 1477–1482)¹.

This information provided by some contemporary scholars² can

---

¹ Sources of Bulgarian history, vol. XIII, Series XV–XVI (Turkish sources of Bulgarian history, vol. II). S., 1966, pp. 193; When he first excerpted data from this register, R. Stojkov wrongly dated it as of 1430 [Stojkov, R. New data on the past of Bulgarian villages in the period from the XV to the XVI century. – *Historical Review*, 12, 1959, N. 6, pp. 77–78; This led to the error in the article on the village of Basrbovo in *Bulgarian Encyclopedia*, vol. 1, S., 1978, p. 218], which necessitated the re-dating of the document as of 1480 – see Dimitrov, Str., *On the dating of some Ottoman registers from the XV century*. – Ibid, vol. XXVI, S., 1968, pp. 242–243; Considerations for the survival of the monastery in the XV century – GandeV, Hr., *The Bulgarian nationality in the 15th century S.*, 1972, p. 148

² Mollov, T. *Materials on the history of the cult for the Saint Dimitar Basarbovski for the period from the XVI to the XVIII century*. – At: <http://liternet.bg/>

be supplemented and enriched by documents recently discovered in Turkish archives, where it is expressly stated that in the year 1525 there were 170 households in the village of Basaraba, the residents of six of which were widows, with an income 21 633 akçes. The residents of the village did not pay jizya (one of the names under which the per capita tax is known levied on non-Muslim subjects of the Sultan and collected in the name of the state) and ispenč. The cloister is recorded separately from the village. The monks were exempt from avariz-i divanije (a tax introduced as exceptional but gradually transformed into an annual one, which was stimulated by the military and economic demise of the Ottoman Empire at the end of the XVI century). The monastery was described as comprising 18 households with an income of 1600 akçes.³

It is hardly unlikely for the monastery to have been under the governance of the Wallachian voivodes for long, since in 1542 it was registered with its name St. Dimitar as belonging to the hases (the largest land allotment measured by the annual tax revenue it yielded, granted to state dignitaries for the time of their service. In the Ottoman Empire there were numerous Sultan hases. The annual revenue from hases exceeded 100 000 akçes) of Mehmet Pasha and generated a revenue of 100 akçes. In the document from this year it is explicitly stated that the monastery was no longer registered with its former name Basaraba. The monks claimed that they were exempt from ispenč and the extra tax avariz. After a check-up was carried out with the older register it was established that the claims of the monks were true and re-registration was accomplished in keeping with the data from the older register.⁴ The village was registered separately

---

publish/tmollov/dbasarbovski.htm

³ Başbakanlık Osmanlı Arşivi [BOA], TD 370, s.566; My gratitude goes to my colleague, associate professor dr. Rumen Kovatchev from the National Library „St. St. Kiril and Metodij“ for his invaluable help in translating the documents from Ottoman Turkish. The data for 1525 indicate that the Basaraba monastery was registered in the kaza (an administrative division within the sanjak, which corresponds roughly to a district) Černovi in the liva (sanjak) Nikbolou, hane (a taxable unit in the Ottoman Empire) 18, whose inhabitants were exempt from paying hardj, ispenč and avariz.

⁴ BOA, TD 439, s.11–15; According to the information for 1542 – In the hases

from the cloister. The village numbered 119 Christian households, 1 newcomer, 3 Muslim households, 4 newly arrived and 6 widows. This document already contains trustworthy information concerning the name of the monastery and it is no longer registered as Basaraba, but as Saint Dimitar.

The special status of Basarbovo becomes obvious from the data in the register from 1564–1565, where three Christian monks are recorded as falconers from the village of Basraba, nahiiya Černova (Červen). Of these falconers, active was one and the other two (who were his sons) were reserves.⁵ Their number suggests that beside the village, they also probably served at the nearby monastery.

Romanian historiography records the existence of the monastery as early as the Middle Ages and relates the events surrounding the cult for the Saint with the time before the fall of Bulgarian lands under Ottoman rule.⁶

From a register from 1656, recording the population of Rouse kaza, compiled in keeping with the imposition of the jizya tax on non-Muslim subjects exclusively, it transpires that Basarbovo had

---

of Mehmet Pasha, 3 hanes of monks, 118 heretics, 45 single, 6 widows, 2 persons Jovadža and Čakâr (falconer), income from the village and the three monasteries – 10 115 akçes;

The Anaselik Monastery – one friar – Filotej, income from şira, melon fields and grain in the form of maktu (a special tax) – 75 akçes. The friars at this cloister were exempt from taxes.

Basaraba, also known as St. Dimitar – as the other friars, the ones from this cloister are also exempt from ispenč and avariz (according to the older register, just as the friars claim). The first is Strati, the other one is called Pahomij, income 100 akçes (including grain).

The next monastery [...] – friar, son of the priest Martin, Damijan and Tasu, income 100 akçes, wheat 30 akçes, tithe on beehives 30 akçes, şira 20 wooden pails and tithe on melon fields – 35 akçes.

⁵ Cvetkova, B., *Falconry in Northern Bulgarian during the XV and XVI centuries*. – GMSB, IV, 1978, p. 77; Cvetkova, B., *Falconry in the Nikopol and Vidin sanjaks during the XV and XVI centuries* – GSU, IF, vol. 73, 1979, S., 1982, p. 16

⁶ Preaviacosul Parintele Nostru Dimitrie Cel Nou, ale carui sfinte moaste se afla in Bucuresti In: http://paginiortodoxe.tripod.com/vsoct/10-27-cv_dimitrie_cel_nou.html, Pacurariu, M. Sfinti dacoromani si romani. Iasiq 1994 In: <http://www.scribd.com/doc/32977/Pr-Prof-Dr-Pcurariu-Mircea-Sfina-dacoromani-i-romani>

grown and already comprised 110 households (with 213 households registered for Rouse at the time). A different source reveals that there were no changes in the size of the village, while at the time various other villages significantly dwindled (this becomes patently clear from a comparison with data excerpted from earlier registers – for the period from 1652 to 1656)⁷.

According to an Ottoman document dated 1686, beside Muslims in the Rouse sharia court there were non-Muslims present at the sessions, among whom a few people from Basarbovo are mentioned – the priest Velčo, the shepherd Obreten, Iliya, son of Niko and Nedelčo, son of Bone⁸.

The first notes on the life of the Reverend Dimitar come from the notable writer of the Bulgarian National Revival, Saint Paisius of Hilendar (Paisiy Hilendârski), in his groundbreaking “Istoriya Slavyanobolgarskaya” written in 1762.

According to Paisius of Hilendar (Paisiy Hilendârski), the Reverend Dimitar was a modest civilian. He led a simple life, raised sheep and cultivated a small vineyard near a river. He built himself a small cabin there and spent all his life near the river. In his saintly life he followed the rules of God. He was buried at the very spot where he reached the end of his earthly existence. Later God revealed to some people the relics of St. Dimitar and these were retrieved and taken to the village of Basarbovo, Rouse region and soon healings of various kinds started occurring near the relocated relics. With his simple life St. Dimitar loomed brightly among the Bulgarian folks and later on God famed him with numerous miracles.⁹

Slightly different information is to be found in the first Rouse transcript (Pantelejmonov) of “Istoriya Slavyanobolgarskaya”, which

---

⁷ Grozdanova, El., *Demographic changes in the Rouse region in the second half of the XVII century* – *Ages*, 1975, N. 5, p. 63; Zlatev, L., *Iv. Dimitrov, Ethno-demographic development of Rouse and the Rouse region during the Ottoman yoke (from XV to XIX centuries)*. – *IPr.*, 1986, N. 10, pp. 62–63

⁸ Grozdanova, El., *The Bulgarian village in the period from the XV to the XVIII century*. S., 1979, p. 98

⁹ Paisiy Hilendârski. *Slavyanobolgarska istoriya*. S., 1972, ed. by B. Rajkov, p. 123

was finished in 1809 by the deputy-abbot of the Hilandar Monastery, Pantelejmon, where it is reported that after reaching the end of his earthly life, St. Dimitar was buried at the place of his spiritual feasts. Later, some Turks assuming that there was a treasure buried at the spot, unearthed his body and threw it into the river Lom, where the body stayed for some 33 years. Then the sacred relics were discovered and transported to Basarbovo, where a church was built in the name of the Saint.¹⁰

According to another version of the life story of the Saint, described in a Romanian synaxarion, he used to be a shepherd with a very sensitive conscience and a true fear of God. Once, as he was taking out the animals to graze, he stumbled over and inadvertently trampled a bird's nest with little birds in it. He was so shaken with guilt for his deed that for three years, be it summer or winter, he never put footwear on the foot that was responsible for the ugly deed.¹¹

Another legend has it that he was married but childless and after his wife's death he joined the cave monastery near his native village, where he took the vows, worked hard and educated himself into all noble virtues of the brotherhood. Foreseeing his own death, he left the monastery, lied down between two stones at the bank of the nearby river Lom and surrendered his soul to God. In a while a torrential rain hit the area, swept away the two stones, together with the relics of the Reverend into the river, where the relics remained for some time.¹²

The Reverend Dimitar made his appearance to a girl from the village of Basarbovo possessed by a fury and promised to cure her if she took out his relics from the river. The girl obliged and the saint's relics were retrieved from the river and laid down into the

---

¹⁰ HM_SMS_294 – my gratitude goes to the Hilandar Research Library in The Ohio State University and Prof. Predrag Matejic for the copy they made available to me. My deepest gratitude also goes to the monks at the Hilandar Monastery.

¹¹ Mollov, T. Materials on the history of the cult for Saint Dimitar Basarbovski in the period from XVI to XVIII century. – At: <http://liternet.bg/publish/tmollov/dbasarbovski.htm>.

¹² Mollov, T. Materials on the history of the cult for Saint Dimitar Basarbovski in the period from XVI to XVIII century. – At: <http://liternet.bg/publish/tmollov/dbasarbovski.htm>.

village church, and the girl was cured. Such miraculous healings became common and various other sufferers were relieved from their illnesses.¹³

Two God-loving sisters from the nearby village of Červena voda reverently worshiped the saint. They wanted to steal a piece of the saint's relics to keep in the newly built chapel. They stole a piece but their cart would not start until they repented and went to put back the piece from the relics of the saint.¹⁴

The Tarnovo metropolitan bishop Nikifor¹⁵ came to worship the relics with a group of clerics. Among the members of the group was a monk by the name of Lavrentij who while kissing the relics tried to bite a piece but his mouth froze open and remained thus until with tears in his eyes the monk repented.

The next miracle associated with a clergyman concerns the Preslav bishop Joanakij¹⁶, who fell seriously ill and demanded to be taken to the relics of the Reverend Dimitar. He was laid next to the coffin of the Saint and after holy mass was served he was miraculously cured.

One night a Turk decided to rob the church of the Reverend but when he approached the silver float-lights, his legs stiffened and he could not move. On the next morning the priest who was going to perform mass in the church carried the poor Turk out of the church.

---

¹³ Stoyanov, N., **A short saga of the life of our Reverend Saint Dimitar Basarbovski**, whose relics are resting in an Ugro-Wallachian region, in Bucharest, in the bishopric church. Tsarigrad-Galata. In the publishing house of D. Cankova. 1858., p. 7; more information on the life story of Saint Dimitar Basarbovski in Historical martyrologies of Bulgarian saints. Slavo-Bulgarian Saint George the Zograf Monastery, the Holy Mountain, Athos, 2002., pp. 158–161; **Partenij Levkijskij bishop**. Historical martyrologies of Bulgarian saints. S., 1979, pp. 121–123.

¹⁴ Mollov, T., *ibid.* At: <http://liternet.bg/publish/tmollov/dbasarbovski.htm>.

¹⁵ Tjutjundžiev, I. **The Tarnovo bishopric during the period from the XV to the XIX century**. Veliko Tarnovo. 2007., pp. 293–295 **Bishop Nikifor was in power (with intermissions) from 1722 to 1741.**

¹⁶ Tjutjundžiev, I. **Tarnovo Episcopacy in the period from the XII to the XXI century**. Veliko Tarnovo. 2007, p. 210. **The author points out that bishop Jonikij was in power from 1681 to 1686.**

This miserable Turk spent his life crawling along the streets of Rouse begging for his survival.¹⁷

An Ugro-Wallachian voivode craved after the holy relics of Saint Dimitar and wanted to have them in his private church. He sent a few boyars on a mission to Basarbovo to retrieve for him the holy relics of the Saint, but the relics could not be moved north, across the river Danube. Amazed by this, the errand boyars were curious to find the reason for the will of the Saint. They put the relics in a cart driven by heifers that had never been harnessed before that moment and let the animals roam free. The heifers took the cart with the relics straight to the village of Basarbovo and stopped in front of the church.¹⁸ The stone in front of which the procession with the relics of the Saint stopped has been preserved in the grave yard of the village of Basarbovo.

Another interesting piece of information on the story of Saint Dimitar is provided by the Catholic bishop Nikolo Puliezi, who visited Basarbovo around the year 1764 or 1765. He provides a long description of his travels during which, on his way to Rouse, he passed by Basarbovo, where he saw the relics of Saint Dimitar. These were kept in a church named after the Saint. He recounts the legends surrounding the life of the Saint and his consecration. According to the tales of the villagers, the relics had been reverently worshipped for more than three centuries and big feasts with animal sacrifices had been organized in the Saint's honour (animals were slain, people drank and ate with relish), which used to be attended by Bulgarians and Armenians from the town of Rouse.¹⁹

In his notes the Catholic cleric mentions that he had seen the body of the Saint which had been the object of reverent worship for more than three centuries. This refers the first pieces of evidence on the life of the Saint to the first recorded information on the monastery dating around 1479 or 1480. It is certain that in the next, sixteenth

---

¹⁷ Stoyanov, N. *A short saga ...*, p. 11

¹⁸ Mutafov, V. *The Reverend Dimitar Basarbovski and his cave monastery near Rouse*. Rouse, 2002, p. 20

¹⁹ Miletič, L., *New documents on the past of our Paulicians – SbNUNK*, 21, S., 1905, p. 83

century, the monastery was already known under the name Saint Dimitar. If the local Saint had died in 1685, then Puliezi had spoken to witnesses of the laying of the relics in the monastery or at least their direct descendents. In his detailed description of the celebrations in the monastery, the Catholic bishop does not provide any such information, but concurs with the tales of the locals, claiming that the relics were more than three hundred years old at the time.

This creates the dilemma of the naming of the monastery after Saint Dimitar from Thessaloniki or after the local Saint. Hopefully, future research will settle the controversy, because at present the information on the life of Saint Dimitar Basarbovski is scarce and mostly contradictory.

In Romanian historiography the historical martyrology of the life of the Saint from Basarbovo is dated as early as the Middle Ages, during the reign of Kaloyan (1197–1207). Research on the life story of the Saint was started after the relocation of the relics to Bucharest, but none of the claims made can at present be corroborated beyond doubt.²⁰

In 1774, during the Russian-Turkish war, the Russian General Ivan Saltikov (the Russian–Turkish War from 1768 to 1774) ordered that the holy relics of Saint Dimitar be taken to Russia.²¹

---

²⁰ Stefanov, P. **The Romanian Church in the period from the XIV to the XVIII century.** At: <http://www.pravoslavie.bg>

²¹ Mutafov, V. **A correction in the historical martyrology of the Reverend Dimitar Basrbovski.** At: <http://www.pravmladeji.org/node/675>. According to Archimandrite Victor Mutafov, in the published historical martyrologies of the Reverend St. Dimitar Basarbovski the same incorrect piece of information is circulated, relating to a Russian general of the name of Saltikov in the Russian-Turkish war from 1768 to 1774. In most research on St. Dimitar Basarbovski it is noted that General Peter Saltikov headed a military campaign in the region of the town of Rouse, but according to most recent findings this was his son General Ivan Saltikov.

I express my gratitude to Archimandrite Victor Mutafov for the clarification about who accomplished the transfer of the holy relics of the Reverend to Bucharest, since in all historical martyrologies it is claimed that this was carried out by the Russian General Peter (Petr) Saltikov, but count Peter Simeonovič Saltikov died in 1772, i.e. two years before the end of the war. What is more General Peter (Petr) Saltikov did not take part in this Russian-Turkish war.

The Bulgarian Dimitar Hadži (Pilgrim) from Bucharest, who served under the General as his interpreter, asked the General to leave the relics in Romania as a compensation for the heavy losses that the country suffered during the war. This happened during the office of Metropolitan Archbishop Gregorius II.²² Since then the holy relics of Saint Dimitar have rested at the Patriarchal Cathedral “St. St. Konstantin and Elena” in Bucharest.²³

Despite the fact that controversies and contradictions abound in the biography of Saint Dimitar Basarbovski, it is quite certain that the cult for the Saint came into existence in the XVII century. Ottoman documents bear witness to the fact that the cloister had been functioning in the fifteenth century and that at the end of the seventeenth and the beginning of the eighteenth century the cult for the Saint attracted numerous worshippers and pilgrims who rushed to the monastery to pay their respects to Saint Dimitar Basarbovski.

Even if we accept that the Saint had lived earlier than was suggested by Paisiy Hilendârski (namely 1685), this would not in any way undermine the Saint’s popularity or the worship he has been surrounded by. On the contrary, his fame has spread throughout Bulgaria, the whole of the Balkan Peninsula and has reached Russia. A telling piece of evidence is the taking of his relics by the Russian army on its withdrawal and the insistent pleading of the inhabitants of Bucharest for the relics to be left with them for they had saved them from the plague.

In 1814 an outburst of plague spread through Bucharest and the local clerics decided to take out the relics of Saint Dimitar and organize a procession along the streets of the city. The citizens addressed their prayers to their patron to save them from the plague. Their prayers

---

²² Tipărituri din Țara Românească în biblioteca Sfântului sinod. București, 2009., p. 116; Slujba Cuviosului Dimitrie de la Basarabov, ediția a doua, București, 1801, p.40; Viețile Sfinților, (27 octombrie), ediția Mănăstirii Neamț, 1809

²³ Historical martyrologies of the saints. Ed. by † Levkijski bishop Partenij, Archimandrite dr. Atanasij (Bončev). Publishing House of the Synod, Sofia, 1991. At: http://bg-patriarshia.bg/index.php?file=sv_dimitrii_besarbovski.xml; http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_18.

were answered and there were no further victims to the murderous disease.²⁴

In 1827 a long drought set upon the capital of Wallachia and nearby regions which caused wide-spread famine. Again the relics of the Saint were taken out of the temple and a procession was organized on the streets of Bucharest. A witness, colonel Papazoglou, reports,

“They had only walked down a few streets and by the time they reached Mogoshoaya it started raining. And it rained for three days with short dry spells.”²⁵

In 1831 a new outburst of plague attacked the city and forced numerous citizens to leave Bucharest for good. The governor of the divan, the Russian General Pavel Kiseljov, decided to seek again the help of the heavenly patron of the capital of Wallachia. Saint Dimitar Basarbovski heard the heart-felt prayers of the clerics and the sparse remaining population. As a result from 15 September to the beginning of October, the number of victims of the disease (about 160 per day) drastically decreased and the spread of the plague was successfully taken under control²⁶.

On 1 May 1870 an angina epidemic burst out in Bucharest. A procession led by the relics of the Saint was organized and the disease was quickly mastered²⁷.

There is yet another interesting historic fact which unites the peoples of Bulgaria and Romania religiously, politically and culturally. In 1877 The Russian-Turkish war of liberation began (the war of independence for Romania). The Romanians took active part and prayed to Saint Dimitar to send them help in their fights.²⁸

---

²⁴ http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_18

²⁵ http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_18

²⁶ Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov cu sfintele moaște la București. *Viața Istorică a moaștelor Minunile Acatistul Paraclisul*. Ediție îngrijită L. S. Desartovici. București. 2009, p.109–114

²⁷ Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov..., p. 116 http://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_fond%C4%83rei_ora%C8%99ului_Bucure%C8%99ti:Capitolul_9

²⁸ Sfântul cuvios Dimitrie Basarbov..., p. 116–120

Although Saint Dimitar Basrbovski remains a little known Bulgarian saint, he played a significant role in Romanian history and culture.

It is indicative that the Bulgarian authors from the Revival, Paisiy Hilendarski and Nathanail Ohridski devoted their attention to the Saint from Basarbovo. Nathanail Ohridski wrote a special book dedicated to the Saint, which is the most significant hagiographic work in Bulgarian on the life of the Saint in the era of the Revival. Since the Reverend Dimitar Basarbovski had grown into a patron Saint for the two neighbouring peoples, the outstanding representative of the Bulgarian Revival, Nathanail Ohridski translated a biography of Saint Dimitar Basarbovski from Romanian into Bulgarian. Nathanail lived in Wallachia and was quick to grasp the profound influence of the Bulgarian Saint in the capital, Bucharest.²⁹

In 1950 The Holy Synod of the Romanian Orthodox Church took a decision that Reverend Dimitar be proclaimed a saint and celebrated in all churches throughout the country. The first country-wide celebration took place on 27 October 1955.

On 27 October 2005 on request by the Bulgarian Patriarch Maxim, the Romanian Patriarch Teoctist donated a marvelous gift to the Basarbovski Monastery – an icon with the image of Saint Dimitar with small pieces from his holy relics interwoven into the texture of the painting.

Saint Dimitar Basarbovski has united Bulgarians and Romanians culturally and religiously from the Revival to the present day. His holy relics have been preserved and are kept at the Patriarchal Cathedral “St. St. Konstantin and Elena” in the Romanian capital, where he is honoured and commemorated as its patron and protector.

---

²⁹ Stoyanov, N. *a short saga ...*, p. 3

LIST OF DOCUMENTS AND PHOTOS

“Shorter register of hases, ziamets and timars in the Nikopol sanjak”, recorded in 1479/1480

“Shorter register of hases, ziamets and timars in the Nikopol sanjak”, recorded in 1479/1480, where the “Monastery Basrba” is described as comprising 14 households [“income 1556, ispenč (land tax), collected annually to the amount of 25 akçes (silver coins) from every able-bodied non-Muslim – 350, the remaining (taxes) – 1206 (akçes)”] as “a timar to the Wallachian voivode”

Sources of Bulgarian history, vol. XIII, Series XV–XVI
(Turkish sources of Bulgarian history, vol. II). S., 1966, pp. 193

Tax Register from 1525

My gratitude goes to my colleague, associate professor dr. Rumens Kovatchev from the National Library „St. St. Kiril and Metodij“ for his invaluable help in translating the documents from Ottoman Turkish. The data for 1525 indicate that the Basraba monastery was registered in the kaza (an administrative division within the sanjak, which corresponds roughly to a district) Černovi in the liva (sanjak) Nikbolou, hane (a taxable unit in the Ottoman Empire) 18, whose inhabitants were exempt from paying hardj, ispenč and avariz.

Başbakanlık osmanlı arşivi [BOA], TD 370, pp.566;

Tax Register from 1542

According to the information for 1542 – In the hases of Mehmet Pasha, 3 hanes of monks, 118 heretics, 45 single, 6 widows, 2 persons Jovadħa and Čakâr (falconer), income from the village and the three monasteries – 10 115 akçes;

The Anaselik Monastery – one friar – Filotej, income from řira, melon fields and grain in the form of maktu (a special tax) – 75 akçes.

The friars at this cloister were exempt from taxes.

Basaraba, also known as St. Dimitar – as the other friars, the ones from this cloister are also exempt from ispenč and avariz (according to the older register, just as the friars claim). The first is Strati, the other one is called Pahomij, income 100 akçes (including grain).

The next monastery [...] – friar, son of the priest Martin, Damijan and Tasu, income 100 akçes, wheat 30 akçes, tithe on beehives 30 akçes, şira 20 wooden pails and tithe on melon fields – 35 akçes .

1 BOA, TD 439, pp.11–15;

A list of the number of non-Muslim households in Rouse and the region of Rouse, on which jizya was levied for 1656–1657

A list of the number of non-Muslim households in Rouse and region of Rouse, on which jizya was levied on 1656–1657

[...] Jiziya from Basaraba – 110 households.

The Archives are speaking. Turkish sources of Bulgarian history. Vol. XIII, Sofia, 2001, pp. 256–267

A new list of the number of non-Muslim households in Rouse and the region of Rouse, on which jizya was levied for 1656–1657

A new list of the number of non-Muslim households in Rouse and region of Rouse, on which jizya was levied on 1656–1657

[....] village Basaraba – 110 households

The Archives are speaking. Turkish sources of Bulgarian history. Vol. XIII, Sofia, 2001, pp. 258–259

A list of the villages and the number of non-Muslim households, on which jizya was levied on the region of Rouse 21 March 1663.

A list of the villages and the number of non-Muslim households, on which jizya was levied on 21 March 1663.

... the village of Basaraba, falling within the aforementioned kaza. They were exempt from tax as they functioned as armatoloi along the Danube river – 110 hanes. There are a hundred and ten hanes.

The Archives are speaking. Turkish sources of Bulgarian history. Vol. XIII, Sofia, 2001, pp.308–309

Information from Saint Paisius of Hilendar (Paisiy Hilendàrski) for Saint Dimitrij Basarbovski (1762)

Saint Dimitar Novi from 1685

He led a simple life. He was a modest layman, but the Spirit of God breathes and dwells where He wishes”. This saint had a few sheep, lived near a river and a small hill. He planted a small vine yard, dug himself a small cabin and lived simply to his last day, with which he pleased God. He led a simple and saintly life. He died at that same place and was buried there. Later God revealed his relics to some people and they transferred those to the village of Bsarbovo, near Svišov in Tarnovo Eparchy. The relics brought about great healings. With his simple and saintly life St. Dimitar loomed brightly among the Bulgarian folks and later on God famed him with numerous miracles.

Saint Paisius of Hilendar (Paisiy Hilendàrski) – “Istoriya Slavyanobolgarskaya” -Ed. B. Raykov, 1972, pp. 123–124.

Information from Catholic bishop Nikolo Puliezi, who visited Basarbovo around the year 1764 or 1765

Information provided by the Catholic bishop Nikolo Puliezi who visited Basarbovo around the year 1764 or 1765:

At the end of this note. In the village of Basarbovo inhabited by Turks and schismatics and located at a three-hour journey from Rouse, I went to examine the body of a saint, a schismatic who had been worshipped for more than three centuries. His name was Dimitar and he was a shepherd, looking after oxen. I found the body almost intact. It was turned over, the tip of the nose was missing and it emitted an unpleasant odour. I implored after the holy life and the heroic deeds of

the saint. I could not learn much. I only learnt that he had grazed the cattle for free and that as he was taking out the animals to graze one day, he stumbled over and inadvertently trampled a bird's nest with little birds in it. He was so shaken with guilt for his deed that for three years, be it summer or winter, he never put footwear on the foot that was responsible for the ugly deed. One day, having taken the oxen to graze, he fell in the river Lom and drowned. They say that crayfish had eaten the tip of his nose. When they tried to take the body out of the water a pair of buffalos could not pull the body out. They added another pair of buffalos but the body did not move. They put four pairs of buffalos together but their attempts at pulling the body out failed once again. They brought a fifth pair of buffalos as they could find no more buffalos. The five pairs of buffalos sufficed and the body finally yielded and allowed to be taken out. The villagers took the body and organized a procession with it. They decided to honour the Reverend as a Saint and numerous schismatics, Greeks, Armenians and heretic gathered to pay their tribute to this so miraculous body that required five pairs of buffalos to be retrieved from the waters of the river. This body rests in a church built in honour of the Reverend, where feasts are organized with animal sacrifices and people eat and drink in order to receive according to their needs blessings and miracles.

Miletič, L., New documents on the past of our Paulicians –
SbNUNK, 21, S., 1905, pp. 83

Information from the first transcript of Paisiy's "Istoriya" (1809)

Information from the first transcript of Paisiy's "Istoriya" (1809) – according to data excerpted from the transcript "Dimitar" presented himself to God at that spot. This is where he was also buried. Under the devil's influence, some Turks assumed there was a treasure buried there. They dug open the grave, found the imperishable relics of the saint and threw them into the river Lom, where they rested for thirty-three years. Then God revealed the relics to a reverent man and the relics were retrieved from the river and taken over to the village of

Basarbovo, near Rusčuk in Čerevenovodska Bishopric where a small church was built in honour of the Saint. The holy relics were laid there and many miracles and healings followed. In a written historic martyrology of the saint on 27 October a commemorative service is held in honour of the Saint. With his simple and saintly life St. Dimitar loomed brightly among the Bulgarian folks and later on God famed him with numerous miracles.

Thus in the summer of [...] the Muscovites (the Russians) moved his holy relics from Basarbovo to Bucharest and laid him in the Patriarchal Cathedral “St. St. Konstantin and Elena”. There they have been resting to the present day, intact and imperishable, performing countless miracles. With these prayers, God Almighty, have mercy upon us and save us, Amen.

The first transcript of Paisiy’s Istirya (1809)

Information provided to colonel I. Liprandi in 1829

Information provided to colonel I. Liprandi in 1829. “The relics of Saint Dimiatr were kept in Razgrad during the war in the period from 1806 to 1812 but were removed from there and placed for safe-keeping in Bucharest Bishopric.”

Vážarova, Ž., H., Russian scholars and the Bulgarian past. Research, materials and documents S., 1960, p. 57

A travelogue by Naijden Gerov from 1846

A travelogue by Naijden Gerov from 1846 it is written: „At about ... hours from Rouse to Tarnovo, on the way near the river Černi Lom, one can discern with difficulty a village, which obviously had once been very large, the village of Basarbou, almost demolished in the first war between the Russians and the Turks. This village has now been moved across the road, near the river.”

Revival travelogues. S., 1969, pp. 74.

A short saga of the life of our Reverend Saint Dimitar Basarbovski, whose relics are resting in an Ugro-Wallachian region, in Bucharest, in the bishopric church. From Natanail Stoyanov (1858)

A short saga on the life of the Reverend father of ours Dimitar Basarbovski whose holy relics rest in Ugro-Wallachia, in Bucharest, in the bishopric.

Translated into Bulgarian, published and presented as a gift to the Bulgarian literary men.

Hieromonk from the Saint George the Zograf Monastery of Athos, Natanail Stoyanov, Tsarigrad-Galata, in the publishing house of Dr. Cankov and B. Mirkov, 1858.

Reviewed and approved by the royal censors for publishing

A letter from Archimandrite Nathanail Stoyanovič, Governor of Dobrovecki Monastery in Moldavia, to Dragan Cankov for the printing of the Saga on the life of St. Dimitar Basarbovski

Dragančo, so here come .... groschen to be used for the printing of 5 000 copies of the Short saga on the life of St. Dimitar Basarbovski, but under the following conditions:

A) to be printed free of any printing errors b) 1000 copies to be sent to the Holy Mountain to the Saint George the Zograf Monastery of Athos with a cover letter from me – 100 copies to be sent to the ecumenical elder of Zograf H. Victor – 100 copies to be sent to the Zograf's secretary, monk Aleksij – 200 copies to be sent to the public school of Skopje – 200 copies to be sent to the general school in Veleš – 200 copies to be sent to the general school in Prilep and 200 copies to be sent here to me in Iași – which totals 2000 copies. The remaining 3000 copies I leave at the disposal of the Bulgarian literary men in Tsarigrad.

Your well-wisher: Archimandrite Nathanail, 15 December 1857 – Iași

A short saga on the life of St. Dimitar Basarbovski

God has chosen not the strong, nor the wise according to the

flesh, nor the noble ones to serve him, according to the words of the Apostles (1 Kor. 1: 26), but the weak, simple and of humble origin (p. 27): since His power is most perfectly revealed through the weak. In this way, as in anything holy, in this saga, we will show the overflowing God's Blessing, which is spoken of in the Apostle, where it is said: the more simplicity and kindheartedness there is, the more abundant God's blessings are. When God's blessing found his heart pure, his soul virtuous, his mind bursting with spiritual wisdom, it settled into him and accomplished what no human wisdom can, what we will be given in the following narrative.

The Reverend father of ours Dimitar Basrbovski, called the New one for his recent discovery, whose memory is commemorated on 27 October was born in Bulgaria and blossomed during the reign of the pious Bulgarian tsars in a Bulgarian village, which was little known before, but which grew as this tendril and became famous and renowned. This village's name is Basarbovo and it is located on the river Lom in Bulgaria, at a two-hour distance from Rouse or Ruščuk. The Reverend was born to poor Orthodox Christian parents, poor in a way that³⁰ our Jesus Christ lavishly blesses in His Holy Gospel with the words: „Blessed are the poor in spirit, for theirs is the kingdom of heaven.” (Mathew 5: 3) To such parents this son was born who with his virtuous life earned fame not only for himself but for his parents as well, who in the words of God: „Thus, by their fruit you will recognize them” (Mathew 7: 20). He brought fame not only to his parents but to all Bulgarian folks, and to the Wallachians likewise. From early childhood this Reverend Dimitar did not get involved in some frivolous science, nor in some illustrious art, nor in a trade accomplished with a lot of lies and machinations. He did not

---

³⁰ The town of Ruščuk is even now called Rusi by the Bulgarians living there. A noble elder – a Zograf monk, born in Ruščuk told me the following legend: Ruščuk was called Rusi, which was not derived from Russi (on the next page), i.e. Russian people, but from the name of a woman, a publican, whose name was Rusa. Her pub had become the center of today's Ruščuk and the Bulgarian way of saying, “I will go to Ruke, I will spend the night at Ruse”, i.e. at Rusa's pub led to the naming of the place and the town as Rouse. Even today the people living in the vicinity call it Rouse, not Ruščuk.

engage in childish play, nor did he enjoy exercising with horses, like those other youths who love the world and anything worldly. Nor did he ever devote himself to mundane, earthly and transient activities. All this Reverend Dimitar avoided and felt estranged from. He loved just one art, the one that is most important of all, namely he devoted himself to the virtues of Abraham, Isaak and Jacob, through which man manages to commune with God, through which man becomes God's companion. As a child he had come to love pasturing the livestock and just as patriarch Jacob tended to and grazed Lavan's livestock, so did the Reverend Dimitar look after the livestock of his village Basarbovo and such attention and effort did he put into this that no animal ever walked stray or remained outside its home in the evening.

If it ever happened for an animal to walk astray, Reverend Dimitar went looking for it and never let beasts attack and perish it. In keeping with the teaching of the Holy Scriptures (the Bible), he kept searching for the animal until he found it and brought it safely back home to its owners. The Reverend Dimitar was so merciful and compassionate to the living creatures of God that what others considered unworthy of compassion and in no need of protection, he felt strong compassion for and felt deep repentance, if it ever happened for him to err against helpless God's creatures. Thus, for example, once, as he was taking out the animals to graze, he stumbled over and inadvertently trampled a bird's nest with little birds in it. The little birds died. He rued bitterly what had been done, thinking that he had committed manslaughter. For this reason and with a deep passion, like Simeon Stâlpnik, he was quick to impose punishment on his guilty foot. The punishment was not to put any footwear on the guilty foot for three years. And for three years he walked barefooted. In the summers he frequently suffered injuries from stones and thorns and in the winters frostbites caused him real suffering but he never backed out. After he fared so well and worked hard as a shepherd, just as Jacob took Lavan's two daughters for his wives, the Reverend Dimitar acquired vision from which like beloved children all his good deeds were born. With this limping leg he walked past all desires of the flesh and mounted the

hills near Lom just as Jacob did the Gilead Mountain with the riches of his virtues. But there the imaginary Lavan, who calls himself the master of darkness – the devil, caught up with him and tried to steal away from him the idol of his passions. And the Reverend granted him freedom to demand from him all his virtues which he had acquired with his shepherd's labours. This human enemy ravaged everything upside down but could not find anything belonging to him in this Reverend. This was so because the Reverend had revoked not only one or ten mundane, earthly things but absolutely everything worldly. And since this human enemy – the devil could find nothing of his own in the labours and feasts of the Reverend in his life among his folks, the Reverend started arguing with him and showed this eternal enemy that he kept nothing devilish in himself, that he despised him and considered anything worldly vanity and puss. He abandoned the world and anything worldly. Neither relative, nor acquaintances or friends could keep him away from his evocation. He left behind his village. To commune with God in silence and calmness, the Reverend Dimitar decided to join a monastery and soon God gratified his wishes and intentions. Soon after he left the village and started walking up the river Lom, he found a cave in which there was a monastery. Here the Rverend took the vows and cropped his hair, with joy pronouncing the words of the Psalm reader, "Far away I would hide myself and would forever in the desert dwell" (Psalm54: 8) . Together with his hair he trimmed away from himself all worldly feelings and earthly needs and in keeping with the words of the Apostle: he crucified himself for the world and the world for him. To put it shortly, as a dead man is oblivious to the world and anything worldly, so did the Reverend Dimitar become dead to all earthly transient things.

After he freed himself from everything as described above, as the strong fighter he was, he sought bigger and more significant fights and devoted himself to more spiritual virtues. He started to fast, to pray through the night and take vigils, to kneel humbly with humility, wisdom and fear of God, gave himself to chastity and preservation of the purity of his heart which is the source of pure thoughts. To cut a long story short: all virtues of a monk naturally grew in the

Reverend father of ours Dimitar. And who can tell his heart-felt compassion which he cherished till his very end? Who can confess the constant tears that welled from his eyes as a torrent and with which he flooded that wretched pharaoh – the devil with his whole host? Who can recount his prayers coming from his pure heart and his wise union with God, the impeccability of his heart’s purity? Who can describe his warm love to God and his ardent wish which bred enlightenment and which made God visible. In the words of the Lord Himself: “Blessed are the pure in heart, for they shall see God” (Mathew 5: 8). The Reverend Dimitar was forever filled with great care for his soul. He died numerous times for the world and lived only for God. He seasoned his body so that he could easily fly towards the heavenly Jerusalem. He always subjected evil to good. He craved for the heavenly and despised the earthly. His gaze was fixed on spiritual entities only and all this disclosed to him unspoken Godly secrets which a human can grasp and he enlightened himself with God’s image that Jesus Christ Himself described with the words: „And he who loves me will be loved by my Father, and I will love him and manifest myself to him” (John 14: 21). And further on: “Anyone who loves me will obey my teaching. My Father will love them, and we will come to them and make our home with them.” (line 23).(a)³¹. In short, let’s say: the Reverend Dimitar adorned himself with all virtues that enlightened his soul and body so that his perishable body became imperishable and made him last to the present day.

S. 6 as we see it ourselves. Even though it underwent numerous changes for so many centuries, it remained unscathed by all those external events, whole and intact as a living being. Thus God’s Blessings overpowered the natural rank, to which he became a temple and a home in his earthly life and prepared himself in body and soul to see Gog, whom he dearly loved since his childhood and whom he fervently craved after!

Afterwards, when he perfected himself in all virtues and became a consummate man, and reached the full age of Christ’s perfection

---

³¹ John, ch. 14

(Efesios 4: 13), in keeping with the words of the Apostle he cherished one last wish – to leave his body and be with Christ, to see clearly for himself the glory of God and to stand close to God. He did not despise his wish for which he suffered and spent so much effort and pursued so many exploits for. Thus the Reverend Dimitar, when he felt that with his earthly advanced age he had neared God whom he had dearly loved since his childhood and whom he fervently craved after and whom he had been approaching throughout his whole life and in view of his mature age he foresaw the hour of his own death. And out he went from his cave and lay down between two stones that were near the cave, up the river Lom, and he surrendered his holy and saintly soul to God and his heavily laboured body remained intact, lying between the two stones for quite some time. But it so happened that the river Lom overflowed and washed away cornfields and meadows, stones and trees. The flood carried away even the two stones between which the holy relics were resting and the relics fell into the river. This invaluable treasure stayed hidden in the water for quite some time. God found it pleasing to bring fame to his servant both on earth and in heaven. Before they were found, God blessed the remains of Reverend Dimitar with miraculous powers and kept those safe and imperishable, which we will read about in the next narrative. A good and God-loving Christian from these lands had a daughter who was possessed by an impure spirit. One night while the girl was asleep, the Reverend Dimitar³² made his appearance to the girl and told her that if her parents took his remains from the water he would cure her. He pointed to the girl the very spot from which the remains had to be retrieved. On the next morning the girl told her parents of her sighting the previous night. Soon word of the sighting spread around the village and the local clerics learned about it. Many

---

³² In the Wallachian narrative it is written that an angel in the image of the Reverend presented itself to the girl. It is obvious that the author has made a mistake, as we Orthodox Christians believe that the Saints for the human good do appear themselves and help humans in everything they do, be it in their waking hours or in their dreams, unknowingly or through direct knowledge reveal themselves to us on God's will.

people and clergymen gathered at the place that had been pointed out to the girl where on many previous occasions a candle had appeared which had been taken by all who had seen it as a sign for the presence of a hidden treasure there. But this time they searched carefully and found the relics of the holy Reverend Dimitar in the water, buried under a pile of river sand, just as the Reverend Dimitar had told the girl himself. And they took him out, whole and luminescent as gold from ore. They took these holy remains and with befitting honour brought them back to the village of Basarbovo where the Saint had been born. The rumour for the finding of this invaluable treasure (the holy relics of the Saint) soon spread throughout the country and before long reached Bucharest and the Governor of Ugro-Wallachia heard the rumour and wished that the imperishable body of the Reverend Dimitar be brought to his estate in Wallachia and be laid down in the Governor's private, home church. With this intention in mind, the faithful Governor sent a few priests and boyars on a mission to Basarbovo to retrieve for him the holy relics of the Saint. And the Governor's missionaries reached Basarbovo and with befitting honour and benevolence picked up the holy relics of the Reverend Dimitar and started with them on their way back but when they came to a village called Rouse (present day Rusčuk), at a certain well, the relics got stuck and could not be moved any further. From this the missionaries understood that it was not pleasing to the Saint for his remains to be taken away from his motherland and moved to another country. As the priests and boyars witnessed this miracle they got wondering what to do next. They consulted each other and took the decision to act as had done in Olden times the Philistines with the Ark of the Testimony (I Kings 6: 7) a).³³ Legend has it that they took two heifers that had never been taught anything before or harnessed and geared them up to a cart with the holy remains of the saint and let them roam free, in a direction of their choice. This they believed would reveal the will of the Saint and show what would be pleasing to him. The cart was directed towards Wallachia, but once the heifers were let free they

---

³³ Read Judges: in the chapters 4, 5 and 6.

turned around and headed straight back with the relics of the saint to his village Basarbovo and stopped at the very center of the village. Witnessing this event, the Wallachian priests and boyars understood that it was not pleasing to the Saint to leave the place where he had been born and where he had spent his life laboring in service of God. So they returned empty-handed to their master and told him the whole story. The God-loving Ugro-Wallachian Governor, on hearing from his missionaries about this miracle, through which the will of the Saint had been disclosed to them, sent some of his boyars with a lot of money to the place where the cart with the heifers and the holy remains of the Saint had stopped and ordered that a church in honour of the saint be built and be named after the Reverend Dimitar. In this church, from the holy relics of the Saint, miracles flowed like a river and beneficial healings were dispensed to those who went there in true faith and reverently touched the holy relics. From the numerous miracles that occurred, performed by the holy relics of the Reverend Dimitar, let us mention a few that have brought him fame and have lived in the memories and oral tales of the folk. These have been told by trustworthy people who witnessed the miracles with their own eyes.

Two God-loving sisters, by the names of Aspra and Ekaterina from the town of Červena voda, located near Rouse, built a church adjoining the temple “Assumption of the Virgin Mary”. They wondered whether it would be possible for them to somehow take a piece from the holy relics of Saint Dimitar and bring it to their own church, for to take his whole body would be against his will as he had already refused to abandon his chosen abode. With such noble intentions, the two sisters came with befitting humility and reverence to bow to the body of the Reverend Dimitar. While doing so, they stole a piece from his remains and peacefully left the church. But when everybody had taken their place in the cart, the horses could not go, despite the dexterity of the horsemen. Seeing that, the two sisters were quick to know the reasons for that and up they went and jumped from the cart and with true repentance ran quickly back to the church, put the piece back in its rightful place and with tears in

their eyes begged for forgiveness. Thus they were freed from the invisible restraints and went back to their town with peace settling in their hearts. On another occasion, his Holiness, the Metropolitan bishop of Tarnovo came with his servants to pay his respects to the holy relics of the Reverend Dimitar. First came the Metropolitan, bowed deeply, kissed the holy relics and withdrew to a chair to rest. After him, all his servants went one by one to kiss the holy relics. When his turn came, one of the servants, a monk, by the name of Lavrentij, tried while kissing the holy relics to bite a small piece. In doing this, his mouth froze open and everybody stared at his wide open mouth and wondered what misfortune had brought that upon him. The Metropolitan himself saw all this and asked his servant to step back and allow the others to bow to the holy relics. The monk, dumb and speechless as he was, stepped aside from the coffin in which the holy remains of the Saint were resting. When everyone had gone out, he prostrated himself on the ground and in tears begged the Saint to forgive him. After his sincere, heart-felt repentance, his tongue regained its motility and he was able again to speak as before. Then the monk accompanied the Metropolitan back to his home and told him all the details of his misfortunate attempt. When the Metropolitan heard the story, he hailed accusations at the monk and spoke to him thus, "Oh, you wretched outcast! Did it not cross your mind that if pieces from the holy remains had been taken by all who come to bow to him there would be nothing left from the Saint by now. Repent now for you have sinned against God and against the Saint." On a different occasion a God-loving bishop from Prelsav by the name of Joanakij, had fallen so ill that he had to be carried by four men and so incurable was his illness that no treatment could bring any relief to him. He was brought to Basarbovo, to the church of the Reverend Dimitar and was laid down on a rug inside the church during Holy Mass. And in three hours this God-loving bishop lifted himself from the rug and walked steadily on his own legs by himself and profusely praised the Saint and expressed his deepest gratitude to him. Let us recount yet

another miracle that occurred before his relics were relocated to A)³⁴ A Turk was determined to rob the church of the Reverend Dimitar no matter what. With such intentions he broke into the church one night and rushed towards the silver float lights that were hanging in front of the relics of the Reverend and were incessantly alight. But once he stretched his hands to grab the float lights, both his legs stiffened and he fell face forward in front of the coffin where the holy relics rested and lay there immobilized until morning mass on the next day. When early in the morning on the next day the priest came to prepare for morning mass he found the Turk nailed to the ground with no repentance in his heart. After the Turk revealed the reasons for his mishap, the priest lifted him by the legs and took him out of the church. The Turk's heart remained impure and he never repented, so he spent the rest of his life crawling and begging along the streets of Rouse or Rusčuk. These and numerous other miracles are recounted that the Reverend Dimitar performed while his holy relics rested in Basarbovo. But there was no one to keep record of these and many of the miracles are told in contradictory stories. They remain mostly untold and have not been, alas, written down for posterity. Besides, this only miracle is sufficient for every believer that his holy body has remained whole and intact to the present day, imperishable as life itself. In such a wondrous way God's blessing provides for the preservation of His temple.

It was pleasing to God to bring fame to his humble servant, the Reverend Dimitar, even in Wallachia and to fulfill the longstanding wish of the Wallachia governors and people as this is told below.

In 1769 and in 1774 wars broke out between the Russian state and the Sublime Porte and the Russians (the Muscovites) took over Moldavia and Wallachia. At that time the Russian General Peter Saltikov crossed the Danube River and fighting against the Turks in Rouse he was victorious. He took governance of a few villages along the river Danube, which had formerly been under Turkish rule.

---

³⁴ This miracle was described to me by the aforementioned noble elder, the monk from Zograf Monastery, hailing from Rusčuk, whose father had been a priest at the church of the Reverend Dimitar in Basarbovo at that time. The publisher.

Among these were the town of Červena voda and Basarbovo where the holy relics of the Reverend Dimitar were kept. After the pillage of the village the Russian General spotted the holy relics, took them and wanted to transport them to Russia. But a pious Christian, Hadji Dimitar a)³⁵ happened to visit the General at the time and pleaded with him to make a gift of the relics to Wallachians for the numerous plunders and total devastation that the people had suffered and to bring them happiness with such a holy and invaluable gift. The General conceded and the relics were left on Wallachian land. The people of Wallachia accepted the gift with exceeding honour and reverence and put the relics in the Ecumenical Bishopric in Bucharest at the time of his Eminence Grigorius, the Metropolitan bishop. The remains have rested there till the present day. When the holy relics of the Reverend Dimitar were placed in the church all people immediately felt his beneficial presence. He not only ended the war between Russia and Turkey, but he also saved the Romanians from the plague. Thus he quickly became not only a peace maker but the savior of people from visible and invisible inflictions and imminent death. As before, people are now going to the Reverend and all true believers get the help they have asked from him. And with his prayers, God kyrie eleison and save us all, now and for eternity. Amen.

A short saga of the life of our Reverend Saint Dimitar Basarbovski, whose relics are resting in an Ugro-Wallachian region, in Bucharest, in the bishopric church. From Natanail Stoyanov (1858)

„A week in Turnovo“, An author who can be recognized only with the initials D.K.P. (probably the year is 1895).

An author who can be recognized only with the initials D.K.P, „A week in Tarnovo“, p. 215. The village of Basarbovo is located at

---

³⁵ This man, Hadzi Dimitar, as I was told by a trustworthy elder, was a Bulgarian, living in Bucharest with his family and occupied a respectable position with the judiciary and served as a counselor to General Saltikov. And if somebody meets a member of the family of this Bulgarian, let them tell us and provide us with the correct information. The publisher.

a twenty-kilometre distance from Rouse, on the slope of a hill at the foot of which the river Lom meanders in a few eddies. This is the birth place of St. Dimitar whose relics rest in Bucharest Bishopric. While he lived in his native village he was called simply Dimitar, but when he found a home in the good, jolly and vainglorious Romania he changed his name to Dimitru Basarbov. At the bank of the river, at a short distance from the village they showed me the cells that the saint had dug for himself in the limestone rock of the mountain. There are three cells at a height of six meters from the ground. They are large and spacious and can be reached by steps carved into the rock, which are now almost trodden away. At the skirts of the mountain, near the cells there is a well, whose water has the power to cure barren women. On the day of celebrating Saint Dimitar all barren women from far and away gather at the well, and after the priest says a prayer they drink water from the well and in ten months their happy husbands invite relatives and friends to a baptizing ceremony!”

Romanian travelogues across Bulgarian lands from the XIX century. Collected by Marina Mladenova, Nikolay Žečev, Sofia: OF, 1982, (probably the year is 1895). p. 215

Parts of the book “St. Dimitrij Basarbovski and his holy relics in Bucharest”

Parts of the book “St. Dimitrij Basarbovski and his holy relics in Bucharest”

In his monograph *History of the establishment of the town of Bucharest*, colonel Dimitar Papazoglou described events at the time thus, „In 1762, as a consequence of the cessation of the sixth reign of Konstantin Mavrokordat, the then Metropolitan Grigore went, together with Mihail Kantakuzi and Nikolae Brakovyvanu, to Petersburg to see the empress Ekaterina to plead with her to help them protect the country which had been devastated by the Turks and the frequent change of sovereigns by Phanari. It was during the office of the same

Metropolitan that the Russian troops arrived on 13 July 1777 and that the relics of saint Dimitar were laid in the bishopric after they were brought from the village of Basarbovo, near Rusčuk. They had been discovered a long time ago by the inhabitants of that village, on the banks of the river Lom which flows close by the village. A Russian general by the name of Saltikov took those but when the boyar Mantu [Hadji Dimitar] asked him to leave them so that they can be taken to Wallachia, the General conceded”.

„Since then till the present day, when the country has been swept by calamities or epidemics, grand processions have been organized, at which the holy relics of the Saint were carried and prayers were addressed to the Saint.

My father and I, just as all our contemporaries, can bear witness in fear of God, that we witnessed with our own eyes the miracles performed by this Saint.

My father told me how during the awful plague of 1815 the people took out the holy remains of the Saint and walked throughout the city carrying those around. Then they put the relics in the centre of the town, read prayers and performed blessings of waters. From that day onwards the epidemic started to diminish gradually. Joan Karadzha went back to his palace from the village of Domnešt near the river Saber, where he used to live in solitude”.

„Witnesses to the second miracle were all people living in Bucharest, myself included, at the age of 16. This is how it happened. In 1827 during the reign of Grigore Voda Gika there was a devastating drought. Not a drop of rain had fallen for three months, those three months that water is most needed. Everybody was worried that there would be no food in the winter, that we would starve and be forced to eat acorns and oak bark, furnace-baked and sent to the mill for flour to be produced from it. Romanians are not strangers to such food, they had lived on it before, when the cornfields became white with the bones of dead cattle, dying out for lack of fodder. The holy Metropolitan Grigorie [Daskala] called for the old father Grigore Gika Prodobni to take out the holy remains of St. Dimitar and to organize a

procession. He told the old father that all boyars were going to join the procession on horses. On the next day, 15 May, everybody marched, the ruler, the boyars, the Metropolitan in his chariot with two acolytes sitting next to the coachman. They were all wearing their best clothes, prepared for a celebration.

I, the author of this brochure, was among the throng of people. The priests took turns to carry on their shoulders the chest with the holy remains of Saint Dimitar. We went from the bishopric, across the bridge over Kalica (kalya Rahovey) and made a full circle towards Dylul Spirey in Kotročeni. Then we crossed the bridge and from Grozavešt headed north, to present day Gare du Nord. And behold! A miracle! Just as we were leaving, we saw a large cloud coming from the north. When we reached the end of the bridge at Mogošoya (Kalya Victorei) a torrential rain hit us. The ruler, the boyars, and everybody present got soaking wet. It felt as if we were drenched in buckets of water, but no one seemed to be in a hurry. The procession was moving ever so slowly. His Highness was riding in front, together with the boyars, but we were not far behind walking in tail. When we reached the church of the holy bishopric, the ruler and the boyars went inside, drenching wet. The Metropolitan said prayers of gratitude in front of the open chest and everybody started bowing to the Saint and kissing his holy remains – from the ruler to the last beggar in the line. The ruler and the boyars mounted their horses, got on their chariots and went back to their homes. With short intermissions it rained for three whole days”.

Lying in the middle of the street

In 1870, beginning on 1 May, a severe epidemic of angina spread through Bucharest which caused the death of many citizens living in the suburb of Foišor. According to doctor Jacob Felix this epidemic was caused by the swamps at the foot of the hill, stretching from the workshops Lemaotre to the slaughterhouse of Hadji Mosku from Vitan.

Although the slopes of the hill had been turned into vegetable gardens by the Bulgarians, they could not stop the raids of mosquitoes.

At that time it was unthinkable to drain the swamps due to the unbearable expenses.

At the end of that spring, heavy fog covered the swamps which reeked of something bad and rotten. It was stifling. The countless swarms of mosquitoes worsened the situation beyond control. The stringent stench and the mosquitoes made the life of people unbearable.

Witnesses claim that by the end of June, people were no longer able to walk, but merely dragged their bodies along with great effort. The weakest of them died from ominous stings. In these inhuman conditions the people living in the suburb of Foișor, using their priest as an intermediary, asked at the bishopric for the chest with the holy remains of the Reverend Dimitar Basarbov to be brought to them. At the beginning of July the chest with the holy remains of the Saint was brought to the church in Foișor, established by Samaranda Mavrokordat. The chest was accompanied by his Eminence the bishop and vicar of the holy bishopric, Jeronim, who conceded to the pleading of the people to organize a religious procession with the relics of the Saint. Carrying the remains, he walked by all the ill children lying on the streets, desperate in their hopes for healing. During the procession, mothers left their helpless children lying on the streets so that the chest with the remains of the Saint could be carried over them. Many other suffering people joined the children in the streets, so numerous were the healed and cured, free from the infection. The holy relics remained in the church in Foișor until the next day and Saint Dimitar “with his divine powers cleared the stifling air from the wretched suburb”. The fog and the swarms of mosquitoes miraculously disappeared and numerous ill people were cured. The procession with the holy remains of the Saint was portrayed in a lithograph by G. Venrich, which was printed by Dimitar Papazoglu. The lithograph is entitled *The procession of Saint Dimitar, patron of the capital of Romania* and is dedicated to His Eminence bishop Jeronim, the vicar of His Grace the Representatives (?) of Romania“.

Our devoted hearer, we find you in all our misfortunes, Saint

Dimitar, that is why we plead with you to protect us in this life with your alms in the new century which is to come and free us from the constant stench.

Seven names written on paper

We have evidence from the time of the War for Independence of 1877 for the help granted by the will of Saint Dimitar to the Romanian people. In his chronicle Petre Izpiresku wrote down all that happened at the time.

„The ruler gave orders for preparations to be made for crossing the river Danube. For this purpose the Romanian military officers built a bridge over the river Danube from Korabiya to Izlaz. It was a magnificent and deeply moving scene on the day of departure.

It was *grand* for its meaning and significance. Enormous is the field of Korabiya and one could not see all members of the army. The earth was moaning with the weight of all the Romanian soldiers, lined up, each with his battalion. There were 40 000 men there, heavily armed, with ammunition, transport and all that was needed for the army.

It was a *pious* scene, for the bishop of Ramnik, said a prayer in front of the ruler and all the military commanders for a victorious fight for all Christian troops.

Moving it was, because many parents, women and children, brothers and sisters of the soldiers were suffering, not ready to say their last good-byes to their beloved and accept their possible death.

A young woman, holding a baby in her embrace, a three-month old youngster, approached her husband and gave him the baby to hug. He kissed the baby tenderly, then kissed his wife and told her, “So long, woman. If God so wishes we will see one another again, if not, tell this infant when it grows that his father died protecting his country. I am going where my duties lie. God be with you!”

This is all he said and back he went in line among the other soldiers. The woman covered her face with her hands because tears were welling from her eyes. There are no words to describe the tears shed that day and the sorrow experienced by the mothers, fathers,

wives and children, by all the relatives of the soldiers who were leaving to fight a just war.

The ruler was the first to step on the bridge, and after him all the soldiers hurried to pass as quickly as possible and to enter into a fight with all enemies of the Cross. With measured steps, in strict order, really brave soldiers marched on the bridge that day. The grandsons of the soldiers from 1396 from Nikopol and those of 1444 from Varna crossed the Danube under a waving flag, to the accompaniment of music, ready to face the Turkish scourge and free themselves from the yoke that had been oppressing the Romanian people for centuries.

The Metropolitan of Bucharest, the first in order, demanded that the holy relics of Saint Dimitar be taken out from the bishopric and be taken on a procession throughout the capital. He ordered for public prayers to be held and vigils organized in every church in the country so that God could take mercy on the Christians and help them win. Such vigils and public prayers were organized until the fall of Pleven”.

We have further evidence for the help of Saint Dimitar left to us from this war. At that time there was an old colonel living in Bucharest who had served many long years in the Romanian army. He had seven sons and they were all out there at the battle field.

The poor father feared that his sons would perish on the battle field, but he had a strong faith in God and put all his hope in the belief in the help of Saint Dimitar Novij (the New). He went to the church on the hill every day and prayed in front of the chest with the holy remains of Saint Dimitar for his sons to return to him safe. He put down the names of his seven sons on a piece of paper and when no one could observe him he slipped the piece of paper in the chest under the head of the Reverend. The war came to an end and with the prayers of the great wonder worker all seven sons of the colonel came back home safe and sound. There is no way to describe the joy of the old father, his gratitude to the Saint, and all his words of praise addressed to the Reverend. When there is faith, anything is possible.

Pure and light is the blessing of your gifts, Saint Dimitar, and we beg you to protect with your kindness our families, when you secretly

come among us and show us the way that leads to the Kingdom of Heaven.

“St. Dimitrij Basarbovski and his holy relics in Bucharest”

Proclamation of the cult for Saint Dimitrij Basarbovski

Proclamation of the cult for Saint Dimitrij Basarbovski

The service for the proclamation of the cult for Saint Dimitar Basarbov started on the night of 25 October when the chest with the holy remains of the Saint was taken out of the church. After a procession headed by people carrying the chest with the remains, the chest was laid in the yard of the bishopric, under a ciborium.

Throughout the whole of the following day (26 October) believers came to bow and pay their respects to the holy relics of the Saint.

Numerous candles were lit close to the chest, at the staircase of the bishopric.

Signalled by the tolling of bells, the vigil began at 18.00. The service was performed by a group of priests and acolytes, lead by His Grace Metropolitan Efrem. The bishopric was brimming with believers who performed most of the songs at evening mass. The vigil ended at about 22 o'clock.

At this hour many believers queued to bow to the holy relics of Saint Dimitar Basarbov. The queuing believers moved in two streams stretching from the main entrance of the Bishop's palace to the cross of Brankovyanu at the foot of the hill. They were all carrying lit handles and it looked as if a necklace of shimmering lights was encompassing the hill of the bishopric. The believers kept paying their respects to the saint till late after midnight.

On the next morning, 27 October, the court of the bishopric was bursting with the numbers of believers who patiently awaited their turn to kiss the holy relics of the saint.

At dawn, the delegates of the international groups that had left for Krayova arrived. At 9.30 to the toll of the bells, the high hierarchs (?) led by his Beatitude patriarch Justinian and his Beatitude patriarch Kiril, as well as by his Grace archbishop Athenagora al Thyafirelor, all

came out of the castle and headed towards the church. The procession was joined by his Eminence the Metropolitan Gregorij of Leningrad and of Novgorod, and their Graces Hrisostom al Filippilor, Sofroniy Tbrnovski, Iacob al Atticei and Megarei, Tit Simedrea, Efrem Enačesku; their Eminences Bishops Jacob from Malta, Palladie al Volfniei, Anthim Targovištyanu, Teoktist Botošanyanu, Venyamin Ništor; the clerics from international delegations, the bishop's and metropolitan's counsellors, professors from the institute of Theology, including the Rector, Prof. Joan G. Koman, archpriests from the capital, priests and monks. The Ministry of Cults (Probably what is meant is the Ministry of Culture?) was represented by Marin Sulika.

After the high hierarchs descended the stairs, they bowed to the relics of the Saint which his Beatitude Patriarch Kiril was sprinkling with rose water.

pp.1204

[...]After the vigil, Holy Mass commenced, performed by their Beatitudes the patriarchs Justinian and Kiril, His Grace archbishop Athenagora al Thyafirelor, Their Eminences the Metropolitan of Leningrad and Novgorod and Hrisostom al Filippilor, the Reverend father Konstantin Nečaeu, the Reverend archimandrite Benedict Giuš and by some acolytes.

After «The one Saint...» His Eminence bishop Anthim Târgovištyanu, the patriarch's vicar, read out «The Encyclical of the Holy Synod for the proclamation of the cult for some saints from our country», among whom also figured Saint Dimitar Basarbovski.

After the end of Holy Mass, the high hierarchs, accompanied by tolling bells, went out of the church and headed towards the place where the chest with the relics of St. Dimitar stood.

Romanian Orthodox Church. Official bulletin of the Romanian Patriarchate, 1955, vol.11–12, pp.1203

